

Windplan Blauw

Antwoordnota

TABEL ANTWOORDNOTA

Overzicht van zienswijzen op de ontwerp-besluiten van het Windplan Blauw & beantwoording ervan

Inhoudsopgave

Inleiding.....	2
1.1 Context en strekking van de antwoordnota	2
1.2 Verloop van de zienswijzeprocedure	2
1.3 Opzet van de antwoordnota	3
2	4
Reactie op hoofdlijnen	4
2.1 Nut en noodzaak windenergie	4
2.2 Alternatieve vormen van duurzame energie	4
2.3 Regioplan	4
2.4 Totstandkoming voorkeursalternatief (VKA) en de keuze voor de turbineopstelling binnen de plaatsingszones	5
2.5 Swifterbos en de locatie Swifterbant Zuid	7
2.6 Landschap en verlichting	9
2.7 Geluid en slagschaduw	9
2.8 Economische uitvoerbaarheid en financiële haalbaarheid	10
2.9 Planschade	11
3 Beantwoording zienswijzen.....	12
4 Overzicht Ambtshalve wijzigingen.....	62
4.1 Ambtshalve wijzigingen in het inpassingsplan	62
4.1.1 Verlichting	62
4.1.2 Parkinfrastructuur (onderhoudswegen, kabels en leidingen)	62
4.1.3 Archeologisch Masterplan	62
4.1.4 Vrijwaringszone dijk	63
4.1.5 Plantoelichting	63
4.2 Ambtshalve wijzigingen in de omgevingsvergunningen	63
4.3 Ambtshalve wijzigingen in de watervergunning	64
4.4 Ambtshalve wijzigingen in de natuurvergunning	64

BIJLAGEN:

Participatieplan

Notitie wijzigingen milieueffecten VKA 10.0

1

INLEIDING

1.1 Context en strekking van de antwoordnota

Achtergronden

De Vereniging 'SwifterwinT' heeft een samenwerkingsovereenkomst gesloten met Nuon. Samen hebben zij het initiatief genomen voor de realisatie van het windpark Windplan Blauw. De vereniging is op 7 juli 2016 opgericht uit een samenvoeging van de leden van de voormalige Vereniging Windpark Rivierduin, de Vereniging Natuur Stroom Groep en de Vereniging Initiatiefgroep windpark Ketelmeerzoom. Windplan Blauw is een windpark van circa 215 MW in de noordwest-hoek van Flevoland (gemeenten Dronten en Lelystad). Gelijktijdig is ook een plan uitgewerkt voor het saneren van de oude windturbines in het gebied. Met het initiatief willen de initiatiefnemers bijdragen aan het opwekken van duurzame energie in Nederland en invulling geven aan de wens van de provincie om te voorzien in een sanering en opschaling van de windenergie in het gebied.

Gefaseerde besluitvorming

Om dit project mogelijk te maken moeten bestemmingsplannen worden aangepast. Dat gebeurt door middel van een inpassingsplan, dat wordt vastgesteld door de ministers van Economische Zaken en Klimaat (EZK) en Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK). Daarnaast worden de besluiten die voor het project nodig zijn, in één procedure voorbereid, onder coördinatie van de Minister van EZK. Deze procedure heet de rijkscoördinatieregeling. Het gaat om de volgende overige besluiten: een watervergunning, een omgevingsvergunning en een natuurvergunning.

De rijkscoördinatieregeling bevat de mogelijkheid dat de besluitvorming wordt opgedeeld in meerdere fasen. De initiatiefnemers hebben ervoor gekozen om de natuurontheffingen voor het windpark die noodzakelijk zijn op grond van de Wet natuurbescherming op een later moment aan te vragen dan de hiervoor genoemde besluiten. Dat houdt in dat hierna nog een tweede fase binnen de rijkscoördinatieregeling volgt voor besluitvorming over de natuurontheffingen. Mogelijkerwijs volgen hierna nog meer fasen. Dat is afhankelijk van welke vergunningen en toestemmingen de initiatiefnemers nog nodig denken te hebben voor de realisatie van hun windproject en of naar het oordeel van het bevoegd gezag de besluitvormingsprocedure daarover versneld kan worden door toepassing te blijven geven aan de rijkscoördinatieregeling.

In deze antwoordnota geven de bevoegde gezagen¹ aan wat haar reactie is op de ingebrachte zienswijze op de ontwerp-besluiten van Windplan Blauw die deel uitmaken van de eerste fase.

Aanpassing van de verordening voor de fysieke leefomgeving Flevoland

Gelijktijdig met de ter inzage legging van het ontwerp-inpassingsplan ligt ook een besluit van de provincie Flevoland over de aanpassing van de verordening voor de fysieke leefomgeving 2012 ter inzage. De aanpassing voorziet in de verlenging van twee plaatsingszones ten behoeve van het windpark. Dit besluit valt echter niet onder de RCR-procedure en tegen dit besluit is ook geen beroep mogelijk bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, maar eenieder kon wel een zienswijze kenbaar maken over dit voornemen. De ingediende zienswijzen die op dit besluit betrekking hebben, zijn doorgezonden aan de provincie Flevoland ter beantwoording. Provinciale Staten zullen bij de vaststelling van de aanpassing de ingebrachte zienswijzen in de besluitvorming betrekken.

Vervolgprocedure

Deze antwoordnota wordt ter inzage gelegd, tezamen met de definitieve besluiten. De besluiten zullen ter inzage gelegd worden op dezelfde plaatsen als waar de ontwerp-besluiten ter inzage lagen. Belanghebbenden² kunnen tegen de besluiten beroep instellen bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, Postbus 200119, 2500 EA, Den Haag. De termijn voor het indienen van een beroepschrift bedraagt zes weken en vangt aan met ingang van de dag na die waarop het besluit ter inzage is gelegd. Geen beroep kan worden ingesteld door een belanghebbende die redelijkerwijs kan worden verweten dat hij geen zienswijze over het ontwerp van het besluit waartegen zijn beroep is gericht naar voren heeft gebracht. Op de besluiten is de Crisis- en herstelwet van toepassing. Dit betekent dat de belanghebbende in het beroepschrift moet aangeven welke beroepsgronden hij aanvoert tegen het desbetreffende besluit. Na afloop van de beroepstermijn van zes weken kunnen geen nieuwe beroepsgronden meer worden aangevoerd. Vermeld in het beroepschrift dat de Crisis- en herstelwet van toepassing is.

1.2 Verloop van de zienswijzeprocedure

De Minister van EZK heeft een gecoördineerde voorbereiding van de besluiten voor Windplan Blauw bevorderd. Het inpassingsplan en de besluiten zijn als volgt voorbereid:

- Op 21 juni 2018 is een kennisgeving met betrekking tot de ontwerpen gepubliceerd in de Staatscourant, kennisgeving heeft ook plaatsgevonden in enkele huis-aan-huisbladen en regionale dagbladen. Vanwege een vertraagde kennisgeving in een van de huis-aan-huisbladen is op 27 juni 2018 een gerectificeerde publicatie in de Staatscourant en de andere bladen gepubliceerd. De termijn voor het indienen van een zienswijze is daarmee opengesteld van 22 juni tot en met 8 augustus 2018.
- De ontwerpen van de besluiten hebben van 22 juni tot en met 8 augustus 2018 ter inzage gelegen bij de gemeenten Lelystad en Dronten. De documenten konden door eenieder op de website van bureau energieprojecten worden ingezien en via deze website kon ook langs digitale weg een zienswijze worden ingediend.

¹ De Minister van Economische Zaken en Klimaat, de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, de Provincie Flevoland, de gemeente Dronten en de gemeente Lelystad

² Dit geldt niet voor een niet tot de centrale overheid behorende rechtspersoon die krachtens publiekrecht is ingesteld of een niet tot de centrale overheid behorend bestuursorgaan (artikelen 1.4 en 5.3 eerste lid Crisis- en herstelwet).

- In de periode van de terinzagelegging van de ontwerpbesluiten zijn vier inloopavonden georganiseerd waarbij tevens de mogelijkheid werd geboden mondeling zienswijzen naar voren te brengen. Op 2 juli 2018 was deze bijeenkomst georganiseerd in Urk, op 5 juli 2018 in Lelystad, op 9 juli in Dronten en op 10 juli werd deze bijeenkomst in Swifterbant gehouden.
- De commissie voor de m.e.r. heeft op 18 juli 2018 advies uitgebracht onder nummer 31771 over het milieueffectrapport van Windplan Blauw.

1.3 Opzet van de antwoordnota

In deze antwoordnota komen de volgende onderwerpen aan bod.

- In het volgende hoofdstuk (hoofdstuk 2) wordt een thematische reactie gegeven op een aantal onderwerpen die in meerdere zienswijzen terugkomen.
- In hoofdstuk 3 wordt per ingediende zienswijze een meer gedetailleerde reactie gegeven (waar nodig) waarbij ook wordt aangegeven of de zienswijze of reactie aanleiding heeft gegeven om een besluit aan te passen.
- Ook zijn eerdere omissies rechtgezet of hebben gewijzigde omstandigheden aanleiding gegeven voor het op eigen beweging door het bevoegd gezag doorvoeren van een aantal wijzigingen.. Dit zijn de ambtshalve wijzigingen ten opzichte van de ontwerpbesluiten. Een overzicht van de ambtshalve wijzigingen is weergegeven in hoofdstuk 4 van deze antwoordnota.

REACTIE OP HOOFDLIJNEN

In totaal zijn 46 zienswijzen ingediend over de ontwerp-besluiten. Een deel van deze zienswijzen heeft betrekking op dezelfde onderwerpen. In dit hoofdstuk worden de meest voorkomende onderwerpen behandeld. In de antwoordtabel van hoofdstuk 3 wordt, daar waar dat aan de orde is, verwezen naar de beantwoording in dit hoofdstuk.

2.1 Nut en noodzaak windenergie

Nederland heeft in Europees verband een doestelling van 14% duurzame energie in 2020. Voor het kabinet is windenergie één van de belangrijkste bronnen van duurzame energie, aangezien Nederland rijk is aan wind. Naast windenergie op land spelen ook andere duurzame energie opties, zoals windenergie op zee, zonne-energie, bio-energie en aardwarmte, een belangrijke rol in de totale energietransitie. Vanwege de klimatologische en geomorfologische kenmerken kunnen in Nederland andere bronnen van duurzame energie, zoals zonne-energie en waterkracht echter relatief minder worden benut dan in andere Europese landen. Windenergie op land is vergeleken met andere duurzame energieopties ook op dit moment relatief kosteneffectief. De geschikte gebieden voor grootschalige windenergie zijn door het Rijk na overleg met de provincies vastgelegd in de structuurvisie Windenergie op Land (SvWOL).¹ Het doel van de SvWOL is om ruimte te reserveren voor grootschalige windenergie zodat tenminste 6.000 MW aan windturbines operationeel is in 2020. Het plangebied van Windplan Blauw is één van de locaties die vastgelegd is in de SvWOL. De afspraak over het realiseren van tenminste 6.000 MW windenergie op land in 2020 is ook vastgelegd in het op 6 september 2013 door ruim 40 partijen ondertekende Nationaal Energieakkoord. In dit akkoord is overeengekomen om het aandeel hernieuwbare energie in de jaarlijkse energiemix te laten stijgen naar 14% in 2020 met een verdere stijging van dit aandeel naar 16% in 2023. Het voorliggende inpassingsplan is noodzakelijk om voorgenoemde doelstellingen tijdig te halen.

2.2 Alternatieve vormen van duurzame energie

Op dit moment ligt er geen keuze voor tussen windenergie en andere vormen van duurzame energie: Om de doelstelling met betrekking tot duurzame energie van 2020 en 2023 te halen zijn alle vormen van duurzame energie nodig (onder andere zonne-energie en windenergie). Deze sluiten elkaar niet uit, maar zijn allemaal nodig om de doelstelling te behalen.

In aanvulling op het volgende kost zonne-energie op dit moment meer ruimte, vergt een grotere investering en heeft een hogere kostprijs per kWh in vergelijking met windenergie op land. Innovatieve vormen van het opwekken van duurzame energie, zoals getijdenenergie en blue-energy (energie uit het verschil tussen zoet en zout water) zijn nog nergens in Nederland op een grootschalige wijze succesvol toegepast. Dit zijn dan ook geen reële alternatieven voor het opwekken van duurzame energie zoals dat nu met dit windpark wordt voorgesteld. Op verzoek van de Tweede Kamer heeft het ministerie van Economische Zaken een maatschappelijke-kosten-baten-analyse (MKBA) op nationaal niveau laten uitvoeren naar de huidige en verwachte ontwikkelingen van energieopwekking uit zonne-energie en windenergie op land. De resultaten zijn in januari 2017 naar de Tweede Kamer gestuurd.¹ Uit de analyse komt onder meer naar voren dat windenergie op land tot 2030 in Nederland de meest kosteneffectieve optie is van de twee.

2.3 Regioplan

De provincie Flevoland heeft samen met de Flevolandse gemeenten Dronten, Zeewolde en Lelystad specifiek voor windprojecten in Flevoland een structuurvisie ontwikkeld: het Regioplan Windenergie Zuidelijk en Oostelijk Flevoland. In het Regioplan is een uitwerking van het provinciale beleid (waaronder de Noodverordening Wind en de beleidsregel Windenergie 2008) voor windenergie in zuidelijk en oostelijk Flevoland vastgelegd. Het plan voorziet in de vervanging van de huidige generatie windmolens door nieuwere en efficiëntere turbines waardoor het mogelijk is om meer dan twee keer zoveel duurzame energie op te wekken dan nu het geval is. Daarnaast wordt de voorwaarde gesteld dat bewoners en ondernemers uit het gebied de mogelijkheid moeten krijgen om financieel in de ontwikkeling te participeren. Hiermee draagt het beleid bij aan economische structuurversterking en een vergroting van het lokale en regionale draagvlak.

Status en betekenis voor het inpassingsplan

Het Regioplan heeft de status van een structuurvisie en is daarmee bindend voor de provincie en de gemeenten Zeewolde, Dronten en Lelystad. Bij het vaststellen van de SvWOL (zie hiervoor in paragraaf 2.1) was het Regioplan nog in ontwikkeling (in de vorm van een gebiedsproces). Daarom hebben de betrokken ministers te kennen gegeven bij het vaststellen van de SvWOL dat het Rijk zich bij de verdere uitwerking conformeerde aan dat gebiedsproces voor de opga-ve voor nieuwe windturbinelocaties in Flevoland. Het Regioplan is de uitkomst van het gebiedsproces en daarmee is het Regioplan ook voor het Rijk leidend bij het opstellen van het inpassingsplan voor Windplan Blauw.

Het voorliggende inpassingsplan voldoet aan de voorwaarden en uitgangspunten die in het Regioplan zijn vastgesteld.

Opschalen binnen de plaatsingszones van het Regioplan

- Het plan voorziet in de realisatie van 61 windmolens waarmee meer energie opgewekt kan worden dan met de huidige 74 windmolens.

¹ Zie: <https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/rapporten/2014/03/31/bijlage-1-structuurvisie-windenergie-op-land.pdf>

- De nieuwe windmolens zijn geprojecteerd in de plaatsingszones uit het Regioplan. Voor de turbines in het verlengde van de Rivierduintocht en de Klokbeektocht heeft het provinciebestuur gelijktijdig met het ter inzage leggen van de ontwerp-besluiten voor Windplan Blauw, het ontwerp gepubliceerd van een wijziging van de Verordening Fysieke Leefomgeving Flevoland 2012. In deze wijziging worden de verlengde plaatsingszones bevestigd en onderdeel gemaakt van het provinciale beleid. Het verlengen van deze plaatsingszones is ingegeven vanuit het gegeven dat de zuidelijke zijde van de plaatsingszones van wege verschillende fysieke belemmeringen ter plaatse niet volledig konden worden benut.

Saneren

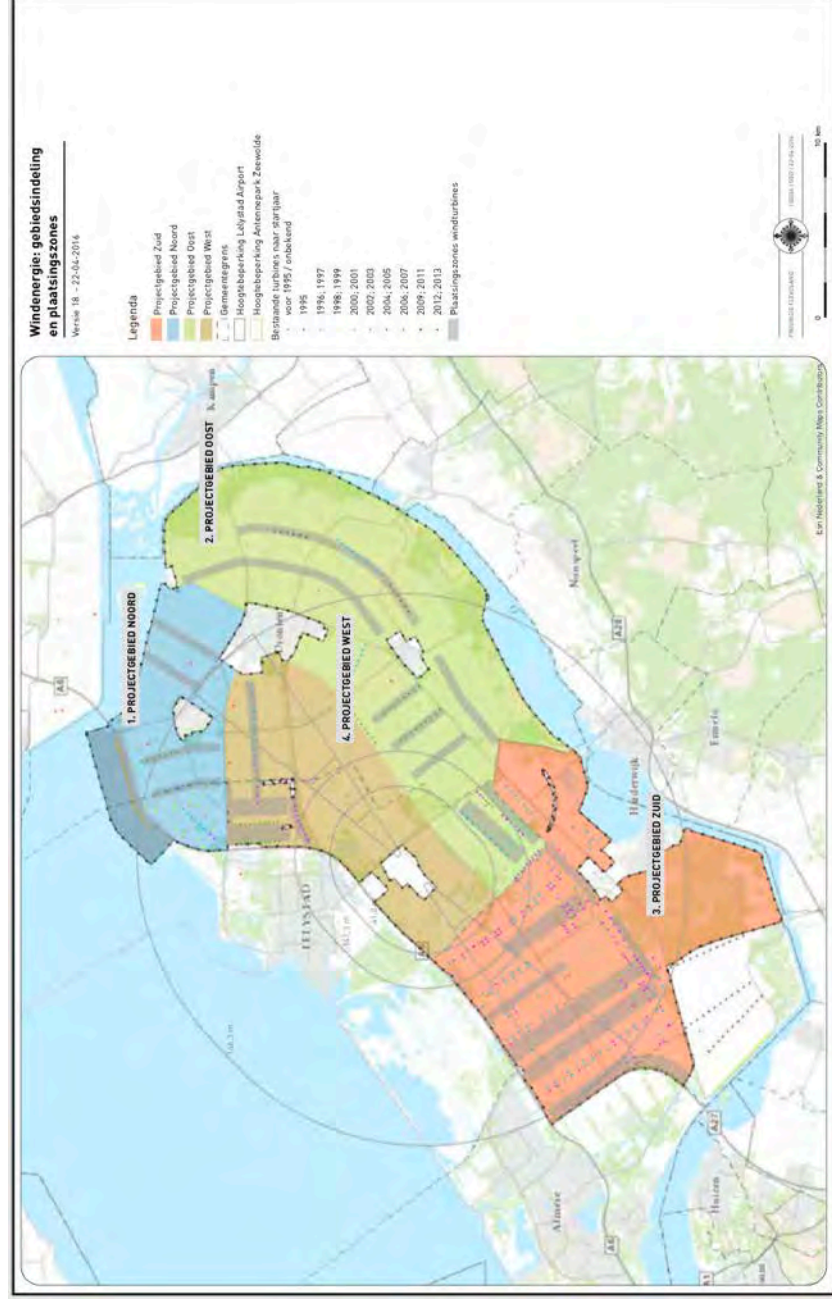
- In het plan is de realisatie van de nieuwe windmolens juridisch gekoppeld aan de sanering van de bestaande windmolens. Als niet binnen een half jaar na het voltooien van de bouw van de nieuwe windturbines alle bestaande windmolens uit bedrijf zijn gesteld en vervolgens binnen een half jaar daarop zijn gesaneerd, moet een deel van de nieuwe windmolens worden stilgezet. Daarnaast wordt de vergunning voor de nieuwe windmolens pas verleend als voldoende zeker is gesteld dat de saneringsopgave wordt uitgevoerd. Dat dit gebeurt is zeker gesteld in het inpassingsplan en in de anterieure overeenkomst die de initiatiefnemers met de overheden hebben gesloten.

Participeren

- De initiatiefnemer van het windpark heeft een participatieplan opgesteld dat in overeenstemming is met de uitgangspunten uit het regioplan.

Plaatsingszones

Bij het vaststellen van het Regioplan is gekozen voor het opdelen van de provincie in vier deelgebieden. Binnen deze deelgebieden zijn plaatsingszones gedefinieerd waarbinnen nieuwe windturbines gebouwd kunnen worden, zie figuur 2.1. Deze zones zijn tot stand gekomen op basis van de uitkomsten van een milieuonderzoek en op basis van politiek-bestuurlijke keuzes waarbij ook de economische uitvoerbaarheid van de vier verschillende deelprojecten een rol heeft gespeeld. Binnen elke zone geldt namelijk de hiervoor genoemde verplichte koppeling tussen het saneren van bestaande windturbines en het plaatsen van nieuwe grote windturbines. In de ontvangen zienswijzen wordt onder andere gevraagd waarom is gekozen voor het plaatsen van windturbines in het IJsselmeer en in het Swifterbos. Zoals is weergegeven op figuur 2.1 zijn in het Regioplan zowel de zone in het IJsselmeer als de zone nabij het Swifterbos al aangewezen als plaatsingszone. De keuze voor de plaatsingszone in het IJsselmeer omvat daarbij tevens de mogelijkheid om daar een dubbele rij turbines te plaatsen, zie figuur 2.4 (figuur 14.1 van de planMER). Ook de criteria genoemd op p. 20 van het Regioplan sluit een dubbele lijn in het IJsselmeer niet uit. Deze plaatsingszones waren voor de initiatiefnemer en het Rijk een vast uitgangspunt bij de totstandkoming van het inpassingsplan (zie hierna). In het MER dat voor WP Blauw is uitgevoerd, is in aanvulling op hetgeen reeds in het planMER voor Regioplan was onderzocht, aanvullend onderzoek gedaan naar de effecten van een dubbele rij windturbines in het IJsselmeer op de scheepvaartveiligheid en de landschappelijke uitstraling. Gebleken is dat een dubbele rij windturbines in het IJsselmeer niet tot onaanvaardbare effecten leidde. Daarom is gekozen voor een dubbele rij windturbines in het IJsselmeer.

Figuur 2.1 Deelgebieden en plaatsingszones van het Regioplan

2.4 Totstandkoming voorkeursalternatief (VKA) en de keuze voor de turbineopstelling binnen de plaatsingszones

Voor Windplan Blauw is een milieueffectrapportage (MER) opgesteld. Op basis van de uitkomsten van het MER is een turbineopstelling gekozen als het voorkeursalternatief (VKA). Het VKA is de turbineopstelling waarvoor dit inpassingsplan is opgesteld en waarvoor de initiatiefnemers de vergunningen hebben aangevraagd.

MER in twee fasen: onderzoek naar mogelijkheden binnen de plaatsingszones Regioplan en alternatieve plaatsingszones

Zoals hiervoor is aangegeven golden de plaatsingszones uit het Regioplan als vertrekpunt voor Windplan Blauw. Omdat het mogelijk kon zijn dat binnen de plaatsingszones beperkingen golden (bijvoorbeeld als gevolg van Luchthaven Lelystad) of ongewenste milieueffecten ertoe konden leiden dat niet alle plaatsingszones benut konden worden, is in het MER ook gezocht naar alternatieve plaatsingszones. Daarbij is ook uitdrukkelijk onderzocht in het MER in hoeverre de alternatieve plaatsingszones haalbaar zijn om te benutten voor de bouw van nieuwe windturbines. De voorgestelde ligging en omvang van de alternatieve plaatsingszones zijn samen met een klankbordgroep (bestaande uit vertegenwoordigers uit de omgeving) tot stand gekomen, zie figuur 2.2.

Figuur 2.2 Onderzochte plaatsingszones (Regioplan en alternatieve plaatsingszones) in het MER

Uit het milieuonderzoek bij het MER is gebleken dat de alternatieve plaatsingszones in de regel meer (negatieve) milieueffecten met zich meebrengen dan de zones uit het Regioplan. De alternatieve plaatsingszones scoren met name relatief slecht op de aspecten geluid en landschappelijke kwaliteit. In overleg met de klankbordgroep¹ en de stuurgroep is daarom besloten dat de alternatieve plaatsingszones 'Uitbreiding Klokbekeertocht', 'Uitbreiding Rivierduintocht' en 'Kamperhoekweg' in de tweede fase van het onderzoek in het MER (zie hierna) dan ook alleen gebruikt worden om ruimte te krijgen voor een verdere optimalisatie van de uiteindelijke windturbineopstelling. Van alle alternatieve plaatsingszones scoorden deze twee alternatieve plaatsingszones het meest positief qua milieueffecten in de eerste fase van het MER.

Keuze voor het VKA binnen de plaatsingszones inclusief het IJsselmeer

De eerste fase van het effectenonderzoek uit het MER leverde de input op voor de tweede fase. In de tweede fase van het MER is de windturbineopstelling binnen de Regioplan zones geoptimaliseerd aan de hand van drie varianten, zie figuur 2.3.

Figuur 2.3 Onderzochte varianten turbineopstellingen in tweede fase MER

¹ In deze klankbordgroep geven belangenvertegenwoordigers uit het gebied gevraagd en ongevraagd advies aan de bij Windplan Blauw betrokken partijen.

Op basis van de uitkomsten van het onderzoek naar de milieueffecten van deze drie verschillende varianten is het VKA gekozen zoals dat in het inpassingsplan mogelijk wordt gemaakt.

- Vanwege het aspect nautische veiligheid en de afstand tussen de windturbines en de Kettelbrug is ervoor gekozen om in het VKA 24 windturbines in het IJsselmeer te projecteren. Dat is een windturbine minder dan in variant IR uit het MER.
- De plaatsingszones in deelgebied west zijn in het noorden verlengd met een windturbine en maken daarmee gebruik van de alternatieve plaatsingszones 'Uitbreiding Klokbeertocht' en 'Uitbreiding Rivierduintocht' (zoals in variant IA). Het benutten van deze alternatieve plaatsingszones is noodzakelijk vanwege de economische uitvoerbaarheid van het plan. Andere alternatieve locaties, zoals het verlengen van de plaatsingszones Klokbeertocht en Rivierduintocht aan de zuidzijde, bleek niet mogelijk vanwege de aanwezigheid van een transportleiding voor aardgas.
- Ten slotte zijn op verzoek van de netbeheerder (TenneT) de turbineposities van de Klokbeertocht en Rivierduintocht in zuidelijke richting verschoven om de afstand tot de hoogspanningsverbinding te vergroten.

Het gekozen voorkeursalternatief bestaat uit 59 innovatieve turbines binnen de Regioplanzones (vergelijkbaar met basialternatief IP). Daarnaast zijn twee innovatieve turbines gesitueerd in de verlengde Regioplanzones Klokbeertocht en Rivierduintocht. De plaatsing van deze twee turbines aan de andere kant van de Visvijverweg heeft te maken met de inperking van de plaatsingsruimte aan de zuidzijde van de plaatsingszones aan de Klokbeert- en Rivierduintocht in verband met de gasleiding die ten zuiden van deze plaatsingszones ligt. Vanwege de noodzaak om een robuuste business case op te bouwen om het windplan financieel-economisch uitvoerbaar te houden, was het noodzakelijk om te kiezen voor deze verlengde plaatsingszones. De stuurgroep¹ heeft deze aanpassing als acceptabel beschouwd.

2.5 Swifterbos en de locatie Swifterbant Zuid

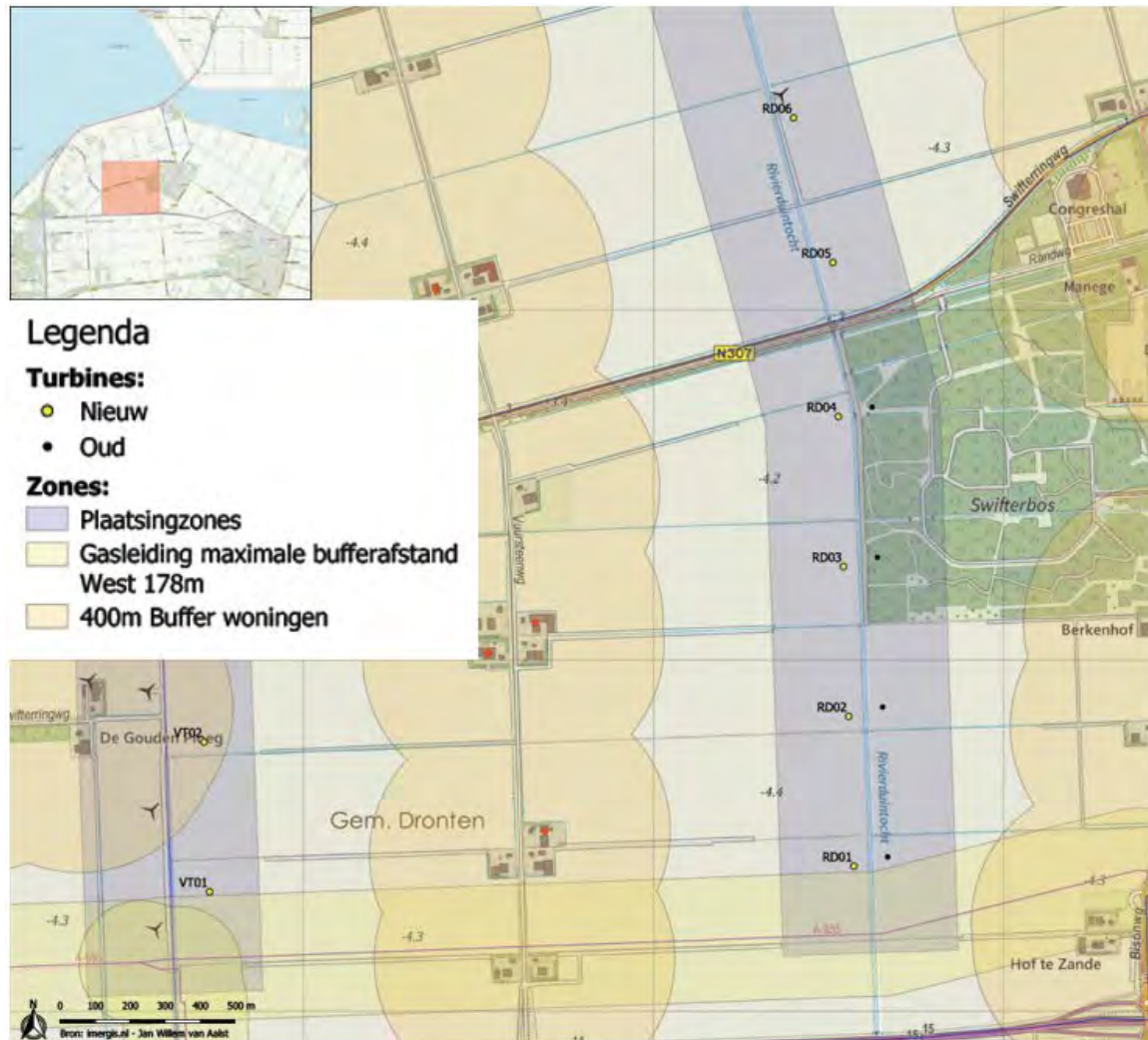
Een aantal zienswijzen heeft specifiek betrekking op de windturbines die geprojecteerd zijn langs de Rivierduintocht en dan met name op de twee windturbines daarvan die zijn geprojecteerd in het Swifterbos, zie figuur 2.4. Een van deze zienswijzen is daarbij afkomstig van de gemeenteraad van Dronten waarin uitdrukkelijk aandacht wordt gevraagd voor de positionering van deze windturbines. In aansluiting hierop, wordt in een aantal zienswijzen gevraagd naar de wijze waarop rekening is gehouden met de toekomstige uitbreiding van Swifterbant aan de zuidzijde, op basis van het op 28 juni 2018 door de gemeenteraad van Dronten aangenomen raadsvoorstel 'Swifterbant Groeit', de locatie 'Swifterbant Zuid' genaamd. In deze paragraaf wordt eerst ingegaan op de keuze voor de locatie in het Swifterbos, daarna wordt aangegeven om welke redenen de ministers besloten hebben om het inpassingsplan op dit punt gewijzigd vast te stellen t.o.v. het ontwerp. Tot slot wordt ingegaan op de relatie met de locatie 'Swifterbant Zuid'.

Keuze voor het bestemmen van twee turbines in het Swifterbos in het ontwerp inpassingsplan

Zoals hiervoor in paragraaf 2.4 is aangegeven, was in het Regioplan een plaatsingszone opgenomen waarvan de gronden van het Swifterbos gedeeltelijk deel uitmaken. Bij de keuze van de windturbineopstelling als VKA zoals die in het ontwerp van het inpassingsplan is weergegeven, waren twee windturbineposities geprojecteerd in het Swifterbos, deze zijn in geel aangegeven op figuur 2.4. Bij de totstandkoming van het VKA is gekozen voor de positionering van windturbines in het Swifterbos, om de volgende redenen:

- Vanuit milieuoverwegingen volgde geen duidelijke voorkeur om te kiezen voor een van de varianten. Daarom is de keuze voor de windturbineopstelling zoals die in het VKA is gemaakt, gebaseerd op basis van andere argumenten dan de milieueffecten.
- Belangrijk vertrekpunt daarbij was dat het Swifterbos geen kwalitatieve natuurbescherming heeft. Het Swifterbos is niet aangewezen als Natura 2000-gebied of anderszins aangemerkt als beschermd natuurgebied.
- De eigenaar van de gronden in het Swifterbos, Staatsbosbeheer, beschouwde de ontwikkeling van de windturbines in het Swifterbos als een kans. Met de opbrengsten van het windpark zouden gelden geïnvesteerd kunnen worden in het verbeteren van de kwaliteiten van het bos. Deze kans zou alleen worden verzilverd kunnen wanneer de nieuwe windturbines in het Swifterbos gebouwd worden.

¹ De stuurgroep bestaat uit bestuurders en vertegenwoordigers van de betrokken overheidsorganen en vanuit de initiatiefnemer.

Figuur 2.4 Oude (zwart) en nieuwe posities (geel) turbines zuidelijke Rivierduintocht en in het Swifterbos

Zienswijzen

Samengevat komen de zienswijzen op het volgende neer.

- In de afweging zoals die hiervoor is aangegeven en zoals die is opgenomen in de plantoelichting van het ontwerp van het inpassingsplan ontbreekt de ecologische en recreatieve gebruikswaarde van het Swifterbos. Daarbij wordt ook gewezen op het ontbreken van een concreet plan voor de wijze waarop een meerwaarde voor het Swifterbos gerealiseerd gaat worden.
- Door het plaatsen van de windturbines langs de Rivierduintocht wordt de mate van geluidsbelasting, de mogelijke slagschaduwhinder, hinder door verlichting van de turbines voor het dorp Swifterbant als geheel te groot.
- In de zienswijzen wordt voorts gewezen op de ongewenste landschappelijke uitstraling van de windturbines nabij het dorp.

Heroverweging twee turbinelocaties Swifterbos

De ingebrachte zienswijzen hebben geleid tot een heroverweging over de twee turbinelocaties in het Swifterbos. Bij de vaststelling van het inpassingsplan is ervoor gekozen om de windturbines van de zuidelijke Rivierduintocht in zijn geheel (dus vier windturbines) 80 meter in westelijke richting te verplaatsen. De initiatiefnemer heeft hierop de aanvraag voor de omgevingsvergunningen gewijzigd.

De redenen voor deze heroverwegingen zijn als volgt.

- Uit de effectenstudie bij het MER blijkt dat de effecten van de varianten aan turbineopstellingen die zijn onderzocht binnen en buiten het Swifterbos (bijlage XXII bij het MER) verschillen, zij het dat deze verschillen niet erg groot zijn. Desondanks blijkt dat wanneer wordt gekozen voor de variant 'Turbineopstelling buiten Swifterbos', dit minder potentiële aanvaringslachtoffers met vleermuizen met zich mee brengt, leidt tot minder woningen die zijn gelegen binnen de maatgevende contouren voor geluid en slagschaduwhinder en geen areaal aan bos verloren gaat. Ook de Commissie m.e.r. wijst hierop in het toetsingsadvies.¹
- Met Staatsbosbeheer als eigenaar en beheerder van het Swifterbos is tot op heden geen overeenstemming bereikt over de wijze waarop de meerwaarde voor het Swifterbos zou worden vormgegeven. Aan de belangrijkste voorwaarde voor de keuze voor het bouwen van twee windturbines in het Swifterbos, het creëren van een meerwaarde voor het bos, is daarom geen invulling gegeven.

¹ Pagina 3 van het toetsingsadvies.

Gekozen is voor een verschuiving van de turbines en niet voor het in zijn geheel laten vervallen of verplaatsen van de betreffende lijnopstellingen aan windturbines zoals door sommigen in de zienswijze is verzocht. De redenen hiervoor zijn als volgt.

- Zoals hiervoor in paragraaf 2.4 is aangegeven, zijn de plaatsingszones uit het Regioplan leidend zijn geweest bij het toekennen van de bestemming in het inpassingsplan. Hoewel enkele alternatieve plaatsingszones zijn onderzocht in het MER, blijken deze qua milieueffecten veel minder goed te scoren dan de nu gekozen plaatsingszones. Verschuiven van de turbines naar een andere plaatsingszone is om die reden niet aan de orde.
- Ook het in zijn geheel laten vervallen van deze windturbines is vanwege de in paragraaf 2.1 genoemde doelstelling van het windplan geen optie. Het doel is immers om zoveel mogelijk opwekkingscapaciteit voor windenergie mogelijk te maken binnen de kaders van het Regioplan.

Uit de aanvullende onderzoeken die zijn uitgevoerd in aanvulling op de onderzoeken uit het MER blijkt dat ook na verschuiving voldaan kan worden aan de wettelijke normen ten aanzien van geluid- en slagschaduwhinder, alsmede aan de normen voor veiligheid. Verwezen wordt naar het onderzoek dat is opgenomen in bijlage 3 t/m 12 bij de plantoelichting bij het inpassingsplan. Door het deel van de lijnopstelling van de Rivierduintocht ten zuiden van de Swiferringweg in zijn geheel te verschuiven (en niet enkel de twee windturbines in het bos), wordt in de nieuwe situatie ook voldaan aan de landschappelijke vormgeving van de lijnopstellingen uit het gemeentelijke Beeldkwaliteitsplan. Tot slot hebben de initiatiefnemers ook overeenstemming bereikt met de grondeigenaren voor de nieuwe turbine locaties. Daarmee is de uitvoerbaarheid van het inpassingsplan (nog steeds) verzekerd. Om de wijzigingen tussen de windturbineopstelling uit het ontwerp inpassingsplan en de nu gekozen turbineopstelling inzichtelijk te maken is een notitie opgesteld. Deze notitie is opgenomen in de bijlage bij deze antwoordnota.

Gevolgen voor locatie Swifterbant Zuid

Door de hiervoor genoemde verschuiving wordt bovendien de mogelijke geluid- en slagschaduwhinder op de beoogde (nog te ontwikkelen) locatie voor nieuwbouw (Swifterbant Zuid) verminderd. De afstand van de meest nabij gelegen windturbine tot aan de ontwikkellocatie van Swifterbant bedraagt in de nieuwe situatie circa 900 meter in plaats van 800 meter in de opstelling zoals die in het ontwerp van het inpassingsplan was weergegeven.

2.6 Landschap en verlichting

Landschappelijk model en het gemeentelijke Beeldkwaliteitsplan

Een aantal zienswijzen betreft de landschappelijke uitstraling van de nieuwe windturbineopstelling. Zoals hiervoor in paragraaf 2.4 is beschreven, volgt de gekozen turbineopstelling de lijnen binnen de plaatsingszones uit het Regioplan. Voor de invulling van deze zones is gebruik gemaakt van de ontwerpprincipes uit het Beeldkwaliteitsplan dat de gemeenten Dronten en Lelystad hebben opgesteld ten behoeve van Windplan Blauw. De lijnopstellingen van de nieuwe windturbines voldoen grotendeels aan deze ontwerpprincipes. Daar waar van deze principes wordt afgeweken, is dat gemotiveerd in de toelichting van het inpassingsplan. Naar het oordeel van de betrokken ministers is hiermee de uitvoerbaarheid van de nieuwe windturbineopstelling voldoende onderbouwd.

Verlichting

In een aantal zienswijzen wordt de zorg uitgesproken dat de nieuwe windturbines in de avond- en nachtperiode tot een verstorend beeld zullen leiden vanwege de knipperende obstakelverlichting. Deze zorg is in een eerder stadium al gedeeld met de initiatiefnemers. Zij hebben te kennen gegeven zo min mogelijk obstakelverlichting te willen toepassen, maar zij zijn gehouden aan de richtlijnen hiervoor van de Inspectie Leefomgeving en transport (ILT). Zoals is beschreven in paragraaf 5.12 van de plantoelichting van het ontwerp inpassingsplan zijn op grond van de regelgeving van ILT momenteel twee soorten obstakelverlichting mogelijk, te weten vastbrandend in de avond- en nachturen, dan wel knipperend. Momenteel vinden pilots plaats met alternatieve wijzen van verlichting. Het is de verwachting dat, tegen de tijd dat de windturbines van Windplan Blauw gebouwd gaan worden, meer alternatieven mogelijk zijn.

Omdat rood knipperende obstakelverlichting in de avond- en nachtperiode veruit als het meest hinderlijk wordt ervaren en omdat zoals gezegd hiervoor op grond van de regelgeving van ILT nu al een alternatief mogelijk is, wordt op verzoek van de provincie Flevoland het gebruik van rood knipperende obstakelverlichting in het inpassingsplan uitgesloten. Verwezen wordt naar hoofdstuk 4 van deze antwoordnota voor de verdere toelichting hierop.

2.7 Geluid en slagschaduw

Geluidshinder

Een aantal zienswijzen gaan over het optreden van mogelijke geluidhinder als gevolg van de nieuwe windturbines. Daarnaast betreffen enkele zienswijzen de mogelijke cumulatieve geluidhinder als gevolg van de nieuwe windturbines in combinatie met de geluidsbelasting van luchthaven Lelystad. Aan het milieueffectrapport (MER) en het inpassingsplan, ligt een akoestisch onderzoek ten grondslag (zie bijlage IV bij het MER). Hieruit blijkt dat voor de windturbines na de realisatie van het windpark, overal wordt voldaan aan de geldende jaargemiddelde geluidsnorm van 47 dB(L_{DEN}), respectievelijk 41 dB(L_{NIGHT}) in de nachtperiode (L_{NIGHT}). Hierbij is in het MER uitgegaan van de meest ongunstige situatie (worst case). Van ieder turbintype dat is opgenomen in de aanvraag om omgevingsvergunning zijn de geluidscontouren berekend en is aantoonbaar gemaakt dat zij voldoen aan de gestelde geluidsnormering. Afhankelijk van het te kiezen turbintype, kan het zijn dat sommige van de nieuwe windturbines moeten worden voorzien van een speciale stilstandsregeling om aan de geluidsnorm te kunnen voldoen (een zogeheten 'noise mode'). In het Activiteitenbesluit zijn daarvoor geluidsvoorschriften opgenomen. Hiermee wordt zeker gesteld dat in de toekomstige situatie wordt voldaan aan de geldende geluidsnormen.

Cumulatie met luchtvaart

Enkele zienswijzen betreffen de mogelijke cumulatieve geluidhinder als gevolg van de nieuwe windturbines in combinatie met de geluidsbelasting van luchthaven Lelystad en de recente belevingsvlucht. In deelrapport IV van het MER is de cumulatie van het windpark met andere geluidsbronnen opgenomen waaronder Luchthaven Lelystad. Daarbij is gebruik gemaakt van de geluidsbelasting zoals vastgelegd in het bestaande Luchthavenbesluit. De metingen die gedaan zijn tijdens de belevingsvlucht zijn niet meteen bruikbaar door Windplan Blauw om te gebruiken voor een nieuwe modelstudie. Dat komt omdat de metingen het geluid van slechts één vliegtuig/vlucht betreft. De geluidswaarden die bruikbaar zijn voor een modelstudie zijn langtijdgemiddelden (L_{DEN}-waardes) voor meerdere vliegtuigen. Hoeveel vliegtuigen in de toekomst zullen vertrekken van Luchthaven Lelystad is nog niet vastgelegd in een nieuw (ontwerp)besluit. Het aantal vluchten dat gebruikt kan worden voor de modelstudie is daardoor onduidelijk. Om die reden is in de modelstudie gebruik gemaakt van de geluidsbelasting zoals vastgelegd in het bestaande Luchthavenbesluit.

Geluidsnormen, piekgeluiden en laagfrequent geluid (LFG)

Er zijn indieners van de zienswijzen die een discrepantie constateren tussen hoe geluidsoverlast van windturbines wordt ervaren (als gevolg van piekgeluiden, of hoge en lage tonen) en de wettelijke normstelling voor mogelijke geluidshinder van windturbines. Deze norm is opgenomen in artikel 3.14a van het Activiteitenbesluit die bestaat uit een jaargemiddelde van 47 dB(L_{DEN}) en een geluidsnorm voor de nachtperiode van 41 dB(L_{NIGHT}). Dit zijn wettelijke normen

waaraan alle windturbines in Nederland worden getoetst. De door indieners van de zienswijzen geconstateerde discrepantie tussen hoe geluidsoverlast van windturbines wordt ervaren (als gevolg van piekgeluiden, of hoge en lage tonen) en de wettelijke geluidsnorm gaat de besluitvormingsprocedure voor Windplan Blauw dan ook te buiten. De normen staan in deze procedure niet ter discussie. Niettemin zijn deze normen ook door de bestuursrechter aanvaard. In deze geluidsnormen zijn piekgeluiden en laagfrequent geluid (LFG) verdisconteerd. De staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu heeft dit in haar brief aan de Tweede Kamer van 31 maart 2014 ook bevestigd (te vinden op www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/duurzame-energie/documenten-enpublicaties/kamerstukken/2014/04/01/laagfrequent-geluid-van-windturbines.html).

Voor het aspect LFG geldt voorts dat in het MER kort is ingegaan op de effecten van de beoogde windturbines. Uitgebreid literatuuronderzoek van LBP Sight, in opdracht van RVO (DENB 138006, september 2013) wijst uit dat laagfrequent geluid is meegenomen in het geluidsspectrum dat in Nederland standaard wordt onderzocht. De Nederlandse geluidsnormen geven voorts een mate van bescherming tegen LFG die vergelijkbaar is met buitenlandse (Deense en Duitse) normen. Om die reden is een aparte toetsing voor LFG van windturbines achterwege gebleven in het MER en in het inpassingsplan.

Monitoring en handhaving

Tot slot gaat een aantal zienswijzen in op de handhaving van de geluidsnormen. Net zoals de hoogte van de geluidsnormen, staat de wijze van handhaving hiervan niet ter discussie in deze besluitvormingsprocedure. Na het in werking nemen van het nieuwe windpark, zal de omgevingsdienst Flevoland, Gooi- en Vechtstreek namens de gemeente Dronten en gemeente Lelystad toezicht houden op het naleven van de geluidsnormen door de initiatiefnemers. Een belanghebbende die meent dat een (of meer) windturbine(s) uit het windpark niet voldoende aan de wettelijke normen, kan een verzoek tot handhaving indienen bij de gemeente en/of de omgevingsdienst. De omgevingsdienst controleert of de klacht terecht is en indien dat het geval is, kan de exploitant van het windpark tot bestuursrechtelijke naleving worden gedwongen. Dat kan via het webformulier van de omgevingsdienst: <https://www.ofgv.nl/contact/contactformulier/>

Slagschaduwhinder

Een aantal zienswijzen gaat over het optreden van mogelijke slagschaduwhinder als gevolg van de nieuwe windturbines. Aan het MER en het inpassingsplan, ligt een onderzoek naar slagschaduwhinder ten grondslag. Hieruit blijkt dat na de realisatie van het windpark, overal kan worden voldaan aan de geldende norm van maximaal 20 minuten slagschaduwhinder op een gevoelig object op hooguit 17 dagen per jaar. Met 'gevoelig object' bedoelt de wetgever met name de gevels van woningen. In het onderzoek is de mogelijke slagschaduwhinder veroorzaakt door de bestaande windturbines meegenomen. Hierbij is in het MER uitgegaan van de meest ongunstige situatie (worst case). Van Ieder turbinetype dat is opgenomen in de aanvraag omgevingsvergunning zijn de slagschaduwcontouren berekend en aantoonbaar gemaakt dat zij voldoen aan de gestelde normering. Sommige nieuwe windturbines moeten van een regeling worden voorzien om aan deze norm te kunnen voldoen (een zogeheten stilstandregeling door middel van een stilstandvoorziening). In de Activiteitenregeling en in de omgevingsvergunning voor milieu zijn daarvoor voorschriften opgenomen. Hiermee wordt zeker gesteld dat in de toekomstige situatie wordt voldaan aan de geldende normen voor het voorkomen van mogelijke slagschaduwhinder. Voor wat betreft het aspect monitoring en handhaving wordt verwezen naar wat hiervoor onder geluid is aangegeven.

2.8 Economische uitvoerbaarheid en financiële haalbaarheid

Het initiatief wordt gefinancierd door de initiatiefnemer. De investeringen voor de aanleg van de windturbines, toegangswegen, kabels en transformatorstations worden gedragen door de initiatiefnemer. De initiatiefnemer verdient de investeringen terug door de verkoop van de opgewekte elektriciteit. Voor de totstandkoming van dit windpark, dat tot de eif grootschalige windparken uit de Structuurvisie Wind op land (SvWOL) behoort, zal een subsidie op grond van de Subsidieregeling Duurzame Energie (SDE+) aangevraagd worden, waarmee de zogeheten onrendabele top van de elektriciteitsproductie van dit windpark via een bedrag per aan het elektriciteitsnet geleverde kilowattuur wordt gecompenseerd. Met de SDE+ vult het Rijk de elektriciteitsopbrengsten voor de initiatiefnemer aan tot het basisbedrag dat nodig is om de investering terug te kunnen verdienen binnen een redelijke termijn.

SDE+ Subsidie

Windplan Blauw komt in aanmerking voor de SDE+ subsidie (Stimulering Duurzame Energieproductie). Dit is een instrument van de Rijksoverheid om de opwekking van duurzame energie te stimuleren, door een vergoeding van de onrendabele top van duurzame energie (het verschil in kosten en elektriciteitsopbrengst met grijze stroom). Het is een subsidie die voor de verschillende vormen van duurzame energie beschikbaar is. Naast windenergieprojecten komen bijvoorbeeld ook zonne-energie en biomassa-projecten hiervoor in aanmerking.

Op het moment dat de vergunningen verleend zijn, kan de initiatiefnemer SDE+ aanvragen. In de voorliggende besluitvorming speelt de toekenning van subsidie dan ook geen rol, maar slechts in het kader van de economische haalbaarheid. Het uiteindelijke subsidiebedrag is nog niet bekend en is onder andere afhankelijk van het op het moment van indienen van de subsidie aanvraag geldende subsidie regime en de elektriciteitsprijs. In de subsidiebeschikking wordt een zogenoemd basisbedrag vastgesteld voor de gehele looptijd (15 jaar) van de beschikking. De uiteindelijk uit te keren subsidie is gelijk aan het basisbedrag minus de inkomsten uit de verkoop van elektriciteit. Omdat de elektriciteitsprijs van jaar tot jaar kan verschillen, zal ook de subsidie van jaar tot jaar verschillen. De keuze van de rijksoverheid voor deze systematiek staat in het kader van deze besluitvormingsprocedure voor het windpark niet ter discussie. De SDE+ is een subsidieregeling die zodanig is vormgegeven dat ze binnen de Europese staatssteunregels past. De regeling is goedgekeurd door de Europese Commissie. Van ongeoorloofde staatssteun is dus geen sprake.

Verstrekken van SDE+ leidt niet tot oneerlijke concurrentie (Evaluatie van de SDE+ regeling, bijlage bij Kamerbrief dd. 23-12-2016, kenmerk DGETM-EI/16181201). Elke initiatiefnemer die voor het aanvragen van SDE+ voor zijn of haar categorie duurzame energie de benodigde vergunningen heeft en verder voldoet aan de in de ministeriële regeling gestelde voorwaarden, kan een aanvraag doen voor SDE+ subsidie. Het SDE+-beleid is gericht op het stimuleren van innovatie en mede daardoor op een zo goedkoop mogelijke productieprijs. Daartoe worden de SDE bedragen jaarlijks aangepast. De mogelijkheid voor eventuele te ruime vergoedingen wordt daardoor ingeperkt. In de jaarlijkse bepaling van de hoogte van de SDE+ wordt een aanname gedaan voor de grondvergoeding. In 2014 heeft de Minister van Economische Zaken besloten om de aanname voor de grondvergoeding in de SDE+ stapsgewijs te verlagen, om zo een stimulans te geven voor verlaging van de grondprijzen.

Een grondeigenaar krijgt een marktvergoeding voor het laten gebruiken van zijn of haar grond. Een grondeigenaar kan ook (mede-)initiatiefnemer zijn van een windpark.

2.9 Planschade

Van planschade kan sprake zijn indien het nieuwe planologisch regime nadeliger wordt ten opzichte van het eerdere regime en deze verslechtering ertoe leidt dat een omwonende daardoor schade, in de vorm van waardevermindering van het onroerend goed, optreedt. Waardevermindering kan zich voordoen wanneer sprake is van een vermindering van het woon- en leefgenot, of wanneer nieuwe planologische beperkingen worden gesteld aan het gebruik of de bouwmogelijkheden van het onroerend goed.

Aparte procedure

Voor het bepalen van de vraag of voor individuele gevallen sprake is van planschade, en (zo ja) hoe groot de omvang van deze schade is, kent de Wet ruimtelijke ordening (Wro) een aparte procedure. Belanghebbenden die menen in aanmerking te komen voor planschade kunnen na het vaststellen en onherroepelijk worden van het inpassingsplan, hiertoe een verzoek doen bij het gemeentebestuur van de gemeente waar de nieuwe windturbines zich bevinden. Het inpassingsplan treedt in werking nadat de beroepstermijn tegen de besluiten is afgelopen, tenzij beroep is ingesteld en bij voorlopige voorziening om een schorsing van het in werking treden van het inpassingsplan is gevraagd. Wordt die voorlopige voorziening toegekend, dan treedt het plan pas in werking nadat de ABRvS uitspraak doet over de ingestelde beroepen. Planschade kan worden verzocht vanaf de inwerkingtreding van het plan tot vijf jaar na het onherroepelijk worden ervan. Tussen de minister van EZK, de gemeente en de initiatiefnemers zijn afspraken gemaakt over het vergoeden van toekomstige planschadeclaims (zie hierna).

Economische uitvoerbaarheid

Met de initiatiefnemers is een planschadeovereenkomst gesloten. Deze overeenkomst is gesloten tussen de initiatiefnemers en de minister van EZK. Hierin is vastgelegd dat toekomstige planschadeclaims door de initiatiefnemers zullen worden vergoed. Een planschadeclaim wordt alleen uitgekeerd als deze aannemelijk is gemaakt en beoordeeld door een onafhankelijke instantie. Voorafgaand aan het sluiten van deze overeenkomst, is een taxatie gemaakt waarin de hoogte van het mogelijke planschadebedrag is begroot (zie hiervoor). De initiatiefnemers hebben op basis van deze taxatie voldoende financiële middelen gereserveerd om eventuele planschadeclaims te kunnen voldoen. De financiële uitvoerbaarheid van het plan is, mede hierdoor, zeker gesteld.

3

BEANTWOORDING ZIENSWIJZEN

In dit hoofdstuk wordt per zienswijze een korte samenvatting van de argumenten gegeven en is de beantwoording opgenomen. Wanneer de zienswijze tot een aanpassing leidt in een van de besluiten, dan is dat in de laatste kolom van de antwoordtabel aangegeven.

registratienummer	nr.	zienswijze	beantwoording	gevolgen
c10-OB-0001	1	Indiener geeft aan de keuze voor het VKA niet te begrijpen. Volgens indiener heeft het VKA drie nadelen, terwijl de 'korte lijnen variant' slechts één nadeel heeft. Volgens indiener scoren alle varianten beter dan het VKA op het onderdeel recreatie. Op het onderdeel slagschaduw zijn dat bijna alle varianten. Volgens indiener leidt het kwalificeren van deze verschillen als beperkt ertoe dat er geen objectieve afweging wordt gemaakt op aspecten die belangrijk zijn voor de leefbaarheid van een dorp.	Indiener verwijst naar de onderzochte varianten voor het plaatsen van windturbines in het Swif-terbos. Zoals in hoofdstuk 2 is toegelicht, wordt in het definitieve inpassingsplan gekozen voor een turbineopstelling waarbij de windturbines buiten het bos worden geplaatst. Verwezen wordt naar paragraaf 2.5 van deze antwoordnota.	geen
	2	Volgens indiener heeft de ontwikkeling een negatieve invloed op de woningwaarde en het woon- genot.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.9 van deze antwoordnota.	geen
	3	Indiener stelt verder dat de nieuwe woonwijk niet in de analyse is meegenomen.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota.	gewijzigde turbinestelling inpassingsplan is verderaf gelegen van de beoogde nieuwbouw-locatie
c10-OB-0002-R002	4	Waterveiligheid: De belangrijkste voorwaarde bij de toetsing van de aanvraag is dat het waterkeringbelang niet in het geding mag komen. Indien dit het geval is, kunnen de benodigde vergunningen nog niet worden verleend. Waterschap Zuiderzeeland maakt voor het effect van windturbines op waterkeringen onderscheid naar veiligheid, beheerbaarheid en versterkbaarheid. Beheerbaarheid en versterkbaarheid zijn, gezien het feit dat de turbines niet in de keurzone geplaatst worden, niet in het geding.	Deze zienswijze is voor kennisgeving aangenomen.	geen
	5	Zoals in de reactie op het Notitie Reikwijdte en Detailniveau al is vermeld, is de nieuwe normering voor keringen van kracht en heeft Waterschap Zuiderzeeland als taak de keringen in haar gebied te beoordelen en waar nodig te versterken. Dit doet de indienernatuurlijk in goed overleg en afstemming met de omgeving, zoals indiener destijds ook heeft aangegeven. De gezamenlijk verkenning van de mogelijkheden om de energieopgave in combinatie met waterveiligheid te combineren lijkt, gezien de keuzes die gemaakt zijn in het inpassingsplan, niet meer aan de orde.	Het waterschap Zuiderzeeland heeft deelgenomen in de klankbordgroep van Windplan Blauw. Uit deze afstemming is gebleken dat de plannen van de versterkingsopgave onvoldoende concreet waren om binnen het project Windplan Blauw invulling te geven aan combinatiemogelijkheden.	geen
	6	Effect van trillingen: In de MER staat beschreven dat geotechnische risico's doortrillingen in de bouw- en sloopfase voldoende kunnen worden beheerst door in het vergunningentraject voorwaarden te stellen aan de uitvoering. In de gebruiksfase zijn ook meerdere geotechnische risico's aanwezig bij plaatsing op of nabij de waterkering. Het Inpassingsplan beschrijft niet in hoeverre dit aan de orde is bij de turbines die het dichtst bij de kering geplaatst worden. Waterschap Zuiderzeeland neemt aan dat dit aspect in de afweging is meegenomen en dat de turbines op voldoende afstand van de keringen geplaatst zullen worden om dit effect teniet te doen. Indiener onderzoekt u dit te bevestigen.	Bij het funderen van windturbines zijn meerdere technieken mogelijk. De keuze voor welke funderingstechniek gebruik wordt gemaakt, wordt pas gemaakt bij de selectie van de definitief te bouwen type windturbines. In het MER is daarom uitgegaan van een benadering 'in het ergste geval' (worst case). Dat is een fundering met een monopile. Op 60 meter genereert het inbrengen van de monopile door middel van een trilproces een trilling vergelijkbaar met de achtergrondtrilling van verkeer (zie hoofdstuk 6 van het MER). Wanneer de monopile geheid wordt, genereert het heiproces op een afstand van 360 m de achtergrondtrilling van verkeer. De trillingen van een turbine tijdens de gebruiksfase zijn veel minder dan tijdens heiverkeerzaamheden. Gezien de dichtstbijzijnde turbines op 500 meter van de IJsselmeerdijk staat is een negatief effect op waterkeringsveiligheid uitgesloten. In het MER is onderzoek gedaan naar trillingen tijdens de gebruiksfase in relatie tot hinder (zie deelrapport IV).	geen

registratienummer	nr.	zienswijze	beantwoording	gevolgen
c10-OB-0002-RO02	7	<p>Kabels en leidingen: Voor de turbines die buitendijks gebouwd of vervangen worden, is de aanleg van een kabel- en leidingen verbinding nodig, inclusief een dijk kruising. Dit raakt het waterkeringenbeleid van het waterschap en is daarom vergunningplichtig. Onder strikte voorwaarden kunnen kabels en leidingen de dijk kruisen. Dit vraagt dus om nauwe verdere afstemming met het waterschap. Hiervoor is reeds in goed overleg een acceptabele aanpak gedefinieerd en verwoord in het Inpassingsplan. Deze wordt te zijner tijd ook in overleg uitgewerkt.</p> <p>Omvallen of afbreken van onderdelen van de turbines: De windturbines die het dichtst bij de Ketelmeerdijk worden gebouwd komen niet binnen de keurzones van de keringen te staan. Echter, in combinatie met de grootte van de windturbines (tiphoogte tot 248 meter) is het wel zinnig om een beschouwing te hebben van de effecten op de waterkering, wanneer de molen omvalt en / of wieken loslaten van de turbine.</p> <p>Er zijn drie turbines die relatief dicht bij de waterkeringen worden opgesteld. Geen van deze turbines wordt opgesteld in de keurzone van de kering. Dit wordt verwoord in het ontwerp-inpassingsplan als: "Ten aanzien van de dijkveiligheid is de maximale werpafstand van een turbineblad maatgevend voor het bepalen van het veiligheidsrisico. In totaal liggen drie turbines binnen de maximale werpafstand tot de kernzone van de dijk (zie figuur 5.16). Het gaat hierbij om de meest oostelijke turbine van de buitendijkse turbines in het IJsselmeer en de noordelijke turbines van de Elandtocht en Rendiertocht. Een wiekingslag in de dijk heeft geen effect op de bewegingszonen van de primaire kering, maar zal hooguit de walbeschouwing beschadigen." Deze conclusie is niet in overleg met het Waterschap getrokken (de inhoud is ook niet correct want in onze primaire kering is geen walbeschouwing aanwezig) en deze kan de indiener daarom nog niet onderschrijven. Indiener stelt daarom voor de tekst aan te passen.</p>	<p>Het waterschap Zuiderzeeland zal betrokken blijven worden bij de nadere vergunningaanvragen.</p> <p>De turbines van Windplan Blauw staan op minimaal 200 meter van de Ketelmeerdijk. De turbines staan buiten de beschermingszones van de Ketelmeerdijk. Door de hoogte van de turbines (maximale ashoogte 166 meter en maximale tiphoogte van 248 meter) kunnen gondeval en het omvallen van de gehele turbine op de dijk worden uitgesloten. Het enige veiligheidsrisico dat op kan treden is het vallen van de wiek op de dijk. Dit scenario is beoordeeld in het MER (deelrapport V). Uit deze beoordeling blijkt dat de massa van een wiek te klein is om impact te hebben op de faalkans van de dijk. De wiek kan slechts de oppervlakte van het dijklichaam beschadigen.</p> <p>De tekst van het Inpassingsplan is aangepast conform het voorstel van de indiener. Vervolgens zal ook contact met het Waterschap worden gezocht. Gezien de turbines buiten de beschermingszones zijn geprojecteerd en de afstand tot de waterkering groot is bestaat er geen aanleiding om de faalkans nader te onderzoeken (conform WBI 2017).</p>	geen
	8	<p>Als reactie op de NRD en vervolgens ook op het Voorontwerp Inpassingsplan had Waterschap reeds voorgesteld om gezamenlijk afspraken te maken over de te hanteren methodiek en uitgangspunten. In het document MER, zoals deze nu ter inzage ligt, wordt helder verwoord hoe de waterveiligheid geborgd dient te worden: "Indien de turbines dicht bij de waterkering worden geplaatst, kan de faalkans van de waterkering als gevolg van falen van de turbine worden bepaald aan de hand van 'Handboek Risicozonering Windturbines' en gegevens die de fabrikant aanlevert. Indien deze faalkans voldoende klein is, en daarmee de waterkerende veiligheid niet in het geding komt, kunnen turbines op deze kleinere afstand worden toegestaan. De vereiste maximale faalkans dient te worden bepaald in overleg met waterschap Zuiderzeeland, op basis van het WBI2017."</p> <p>Voorgesteld wordt dat in de tekst van het Inpassingsplan de formulering over de schade aan de walbeschouwing wordt vervangen door de formulering in de MER en vervolgens ook contact met het Waterschap opneemt om gezamenlijk de faalkans te bepalen. Waar nodig wordt verzocht om de aan dit ontwerp gerelateerde teksten aan te passen.</p>		

registratienummer	nr.	zienswijze	beantwoording	gevolgen
c10-OB-0003-R003	9	Het college geeft aan zich in grote lijnen te kunnen vinden in het ontwerp Rijksinpassingsplan. Wel meldt het college dat de eerder vermelde bezwaren omtrent de plaatsing van twee windturbines in het Swifterbos blijven. Volgens het college blijkt er uit de MER dat er drie aan het VKA gelijkwaardige opstellingsvarianten mogelijk zijn waarbij mogelijkheden zijn om de windturbines buiten het Swifterbos te plaatsen. Het college verzoekt daarom om een van deze alternatieven in overweging te nemen en daarmee zo veel mogelijk tegemoet te komen aan de wensen en bezwaren van de inwoners van Swifterbant.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota.	inpassingsplan maakt geen turbines in Swifterbos meer mogelijk
	10	Verder roept het college op tot voortgang van het proces omtrent burgerparticipatie om zo door middel van laagdrempelige initiatieven meer draagvlak te creëren onder de inwoners.	In de anterieure overeenkomst zijn afspraken gemaakt die borgen dat participatie door bewoners uit de aanliggende woonkernen rond het projectgebied mogelijk zal zijn. De exacte uitwerking gebeurt, mede vanwege noodzakelijk overleg met de AFM, tijdens de financieringsfase van het project. Hiervoor is een participatieplan opgesteld, dat als bijlage bij deze antwoordnota is opgenomen.	geen
c10-OB-0004	11	Indiener stelt dat vanuit het Rijk de opdracht bestaat om de windturbines in rechte lijnen te plaatsen omdat dit rust geeft. De voorgestelde uitbreiding van rivierduintocht wordt echter een kromme lijn.	Zoals is beschreven in paragraaf 2.4 van deze antwoordnota, hebben de betrokken ministers het provinciale Regioplan als uitgangspunt gehanteerd bij het toekennen van de bestemmingen voor de nieuwe windturbines in dit inpassingsplan. Van een opdracht aan het Rijk om de turbines enkel in rechte lijnen te plaatsen is dan ook geen sprake. De door indiener genoemde knik maakt reeds deel uit van de plaatsingszones uit het provinciale Regioplan. Uit het MER en de landschappelijke beoordeling blijkt voorts dat deze knik landschappelijk aanvaardbaar is, ook nu in het definitieve inpassingsplan de turbines ten zuiden van de Rivierduintocht zijn verschoven (zie paragraaf 2.5).	geen
	12	De twee windturbines in het Swifterbos zullen het landschap beschadigen. Er zullen bomen moeten worden gekapt voor de werkzaamheden. Door de zware machines wordt de grondstructuur beschadigd. Deze windturbines zullen een verstrendend element zijn voor de rust in het dorp door het geluid van draaiende wieken en het geluid van elektrische motoren.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota.	inpassingsplan maakt geen turbines in Swifterbos meer mogelijk
	13	Ten aanzien van veiligheid stelt indiener dat windturbines een speelobject voor jeugd zijn, met kans op elektrocutie door ondeskundig gebruik. Isafzetting op de wieken in de winter vormt een gevaar voor wandelaars. Verder vormen ook vallende rotorbladen en brandgevaar van vloeistoffen in het motorhuis een gevaar.	Zoals is beschreven in hoofdstuk 2 van deze antwoordnota, is ervoor gekozen om geen turbines meer in het Swifterbos te plaatsen. De windturbines worden zo uitgevoerd dat deze niet voor het publiek toegankelijk zijn. Bovendien worden windturbines conform normering en certificering gebouwd. De turbines die dicht bij publiek toegankelijke plekken staan worden uitgerust met een IJsdetectiesysteem. De onveilige situaties waarvoor indiener vreest, worden op deze wijze voorkomen.	geen
	14	Volgens indiener blijkt uit de MER dat de overlast voor de bewoners van Swifterbant aanzienlijk zal zijn. Er zullen 772 woningen zijn die boven de norm last hebben van slagschaduw. In de MER is geen rekening gehouden met de nieuwbouwwijk Swifterbant Zuid. Deze woonwijk komt op minder dan 1 km afstand van twee molens. Dit voldoet niet aan de wettelijke voorschriften ten aanzien van geluidhinder en andere bouwvoorschriften. De afstand zou minimaal 2,5 km moeten zijn.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.7 van deze antwoordnota.	geen
	15	In de MER is volgens indiener geen rekening gehouden met de geluidhinder die het vliegveld Lelystad nog zal gaan veroorzaken. Er loopt namelijk een vliegroute naast en over het dorp. In de MER staat dat maatregelen zullen worden genomen om overlast te beperken, bijvoorbeeld het stilzetten van de windturbines. Indiener merkt hierbij op dat het raar is om windturbines te plaatsen om energie op te wekken en deze vervolgens stil te zetten.	In deelrapport IV van het MER is de cumulatie van Windplan Blauw met andere geluidsbronnen opgenomen waaronder Luchthaven Lelystad. In het MER is daarnaast gewerkt met de akoestische worst-case-situatie. Dit betekent dat in het ergste geval de geluidseffecten van een deel van de turbines gemitigeerd moeten worden om te kunnen voldoen aan de geluidsnormen. De stilstandvoorziening, die wordt gebruikt om het geluid te verminderen, betekent niet dat de turbines merendeel van de tijd stil zullen staan. Slechts een klein deel van de tijd, overwegend in de nacht, zullen de turbines stil staan om overlast te verminderen.	geen

registratienummer	nr.	zienswijze	beantwoording	gevolgen
c10-OB-0004	16	Ten aanzien van gezondheid stelt indiener dat de windturbines vanuit bijna het hele dorp te zien zijn. Dit geeft een verstoring beeld dat 's avonds en 's nachts wordt versterkt door het knippen van beveiligingslichten. Volgens indiener blijkt uit verschillende medische rapporten dat windturbines een negatief effect hebben op het functioneren van mensen. Dit komt grotendeels door (laagfrequent) geluid. Het voorzorgsbeginsel dient te worden toegepast	Ten aanzien van de verlichting wordt in het inpassingsplan vastgelegd dat uitsluitend vastbrandende en geen knipperende verlichting in de avond- en nachtperiode op de windturbines mag worden toegepast. Verwezen wordt naar paragraaf 2.6 van deze antwoordnota. De ministers hebben het voorzorgsbeginsel in de besluitvorming toegepast. In dat kader wordt opgemerkt dat het inpassingsplan aan de normen van het Activiteitenbesluit voldoet. Deze normen bieden voldoende bescherming tegen laagfrequent geluid, verwezen wordt naar hoofdstuk 2 van de antwoordnota. In het kader van ruimtelijke ontwikkelingen wordt een afweging gemaakt op basis van best beschikbare kennis op dat moment. Uit de onderzoeken die gedaan zijn door o.a. het RIVM in 2015 en 2017 blijkt niet dat er reden is om aan te nemen dat laagfrequent geluid van windturbines gezondheidseffecten veroorzaakt.	geen
	17	Indiener stelt dat uit diverse gerechtelijke uitspraken blijkt dat de waarde van woningen in de buurt van windturbines daalt met 15 tot 51%	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.9 van deze antwoordnota.	geen
	18	Volgens indiener verspreiden windturbines atmosferische stralen die invloed hebben op zending en ontvangstapparatuur. Ook blijkt uit onderzoek dat windturbines invloed hebben op CV installaties.	Windturbines moeten aan de Europese EMC Richtlijn voldoen en dat moet worden aangetoond met een meting op 30 meter afstand volgens EN 50011. Dat betekent dat op 30 meter afstand een signaalniveau mag zijn dat de kans verwaarloosbaar is dat een ander apparaat verstoord wordt. De windturbines staan op honderden meters afstand van mogelijk te verstoren apparaten. Het stralingsniveau neemt af met de afstand. Daarmee is de kans dat de windturbines storing veroorzaken uitgesloten.	geen
c10-OB-0005	19	Indiener wijst tot slot op de alternatieven die geen overlast veroorzaken voor het dorp Swifterbant. Volgens indiener kunnen de molens van de Rivierduintocht worden verplaatst naar de Kamperhoekweg. In bijeenkomsten met SwifterwinT is gevraagd om deze alternatieve locatie te activeren. Volgens de NUON is de uitbreiding van de Rivierduintocht niet noodzakelijk voor het slagen van Windpark Blauw.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota.	geen
	20	Indiener geeft aan niet persoonlijk te worden geraakt in zijn belang. Indiener stelt dat een deel van de windturbines geluidhinder en slagschaduw veroorzaakt bij de woningen in Swifterbant Zuid. Indiener stelt voor de windturbines meer westelijk te plaatsen om de overlast bij deze woningen te voorkomen.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.7 van deze antwoordnota.	gewijzigde turbineopstelling inpassingsplan is verderafgelegen van de beoogde nieuwbouwoortlocatie
c10-OB-0006	21	Indiener geeft aan geen informatie te hebben gelezen over naleving van de metingen van geluidsoverlast en wil weten wie hierop toezicht houdt.	Er zijn berekeningen uitgevoerd, waaruit blijkt dat er geen normoverschrijding verwacht wordt. De omgevingsdienst voert, namens de gemeente, toezicht op de geluidsnormen van uit milieuwetgeving. Bij veronderstelde overschrijden van de vergunde geluidsnormen kunnen burgers hiervan melding maken via het webformulier van de omgevingsdienst Flevoland, Gooi- en Vechtstreek. https://www.ofgv.nl/contact/contactformulier/	geen
	22	Indiener geeft aan geluidsoverlast te verwachten en stelt voor om van beide rijen windturbines vijf stuks te laten vervallen, te weten de turbines die het dichtst bij de bebouwing van Swifterbant Zuid zijn gepland. Het plaatsen van de windturbines dichtbij de (toekomstige) bebouwing belemmert de groei van Swifterbant.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota.	gewijzigde turbineopstelling inpassingsplan is verderafgelegen van de beoogde nieuwbouwoortlocatie

registratienummer	nr.	zienswijze	beantwoording	gevolgen
c10-OB-0007	23	Indiener stelt uitzicht te hebben op het Swifterbos waar windturbines zullen worden geplaatst. Indiener verwacht geluidsoverlast, slagschaduw en overlast van de verlichting.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota.	inpassingsplan maakt geen turbines in Swifterbos meer mogelijk
c10-OB-0007	24	Indiener stelt verder dat de woningen in Swifterbant Zuid mogelijk moeilijk verkoopbaar zullen zijn omdat mensen niet in de buurt van windturbines willen wonen vanwege geluidsoverlast en slagschaduw.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota.	gewijzigde turbine-opstelling inpasingsplan is verderafgelegen van de beoogde nieuwbouwoortlocatie
	25	Indiener stelt dat de lokale politiek niet in het belang van de bewoners heeft gehandeld, maar in het belang van winst.	Zoals is beschreven in hoofdstuk 2 van deze antwoordnota, is de windturbineopstelling die in het inpasingsplan en de vergunningen mogelijk wordt gemaakt, het resultaat van een belangenafweging. De financiële en economische onderbouwing en uitvoerbaarheid is daarbij een van de factoren.	geen
c10-OB-0008	26	Indiener stelt dat de windturbines de ontwikkeling van woningbouw in Swifterbant Zuid belemmeren. Ook hebben de windturbines een negatieve impact op flora en fauna. Onder andere op vleermuizen, vissen en trekvogels. Verder stelt indiener dat Staatsbosbeheer niet bevoegd is om ook over windmolenbeheer te gaan. Compensatie van het bos is in de omgeving van Swifterbant niet mogelijk volgens indiener.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota.	gewijzigde turbine-opstelling inpasingsplan is verderafgelegen van de beoogde nieuwbouwoortlocatie
	27	Als alternatief voor de windturbines bij Swifterbant Zuid stelt indiener het gebied ten noorden van Swifterbant voor, bekend als alternatief C in het windplan.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota.	geen
	28	Indiener verzet zich tegen de tweede rij windturbines die in het IJsselmeer geplaatst wordt. Hier loopt een druk bevaren vaargeul van de beroepsvaart. Indiener stelt dat het berekende aanvaarrisico van eens in de 6.050 jaar een te positief beeld schetst. Verder vraagt indiener zich af waarom niet is gekozen voor één lange rij windturbines langs de Flevopolders. Volgens indiener heeft dit alternatief onvoldoende aandacht gekregen. Indiener verzoekt daarom dan ook te kiezen voor dit alternatief, waarbij de windturbines geen obstakel vormen voor de vaarweggebruikers.	Voor wat betreft de keuze voor het plaatsen van de windturbines in het IJsselmeer wordt verwezen naar de algemene beantwoording in hoofdstuk 2 van deze antwoordnota. De aanvaarrisico's zijn bepaald met behulp van ongevalsmodules van het SAMSON-model (Safety Assessment Model for Shipping and Offshore on the North Sea). Dit model is ontwikkeld voor Rijkswaterstaat en wordt gebruikt om de kansen en consequenties van alle type ongeval-len op zee te schatten. Dit model is op dit moment de best beschikbare techniek om aanvaarrisico's te beoordelen.	geen
c10-OB-0009	29	Ten aanzien van dit punt wijst indiener op het beleid van Rijkswaterstaat om windturbines langs vaarwegen te plaatsen. Voorwaarde hierbij is dat de plaatsing geen negatieve effecten heeft op de kerntaken en andere functies. Volgens indiener wordt niet aan deze voorwaarde voldaan omdat de turbines midden in het water worden geplaatst en de scheepvaartroutes doorkruisen. Hierdoor ontstaan potentieel gevaarlijke situaties.	Het ontwerp van het windpark voldoet aan de Beleidsregel voor het plaatsen van windturbines op, in of over rijkswaterstaatswerken aangezien er een minimale afstand van 50 meter en ten minste de helft van de rotordiameter tot de rand van een vaargeul in acht is genomen. Hiermee is er geen negatief effect op de hoofdvaarweg. De kans op een aanvaring met een windturbine is door de aanvrager onderzocht en deze kans is acceptabel klein. De kans dat schepen onderling met elkaar in aanvaring komen is statistisch bekeken iets groter dan in een situatie zonder windpark. Berekeningen in de aanvraag tonen echter aan dat dit risico nog altijd acceptabel klein is. Hiermee zijn er geen onaanvaardbare negatieve effecten op de functie scheepvaart.	geen
	30	Indiener stelt verder dat windturbines het radarbeeld kunnen verstoren. Indiener verwijst hierbij naar de Beleidsnota Windmolens, waarin onder andere de afstand tussen windturbines en het vaarwater is vastgesteld waarbinnen een veilige navigatie gewaarborgd blijft. Volgens indiener wordt niet aan deze afstand voldaan. Indiener verzoekt het ontwerp conform deze normen aan te passen.	In het kader van vergunningverlening mag alleen getoetst worden aan vigerend beleid. De Beleidsnota Windmolens is toekomstig beleid hieraan mag dan ook niet worden getoetst. Aangezien het ontwerp getoetst is aan vigerend beleid en niet getoetst kan worden aan toekomstig beleid is geen aanpassing nodig. In het MER zijn de effecten op radarbeelden en navigatie meegenomen in de berekeningen. Bij de vergunningverlening is al deze informatie meegenomen. Ook vanuit het ruimtelijk spoor is de plaatsing van de windturbines in het IJsselmeer op deze locatie aanvaardbaar geacht.	geen

registratienummer	nr.	zienswijze	beantwoording	gevolgen
c10-OB-0009	31	Indiener wijst verder op de studie 'Interaction between offshore windfarms and maritime navigation' van PIANC, waarin wordt aanbevolen een maritiem noodplan op te stellen voor de mogelijke gevolgen en acties na een incident. Indiener raadt aan een dergelijk plan op te stellen.	Drie maanden voor aanvang van een fase (aanleg, operationele en verwijdering) dient conform voorschrift 4 lid 3 een Veiligheidsplan te worden aangeleverd. In dit plan zal ook aandacht dienen te zijn voor de nautische veiligheid. Hiermee wordt reeds invulling gegeven aan het door indiener aanbevolen maritiem noodplan. Aanvullend zal na een 'ongewoon voorval' (voorschrift 2) een plan opgesteld dienen te worden voor de mogelijke gevolgen en acties. De te treffen maatregelen dienen ter bescherming van de doelen die in de Waterwet (artikel 2.1) worden gesteld, onder meer scheepvaart en ecologische gevolgen maken hier een onderdeel van uit.	geen
c10-OB-0010	32	Indiener stelt dat de windturbines te dicht bij de bebouwing komen. De windturbines zullen vanuit het hele dorp zichtbaar zijn. Indiener verwacht dat de waarde van zijn onroerend goed zal dalen. Verder verwacht indiener geluidsoverlast en slagschaduw.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.7 en 2.9 van deze antwoordnota.	geen
c10-OB-0011	33	Volgens indiener moeten windturbines op minimaal 2 kilometer afstand van nieuwbouwprojecten worden geplaatst. Dat is niet het geval bij Swifterbant Zuid. Indiener stelt dat zelfs ondanks de mitigerende maatregelen er nog sprake zal zijn van geluidsoverlast en slagschaduw. De kosten van deze maatregelen kunnen worden bespaard door de windturbines elders te plaatsen.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota.	geen
	34	Gelijk aan 0004	Verwezen wordt naar de beantwoording van zienswijze 0004.	geen
c10-OB-0012	35	Indiener stelt dat de fauna in het Swifterbos wordt bedreigd en wijst op alternatieve locaties. Indiener heeft een moestuin in het gebied en stelt dat de windturbines zijn rust verstoren.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota. Door de heroverweging worden geen turbines meer geplaatst in het Swifterbos.	inpassingsplan maakt geen turbines in Swifterbos meer mogelijk
c10-OB-0013	36	Indiener verwacht niet dat het opknappen van het Swifterbos kan worden betaald uit de opbrengsten van de windturbines. Indiener stelt de windturbines in de winter te kunnen zien vanuit zijn huis, dit verstoort zijn rust. Indiener is het niet eens met de plaatsing van windturbines in het Swifterbos. De leefbaarheid in het dorp zal worden verstoord door geluidsoverlast en slagschaduw.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 en 2.7 van deze antwoordnota.	inpassingsplan maakt geen turbines in Swifterbos meer mogelijk
	37	Indiener verwacht dat de waarde van de nieuwbouwwoningen in Swifterbant Zuid zal dalen doordat er zicht bestaat op drie windturbines. Volgens indiener zullen hierdoor bewoners verhuizen naar Dronten. De windturbines komen volgens indiener te dicht bij het dorp te staan. Dit is niet in de MER opgenomen. Indiener verwacht dat de leefbaarheid van het dorp zal verminderen.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.9 van deze antwoordnota.	geen
c10-OB-0014	38	Indiener wil weten hoe is gegarandeerd dat bij een duur van 5 uur en 5 minuten jaarlijkse slagschaduw de windturbines worden stopgezet. Indiener wil tevens weten hoe de verlichting van de windturbines wordt geschakeld.	De nieuwe windturbines moeten voldoen aan de normstelling uit de Activiteitenregeling. Deze norm wordt vertaald naar een computergestuurde instelling op elke afzonderlijke windturbine waarbij wordt ingesteld op welke tijden van een periode met daglicht en in welke periode van het jaar een windturbine moet worden stilgezet. Wanneer de norm uit de Activiteitenregeling wordt overschreden, wordt de turbine aan de hand van dat programma automatisch uitgeschakeld. Het in- en uitschakelen van de verlichting van de windturbines gebeurt aan de hand van lichtsensoren die op de windturbine zijn geplaatst.	geen

registratienummer	nr.	zienswijze	beantwoording	gevolgen
c10-OB-0014	39	Volgens indiener kunnen de vier windmolens worden verplaatst naar de Noordertocht, Beverweg/Tarpanweg.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota.	geen
c10-OB-0015	40	Indiener verwacht dat de windturbines voor overlast zullen zorgen voor de nieuwbouwonin- gen in Swifterbant Zuid. Indiener stelt geluidsoverlast en slagschaduw te zullen ondervinden. Volgens indiener kunnen de windturbines beter op een andere locatie worden geplaatst als ze toch stil gezet moeten worden wanneer er te veel slagschaduw optreedt.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 en 2.7 van deze antwoord- nota.	gewijzigde turbine- opstelling inpas- singsplan is verderaf gelegen van de be- oogde nieuwbouw- locatie
c10-OB-0016	41	Indiener stelt dat er in de ontwerpbesluiten mogelijke onjuistheden staan ten aanzien van de maximale ashoogte van de windturbines. Volgens indiener hebben Provinciale Staten van Flevo- land de maximale ashoogte vastgesteld op 120 meter. Hiervan kan alleen worden afgeweken als het maximale haalbare vermogen bij deze hoogte ontoereikend blijkt. Indiener stelt dat uit het Windplan Blauw niet is gebleken dat om deze afwijking is verzocht. Ook is volgens indiener niet aangetoond dat het vermogen bij een ashoogte van 120 meter ontoereikend zou zijn.	Zoals is verwoord in paragraaf 4.3.4 van de plandoelichting, is bij amendement door Provinciale Staten de mogelijkheid opgenomen in het Regioplan om af te wijken van de maximale ashoogte van 120 meter. De initiatiefnemer heeft in overleg met de betrokkenen overheden, waaronder de provincie Flevoland, bij het kiezen van het voorkeursalternatief (VKA) gekozen voor windtur- bines uit de klasse 'innovatieve turbines'. De reden hiervoor is dat met windturbines uit deze klasse meer windenergie kan worden opgewekt met een vergelijkbare (of zelfs betere) score qua milieueffecten. Deze keuze is overeenkomstig de verplichting uit het Regioplan ook beoordeeld vanuit de bedrijfseconomische noodzaak. Dit is gedaan door een extern bureau de business case te laten beoordelen. De uitkomsten van deze beoordeling is voorgelegd aan Provinciale Staten en is terug te vinden op deze website (https://stateninformatie.flevoland.nl/Vergaderingen/Statencommissie-Duurzaamheid/2018/31- januari/15:30/Windplan-Blauw/). Voor wat betreft de keuze voor innovatieve turbines luidt het oordeel als volgt. "De Initiatiefnemers tonen aan dat het gebruik van grotere turbines met een ashoogte van >120 meter noodzakelijk is om de dalende SDE+ subsidie te kunnen ondervangen. Dit levert een ruimere business case op die gemiddeld boven het benchmark rendement komt te liggen. In vergelijking: de business case gebaseerd op uitgangspunten van het Regioplan en wind- turbines met een ashoogte lager dan 120 meter komt gemiddeld onder het benchmark rende- ment uit, wat onvoldoende economisch perspectief biedt voor verdere ontwikkeling van Project Blauw.". Daarmee is ook de bedrijfseconomische noodzaak voor het bouwen van windturbines met een ashoogte van meer dan 120 meter aangetoond. Provinciale Staten hebben de uitkom- sten ervan betrokken bij hun overlegreactie naar aanleiding van het voorontwerp van het inpas- singsplan.	geen
	42	Indiener stelt dat de windturbines een negatieve invloed hebben op de kwaliteit van recreatie in het Swifterbos. Indiener wijst hierbij op de recreatieve waarde van het Swifterbos voor de in- woners van Swifterbant. Volgens indiener begint paragraaf 5.4 Recreatie met de opmerking dat het Swifterbos een 'lage natuurwaarde' heeft, ondanks dat deze paragraaf niet over natuur gaat. Indiener noemt SB-3 als alternatief waarde de recreatieve waarde minder wordt aange- tast. Volgens indiener scoort SB-3 op alle beoordeelde vlakken beter dan het VKA, SB-1, SB-2 en SB-4.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota.	inpassingsplan maakt geen turbines in Swifterbos meer mogelijk
	43	Indiener stelt dat de windturbines RD01 t/m RD05 dicht bij het Swifterbos en Swifterbant ko- men te staan, met name in de buurt van de nieuwe wijk Swifterbant Zuid. De plaatsing zorgt er voor dat uitbreiding van Swifterbant in die richting niet of minder goed mogelijk is. Het laten vervallen van deze turbines zal volgens indiener leiden tot een grotere acceptatie van het wind- park.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota.	gewijzigde turbine- opstelling inpas- singsplan is verderaf gelegen van de be- oogde nieuwbouw- locatie

registratienummer	nr.	zienswijze	beantwoording	gevolgen
c10-OB-0017	44	Indiener stelt dat het woongenot in een deel van Swifterbant verloren gaat door verminderd uitzicht en slagschaduw. Ook wordt het bos ter plaatse gekapt.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.6 en 2.7 van deze antwoordnota.	Inpassingsplan maakt geen turbines in Swifterbos meer mogelijk
c10-OB-0018	45	Indiener stelt dat alternatieven waarbij de windturbines verder van Swifterbant worden geplaatst niet goed zijn onderzocht. Volgens indiener houden de windturbines de groei van Swifterbant tegen, omdat mensen niet in de buurt van windturbines willen wonen. De groei van Swifterbant is volgens indiener nodig zodat de bestaande winkels in het dorp een toekomst hebben. Indiener stelt dat moderne windmolens niet passen bij de (pre)historie van Swifterbant.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.4 van deze antwoordnota.	geen
c10-OB-0019	46	Indiener stelt dat de plaatsing van de windturbines een negatieve invloed zal hebben op de fauna in het Swifterbos, de reeënpopulatie in het bijzonder. Indiener wijst in dit kader ook op de recreatieve waarde van het Swifterbos.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota waarin uiteen is gezet dat de windturbines niet meer in het Swifterbos worden geplaatst maar op de landbouwgronden aan de westelijke zijde ervan. Uit het aanvullend onderzoek is niet gebleken dat het plaatsen van windturbines op deze locatie tot verstoring van reeën in het Swifterbos zal leiden.	inpassingsplan maakt geen turbines in Swifterbos meer mogelijk
c10-OB-0020	47	Indiener uit Swifterbant stelt geraakt te worden in zijn/haar belangen, vanwege de invloed op het zicht in de omgeving en op de waarde van het huis en vindt dat er al genoeg van dergelijke windmolens staan.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in hoofdstuk 2 van deze antwoordnota.	geen
	48	Indiener is in principe niet tegen een windplan, echter wel zo dicht bij de bebouwde omgeving. Er zijn andere plekken te bedenken zodat dit geen invloed heeft.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.4 van deze antwoordnota.	geen
c10-OB-0021	49	De financiële belangen van de initiatiefnemers mogen niet zwaarder wegen dan de vervuiling en degradatie van de omgeving en zijn bewoners.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.8 van deze antwoordnota.	geen
	50	Indiener uit Swifterbant meent dat de twee molens die in het dorpsbos geplaatst worden zijn onderbelicht; behalve de mensen die in het bos recreëren, ondervinden ook de dieren die daar leven overlast van de windmolens in het bos.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota.	inpassingsplan maakt geen turbines in Swifterbos meer mogelijk
c10-OB-0022	51	De molens die vlak bij de nog nieuw te bouwen woonwijk worden geplaatst beïnvloeden de verkoopbaarheid van de huizen.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota.	gewijzigde turbine-opstelling inpasingsplan is verderafgelegen van de beoogde nieuwbouwalocatie
	52	Indiener is niet tegen windmolens; deze zijn nodig voor de toekomst. Echter deze staan te dicht bij het dorp en de woon/leefomgeving. Er is elders ruimte genoeg!	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.4 van deze antwoordnota.	geen
c10-OB-0023	53	Indiener uit Swifterbant vindt dat de windmolens veel te dicht bij de bebouwde kom en het daarbij behorende bos worden geplaatst, waardoor er waardevermindering optreedt van de woning bij eventuele verkoop.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota.	geen
	54	Indiener uit Swifterbant meent dat het ene stukje bos om in te recreëren, waar je kunt genieten van de stilte en de vogels in het geding is door de plaatsing van 5 giga grote windmolens te staan.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota.	inpassingsplan maakt geen turbines in Swifterbos meer mogelijk
c10-OB-0023	55	Indiener is voorstander van windenergie en niet tegen windmolens; vindt ze zelfs bij het landschap horen, maar vindt de locatie verkeerd.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.4 van deze antwoordnota.	geen

registratienummer	nr.	zienswijze	beantwoording	gevolgen
c10-OB-0023	56	Verder vrees indiener dat de realisatie van het uitbreidingsplan, van belang voor de leefbaarheid van het kleine dorp en de instandhouding van voorzieningen, veel last gaat krijgen van deze giga torens. Bijgevoegd een tekening op schaal van de kerktoren in Swifterbant, een huis en een windmolen.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in hoofdstuk 2 van deze antwoordnota.	gewijzigde turbine-opstelling inpasingsplan is verderaf gelegen van de beoogde nieuwbouwoortlocatie
	57	Indiener uit Dronten refereert aan de eerste plannen voor deze windmolens, waar sprake is van vergoedingen voor bewoners; deze vindt hij nu niet terug in de ontwerpbesluiten.	De 'eerste plannen' waar naar gerefereerd wordt hebben geen formele status gehad. Het Regioplan wel. Daarin is bepaald dat bewoners en ondernemers gelegenheid krijgen om financieel te participeren (minimaal 2,5% van de initiële totale investeringsomvang). Initiatiefnemer geeft hier invulling aan door bewoners de mogelijkheid te geven tot financiële participatie. Tevens bepaalt het Regioplan dat initiatiefnemers een jaarlijkse 'gebiedsgebonden bijdrage' ten goede laten komen aan kwaliteitsverbetering in de omgeving van de nieuwe windmolens. Ook hier geeft initiatiefnemer, in samenspraak met gemeenten Lelystad en Dronten, invulling aan.	geen
c10-OB-0024	58	Indiener stelt verder dat als men iedere woningeigenaar zonnepanelen en accu aanbiedt met subsidie, ook de doelstelling van het kabinet wordt gehaald	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.2 van deze antwoordnota.	geen
	59	Het bezwaar is vooral gericht tegen het onderdeel Uitbreiding Rendiertocht. Indiener noemt als alternatief het terugplaatsen op de plekken waar de te saneren molens nu staan.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota.	geen
	60	De nieuwe opstellingen van de windmolens, in rechte lijnen, die rust geven, zouden moeten dienen om het landschap te herstellen (doelstelling Rijk). Het constant geluid van draaiende wieken en het geluid van de elektrische motoren verstoren echter het landelijk woongenot. 's Avonds en 's nachts wordt dit verergerd door het constant zien knipperen van de beveiligingslichten.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.6 van deze antwoordnota.	geen
	61	Indiener vrees last van slagschaduw, niet in de winter, maar juist in de zomer bij de ondergaande zon. Dit bemoeilijkt de verkoopbaarheid van zijn huis.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.7 van deze antwoordnota.	geen
	62	De overschrijding van geluidsoverlast boven de norm (MER) wordt door de geluidshinder vanwege het vliegveld Lelystad nog hoger.	In deelrapport IV van het MER is de cumulatie van WindplanBlauw met andere geluidsbronnen opgenomen waaronder Luchthaven Lelystad. In het inpassingsplan is geconcludeerd dat ook na realisatie van WindplanBlauw sprake is van een acceptabel woon- en leefklimaat. In het MER is daarnaast gewerkt met de akoestische worst-case voor de windturbines. Dit betekent dat in het ergste geval de geluidseffecten van een deel van de turbines gemitigeerd moeten worden om te kunnen voldoen aan de geluidsnormen. De stilstandvoorziening, die wordt gebruikt om het geluid te verminderen, betekent niet dat de turbines merendeel van de tijd stil zullen staan. Slechts een klein deel van de tijd, overwegend in de nacht, zullen de turbines stil staan om overlast te verminderen.	geen
	63	Het probleem van het laagfrequent geluid, waar gemiddeld 1 op 10 mensen ernstig last van hebben, wordt niet verholpen door het stilzetten van de molens. De wettelijke zorgplicht is hierbij zeker van toepassing, aangezien niet bekend is wat de effecten zijn, welke molens met een hoogte van 240 meter kunnen veroorzaken.	De ministers hebben het voorzorgsbeginsel in de besluitvorming toegepast. In dat kader wordt opgemerkt dat het inpassingsplan aan de normen van het Activiteitenbesluit voldoet. Deze normen bieden voldoende bescherming tegen laagfrequent geluid. In het kader van ruimtelijke ontwikkelingen wordt een afweging gemaakt op basis van best beschikbare kennis op dat moment. Uit de onderzoeken die gedaan zijn door o.a. het RIVM in 2015 en 2017 blijkt niet dat er reden is om aan te nemen dat laagfrequent geluid van windturbines gezondheidseffecten veroorzaakt.	geen
	64	Indiener stelt dat door de plaatsing van molens in de directe omgeving de waarde van zijn woning zal dalen variërend van 15% tot 51 % afhankelijk van de hoogte van de molens.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.9 van deze antwoordnota.	geen

registratienummer	nr.	zienswijze	beantwoording	gevolgen
c10-OB-0024	65	Indiener stelt verder dat ook schade kan ontstaan door uitval en storingen van elektronische apparaten en installaties.	Windturbines moeten aan de Europese EMC Richtlijn voldoen en dat moet worden aangetoond met een meting op 30 meter afstand volgens EN 50011. Dat betekent dat op 30 meter afstand een signaalniveau mag zijn dat de kans verwaarloosbaar is dat een ander apparaat verstoord wordt. De windturbines staan op honderden meters afstand van mogelijk te verstoren apparaten. Het stralingsniveau neemt af met de afstand. Daarmee is de kans dat de windturbines storing veroorzaken uitgesloten.	geen
	66	Indiener uit Dronten vraagt of er wel rekening is gehouden met de omwonenden.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in hoofdstuk 2 van deze antwoordnota.	geen
c10-OB-0025	67	Eerdere verzoeken van indiener tot plaatsing van molens op zijn bedrijf zijn afgewezen omdat het gebied ten noorden van Dronten molenvrij zou moeten blijven.	Het Drontense windmolenbeleid "Dronten maakt ruimte voor Wind" (uit 2012) en de Structuurvisie Dronten 2030 boden inderdaad geen ruimte voor nieuwe windturbines ten noorden van Dronten. Beide beleidsdocumenten zijn vervangen door het 'Regioplan Zuidelijk en Oostelijk Flevoland' dat in 2016 is vastgesteld door onder andere de gemeenteraad van Dronten en Provinciale Staten. In het Regioplan is de beleidsruimte voor het plaatsen van windturbines vastgelegd. In het Regioplan wordt voorzien in het realiseren van lijnopstellingen windturbines in onderlinge samenhang met elkaar, door één initiatiefnemer. Het Regioplan voorziet in twee plaatsingszones in het gebied ten noorden van Dronten. Het realiseren van solitaire turbines is niet mogelijk binnen de kaders van het Regioplan.	geen
	68	De waarde van zijn bedrijf zal door de aanleg van het windpark verminderen.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.9 van deze antwoordnota.	geen
	69	Indiener ziet het windpark als horizonvervuiling met 's avonds een wirwar van rode knipperende lichten. De extreem hoge molens komen de omgeving niet ten goede en er ontstaat veel slagschaduw.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.6 van deze antwoordnota.	in de regels is opgenomen dat in de avond- en nachtpriode alleen vastbrandende verlichting is toegestaan.
	70	Indiener uit Swifterbant meent dat bij de bepaling van de overlast voor bewoners van Swifterbant geen rekening is gehouden met de nieuwbouwwijk Swifterbant Zuid: een woonwijk van 350 woningen die op nog geen 1 km afstand komen te staan van 2 molens. Deze 350 woningen moeten worden toegevoegd aan de in het MER rapport genoemde 772 woningen die boven de norm last zullen hebben van slagschaduw. Bovendien worden er nog diverse etagewoningen gebouwd op het terrein van de Kombuis.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota. Verder is in het MER rekening gehouden met de ontwikkeling van nieuwe woningen indien en voor zover daar concrete bouwplannen voor bij de gemeenten bekend waren. Voor de uitbreidingslocatie 'Swifterbant Zuid' is in juni 2018 enkel een principebesluit genomen door de gemeenteraad, maar nog geen bestemmingsplan vastgesteld. Door de verschuiving van de turbines aan de Rivierduintocht naar het westen, wordt de locatie Swifterbant Zuid eveneens minder belast.	Geen
C10-OB-0026	71	Indiener is verbaasd over de plaatsing van de molens aan de Riverduintocht zo dicht bij het dorp en in een bos, terwijl er veel alternatieve plekken zijn. Haar bezwaar is vooral gericht tegen uitbreiding Rivierduintocht met 5 molens. Opdracht van het rijk was met de nieuwe opstellingen van de windmolens het landschap te herstellen in rechte lijnen die rust geven. De uitbreiding maakt de lijn krom i.p.v. recht. De 2 molens in het Swifterbos beschadigen het landschap en vanwege de aanleg zal een groot deel van het bos moeten worden gekapt en de grondstructuur door zware machines geheel worden vernietigd. Ook wordt de leefomgeving van dieren zoals vogels verstoord.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota.	inpassingsplan maakt geen turbines in Swifterbos meer mogelijk
	72	De molens zullen een verstorend element zijn in het rustgebied van het dorp. Constant geluid van draaiende wieken en het geluid van de elektrische motoren verstoren het recreatie genot. Het constant zien draaien van de molens op bijna elke plek in het dorp, aangezien ze boven alle boomtoppen uitsteken, geeft een totaal verstorend beeld, dit wordt 's avonds en 's nachts ook nog verergerd door het constant zien knipperen van de beveiligingslichten;	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in hoofdstuk 2 van deze antwoordnota.	geen

registratienummer	nr.	zienswijze	beantwoording	gevolgen
C10-OB-0026	73	Aangezien de molens in een vrij toegankelijk bos staan, zeer dicht bij het dorp, ziet indiener diverse gevaren: In de winter is er kans van ijsafzetting op de wieken en dus een ernstig gevaar voor wandelaars. Maar ook vallende rotorbladen, vandalisme met kans op elektrocutie door ondeskundig gebruik en brandgevaar van de vloeistoffen welke aanwezig zijn in het motorhuis van de molen behoren tot de gevaren (zie de recente gebeurtenissen);	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota.	Geen
	74	De overschrijding van geluidsoverlast boven de norm (MER) wordt door de geluidshinder vanwege het vliegveld Lelystad nog hoger.	In deelrapport IV van het MER is de cumulatie van het windpark met andere geluidsbronnen opgenomen waaronder Luchthaven Lelystad. In het inpassingsplan is geconcludeerd dat ook na realisatie van windpark sprake is van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat.	Geen
c10-OB-0026	75	Indiener vreest dat het leefmilieu van het dorp ernstig wordt aangetast door de plaatsing van deze zeer hoge windturbines. Het probleem van het laagfrequent geluid, waar gemiddeld 1 op 10 mensen ernstig last van hebben, wordt niet verholpen door het stilstellen van de molens. De wettelijke voorzorgplicht is hierbij zeker van toepassing, aangezien niet bekend is wat de effecten zijn, welke molens met een hoogte van 214 en 240 meter kunnen veroorzaken. Het is bekend dat er uitval en storingen kunnen voorkomen van elektronische apparaten en installaties.	De ministers hebben het voorzorgsbeginsel in de besluitvorming toegepast. In dat kader wordt opgemerkt dat het inpassingsplan aan de normen van het Activiteitenbesluit voldoet. Deze normen bieden voldoende bescherming tegen laagfrequent geluid. In het kader van ruimtelijke ontwikkelingen wordt een afweging gemaakt op basis van best beschikbare kennis op dat moment. Uit de onderzoeken die gedaan zijn door o.a. het RIVM in 2015 en 2017 blijkt niet dat er reden is om aan te nemen dat laagfrequent geluid van windturbines gezondheidseffecten veroorzaakt.	Geen
	76	Indiener stelt dat door de plaatsing van molens in de directe omgeving de waarde van haar woning zal dalen waarbij de waardevermindering meestijgt met de hoogte van de molens.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.9 van deze antwoordnota.	geen
c10-OB-0027	77	Indiener - Dorpsbelangen Swifterbant - heeft onder andere als doel de behartiging van de maatschappelijke en culturele belangen van de bewoners van Swifterbant en omgeving. De ingediende zienswijze wordt ingediend mede namens ca. 800 gezinnen die een petitie hebben ondertekend. In een bijlage bij de zienswijze vermeld indiener een overzicht van de verzamelde handtekeningen op de petitie	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in hoofdstuk 2 van deze antwoordnota.	geen
	78	De bezwaren van de indiener betreffen vooral de plaatsing van de meest zuidelijke 5 windmolens in de plaatsingszone Rivierduintoicht (vergunningaanvraag RD01 t/m RDO5). Indiener stelt dat plaatsing van de vijf - 214 meter hoge - windturbines op korte afstand (ca. 1 km) van de bebouwing van Swifterbant het leefmilieu van het dorp aantast. Afhankelijk van de wind met wisselende snelheid wordt het uitzicht voor de bewoners vervuild en onrustig temeer daar bij laagstaande zon dit visuele effect sterker is en de molens soms worden stilgezet. Volgens het MER worden de molens bij slagschaduw pas stilgezet wanneer de maximaal hinderduur is bereikt, en niet direct bij het optreden van de slagschaduw. In dat laatste geval zou een negatief effect van slagschaduw daadwerkelijk voorkomen kunnen worden. Knipperende lichten dragen bij aan het onrustig beeld.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota.	geen
	79	Uit diverse medische rapporten komt ook een zeer verontrustend beeld naar voren over de effecten van windmolens op de gezondheid en het functioneren van de mens. Zo kan het geluid van windturbines de nachtrust van omwonenden ernstig verstoren, hetgeen kan leiden tot psychische klachten als hoofdpijn, duizeligheid en een hoge bloeddruk. Daarnaast veroorzaken windturbine onder meer laagfrequent geluid waarvan gemiddeld 1 op de 10 mensen ernstig last van heeft. Indiener roept de overheid op haar wettelijke voorzorgplicht die zij heeft tegenover haar burgers zwaar te laten wegen. Een vergelijking wordt gemaakt met leukemie bij kinderen door hoogspanningskabels. Het is niet of nauwelijks bekend wat de werkelijke effecten zijn, die molens met een hoogte van 214 c.q. 240 meter kunnen veroorzaken.	In de beschikbare studies is een duidelijk verband aangetoond tussen windturbines en hinder. Tussen (laagfrequent) windturbinegeluid en gezondheidseffecten, zoals vermoeidheid, hoge bloeddruk en windturbinesyndroom, is geen verband aangetoond. Naast de blootstelling aan geluid spelen persoonlijke factoren en de feitelijke situatie een rol bij de mate waarin mensen hinder door windturbines ervaren. Op basis van de huidige wetenschappelijke inzichten is voor directe effecten van windturbines op de gezondheid geen bewijs. De ministers hebben het voorzorgsbeginsel in de besluitvorming toegepast. In dat kader wordt opgemerkt dat het inpassingsplan aan de normen van het Activiteitenbesluit voldoet. Deze normen bieden voldoende bescherming tegen laagfrequent geluid. In het kader van ruimtelijke ontwikkelingen wordt een afweging gemaakt op basis van best beschikbare kennis op dat moment. Uit de onderzoeken die gedaan zijn door o.a. het RIVM in 2015 en 2017 blijkt niet dat er reden is om aan te nemen dat laagfrequent geluid van windturbines gezondheidseffecten veroorzaakt.	geen

registratienummer	nr.	zienswijze	beantwoording	gevolgen
c10-OB-0027	80	Eerder heeft indiener commentaar geleverd op de Nota Reikwijdte en Detailniveau. Naar aanleiding daarvan zouden de uitbreidingsplannen van Swifterbant als autonome ontwikkeling worden meegenomen. In het MER is het aantal gehinderde woningen boven de norm voor slagschaduw berekend op 772. Daarbij is geen rekening gehouden met het uitbreidingsplan Swifterbant zuid. De beoogde nieuwe woonwijk zal op termijn wel 350 woningen kunnen omvatten, zodat het aantal gehinderde woningen groter zal zijn dan 1000. Ook is geen rekening gehouden met de plannen voor hoogbouw in Swifterbant-centrum. Vanuit de hogere woonlagen in Swifterbant, bestaand en nieuw, zal de horizonvervuiling door de hoge molens langs de rand van het dorp meer dan storend zijn. Uiteraard geldt dit ook voor de woningen in Swifterbant zuid, omdat de twee meest zuidelijke molens (RD01 en RD02) op minder dan 1 km afstand van het uitbreidingsplan zijn gepland. Hetzelfde zal gelden voor de verwachte geluidshinder, negatieve gezondheidseffecten en hinder door elektromagnetische straling"	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota. De ontwikkeling van Swifterbant-Zuid is nog niet vastgelegd in een (ontwerp)besluit. Om die reden maakt het geen deel uit van de autonome ontwikkeling. De effecten op deze (mogelijke) ontwikkeling is daarom ook niet getoetst in het MER. In hoofdstuk 2 van de antwoord nota is inzicht gegeven in de mogelijke effecten op Swifterbant Zuid. Voor de uitbreidingslocatie 'Swifterbant Zuid' is in juni 2018 enkel een principebesluit genomen door de gemeenteraad, maar nog geen bestemmingsplan vastgesteld. Door de verschuiving van de turbines aan de Rivierduintocht naar het westen, wordt de locatie Swifterbant Zuid eveneens minder belast.	gewijzigde turbine-opstelling inpasingsplan is verderafgelegen van de beoogde nieuwbouwalocatie
	81	Het Swifterbos moet worden beschouwd als een dorpsbos. Het is het enige bos nabij Swifterbant. Het heeft voor vele inwoners een recreatieve functie. Het plaatsen van twee molens in het bos tast de recreatiemogelijkheden van het bos aan, zowel tijdens de bouw als tijdens het gebruik, immers het geluid van de draaiende wieken en het geluid van de elektrische motoren verstoren het recreatieve genot. Voor het plaatsen van de molens zal een groot deel van het bos moeten worden gekapt en de grondstructuur zal door de zware machines worden vernietigd. De negatieve gevolgen van de bouw van de molens op het bos zijn in het MER niet onderzocht.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota.	inpassingsplan maakt geen turbines in Swifterbos meer mogelijk
	82	Indiener is van mening dat windmolens midden in een recreatiegebied ongewenst zijn, zoals dit ook geldt voor molens in bewoond gebied. Recente gebeurtenissen tonen aan dat altijd rekening gehouden moet worden met afbrekende rotorbladen en brandgevaar van vloeistoffen in het motorhuis van de molen. Ook zou rekening moeten worden gehouden met baldadigheid van jeugdigen en vernielingen door tegenstanders van de molens in het bos, aangezien de molens niet worden voorzien van permanente bewaking.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota.	inpassingsplan maakt geen turbines in Swifterbos meer mogelijk
	83	Daarnaast hebben deze molens ook een negatieve invloed op de ecologische kwaliteit van het bos. Het is weliswaar geen bos met een uitzonderlijke hoge ecologische kwaliteit, maar de bestaande ecologische waarde is voor de bewoners van Swifterbant wel degelijk relevant want het is een openbaar bos en het enige bos aan de rand van Swifterbant.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota.	inpassingsplan maakt geen turbines in Swifterbos meer mogelijk
	84	Voor het Swifterbos geldt momenteel het Bestemmingsplan Swifterbant - Bos en Sport. In het MER wordt aan de voorwaarden uit dit bestemmingsplan, die geen zeer hoge windmolens toelaten, geen aandacht geschonken.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota.	inpassingsplan maakt geen turbines in Swifterbos meer mogelijk
	85	Geen rekening is gehouden met de door windmolens verspreide atmosferische storingen en elektromagnetische velden. Deze hebben invloed op zend- en ontvangstapparatuur en op apparaten voor het regelen van allerlei sturingsprocessen. Als voorbeeld geeft indiener aan dat bij de aankoop van het zenderpark van de Wereldmroep door Defensie de voorwaarde werd gesteld dat er geen windmolens in de buurt van het zenderpark mochten worden geplaatst, gezien de storingen die zij kunnen veroorzaken. Ook blijkt uit onderzoek en de ervaring van installateurs (bron Neft) dat er veel storingen zijn bij CV installaties, welke veroorzaakt worden door windmolens.	Windturbines moeten aan de Europese EMC Richtlijn voldoen en dat moet worden aangetoond met een meting op 30 meter afstand volgens EN 50011. Dat betekent dat op 30 meter afstand een signaalniveau mag zijn dat de kans verwaarloosbaar is dat een ander apparaat verstoord wordt. De windturbines staan op honderden meters afstand van mogelijk te verstoren apparaten. Het stralingsniveau neemt af met de afstand. Daarmee is de kans dat de windturbines storing veroorzaken uitgesloten.	geen

registratienummer	nr.	zienswijze	beantwoording	gevolgen
	86	Aan de rand van het Swifterbos ligt het landelijke Congrescentrum van de .Jehova's Getuigen. Geluid en elektromagnetische straling van de molens zal dan ook meer dan waarschijnlijk invloed hebben op hun bijeenkomsten en apparatuur. Hiermee is geen rekening gehouden. Bovendien bevat het terrein van het Centrum 2 beheerderswoningen en zijn er 30 slaappleaatsen voor cursisten.	In het MER is het Congrescentrum meegenomen als toetspunt in het geluidsonderzoek. In het MER is daarnaast gewerkt met de akoestische worst-case voor de windturbines. Dit betekent dat in het ergste geval de geluidseffecten van een deel van de turbines gemitigeerd moeten worden om te kunnen voldoen aan de geluidsnormen. Windturbines moeten aan de Europese EMC Richtlijn voldoen en dat moet worden aangetoond met een meting op 30 meter afstand volgens EN 50011. Dat betekent dat op 30 meter afstand een signaalniveau mag zijn dat de kans verwaarloosbaar is dat een ander apparaat verstoord wordt. De windturbines staan op honderden meters afstand van mogelijk te verstoren apparaten. Het stralingsniveau neemt af met de afstand. Daarmee is de kans dat de windturbines storing veroorzaken uitgesloten.	geen
	87	Indiener meent dat bij het bepalen van de geluidsoverlast voor het dorp geen rekening is gehouden met de hogere waarden van geluidsoverlast die gemeten zijn bij de proefvlucht, en welke zullen optreden met het in gebruik nemen van de uitbreiding van vliegveld Lelystad. Een van de vliegroutes komt zeer dicht bij het dorp Swifterbant te liggen. Deze vliegroute veroorzaakt ook geluidshinder voor de inwoners van het dorp. In het MER is deze geluidsbelasting onjuist meegenomen bij het bepalen van de contouren voor geluidshinder in het dorp.	In deelrapport IV van het MER is de cumulatie van het windpark met andere geluidsbronnen opgenomen waaronder Luchthaven Lelystad. Daarbij is gebruik gemaakt van de geluidsbelasting zoals vastgelegd in het bestaande Luchthavenbesluit. De metingen die gedaan zijn tijdens de belevingsvlucht zijn niet meteen bruikbaar door Windplan Blauw om te gebruiken voor een nieuwe modelstudie. Dat komt omdat de metingen het geluid van slechts één vliegtuig/vlucht betreft. De geluidswaarden die bruikbaar zijn voor een modelstudie zijn langtijdgemiddelden (L _{DEN} -waardes) voor meerdere vliegtuigen. Hoeveel vliegtuigen in de toekomst zullen vertrekken van Luchthaven Lelystad is nog niet vastgelegd in een nieuw (ontwerp)besluit. Het aantal vluchten dat gebruikt kan worden voor de modelstudie is daardoor onduidelijk. Om die reden is gebruik gemaakt van de geluidsbelasting zoals vastgelegd in het bestaande Luchthavenbesluit.	geen
c10-OB-0027	88	In het MER is gesteld dat bij overlast mitigerende maatregelen zullen worden genomen door het stilzetten van de molens. Dit is geen oplossing voor het probleem van het geluid dat de molens ook in stilstand nog steeds veroorzaken.	Bij stilstand ontstaat incidenteel geluid door hulpsystemen in de windturbines die de gondel (de kop van de turbine) op de wind gericht moeten houden. De hierbij optredende geluidsniveaus zijn, ook zonder mitigerende maatregelen, zodanig laag dat ruimschoots voldaan wordt aan de eisen van het activiteitenbesluit.	geen
	89	Uit diverse gerechtelijke uitspraken wordt duidelijk dat de waarde van woningen in de buurt van windmolens daalt variërend van 15% tot 51 %. Omdat de bovengemelde 5 molens tot de hoogste van Nederland kunnen worden gerekend, zal de waardevermindering door alle negatieve effecten zeker niet minder zijn dan elders in Nederland. De waardevermindering zal ook zeker een negatieve invloed hebben op de verkoop van de woningen in het uitbreidingsplan Swifterbant-zuid, aangezien de twee meest zuidelijke molens in het plaatsingsgebied Rivierduintoicht (RD01 en RD02) op minder dan 1 km afstand van dit uitbreidingsplan komen te staan.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota.	gewijzigde turbine-opstelling inpasingsplan is verderaf gelegen van de beoogde nieuwbouwlocatie
	90	In het Regioplan Windenergie van de provincie Flevoland, dat als uitgangspunt voor het projectplan Windplan Blauw heeft gediend, kent de plaatsingszone Rivierduintoicht een zekere breedte om nieuwe molens zo te situeren dat deze de minste hinder geven voor omwonenden. De molens zijn in die zone echter zo geplaatst dat deze juist het meest dicht bij de bestaande en nieuwe bebouwing terecht zijn gekomen. Daarbij heeft de voorgenomen plaatsing van twee molens ten zuiden van het Swifterbos, in combinatie met de eis van het opstellen van de molens in lijn tot gevolg dat ook twee molens in het Swifterbos terecht zijn gekomen. Volgens indiener speelt hierbij dat de financiële compensatie voor de twee meest zuidelijke molens een grote rol speelt voor de plaatsing van deze molens ten zuiden van het Swifterbos. Indiener vraagt of dit geldelijk voordeel voor de betrokken grondeigenaar opweegt tegen de negatieve gevolgen van de vijf molens nabij het dorp en in het Swifterbos voor de zittende en toekomstige bewoners van Swifterbant. Dit geldt ook voor de molen aan de overkant van de Swiferringweg (molen RD05).	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota.	inpassingsplan maakt geen turbines in Swifterbos meer mogelijk

registratienummer	nr.	zienswijze	beantwoording	gevolgen
c10-OB-0027	91	Bij het concreet worden van de plannen, wordt voor de burger pas duidelijk wat de plaatsing van windmolens in genoemde plaatsingszones voor gevolgen heeft. Indiener meent dat de bevolking van Swifterbant onvoldoende is betrokken bij het opnemen van de plaatsingszone Rivierduin-tocht in het Regioplan en zij niet tijdig hebben kunnen doorgronden wat de aanwijzing van deze plaatsingszone voor effecten zou kunnen hebben. Daardoor konden bezwaren niet tijdig worden ingeschat om bij de planvorming te worden ingebracht te brengen. Ook de gemeente Dronten heeft dat niet op zich genomen. Overigens heeft indiener de plaatsing van de 5 molens aan de westzijde van het dorp al als hoogst onwenselijk ingebracht, voordat het onderhavige VKA als uitgangspunt voor het voorliggende inpassingsplan is vastgesteld.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.3 van deze antwoordnota.	geen
	92	Indiener is geen tegenstander van het opwekken van windenergie. De nadelen van de 5 molens aan de westzijde van het dorp worden echter heel groot geacht. Gesuggereerd wordt een andere plaatsingszone in het projectgebied te bezien, met name het alternatief langs de Kamperhoekweg. Uit bijlage XXII van het MER blijkt dat de ecologische effecten van de variant twee korte lijnen niet of nauwelijks verschillen van die van het VKA. Wel is er een duidelijk verschil wat betreft de hinder voor de bewoners van Swifterbant. In genoemde bijlage wordt gesteld dat de variant twee korte lijnen vergeleken met de variant VKA tot een vermindering van het aantal door slag-schaduw gehinderde woningen leidt van 772 naar 255. De indiener kan uit deze bijlage van het MER niet afleiden waar die 255 gehinderde woningen moeten worden gevonden. Een gelijke vermindering zal ook gelden voor hinder door geluid, elektromagnetische storingen etc. De re-creatieve waarde van het Swifterbos wordt bij de variant Kamperhoekweg helemaal niet aangetaast. De natuureffecten van beide varianten zijn min of meer gelijk.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota.	inpassingsplan maakt geen turbinen in Swifterbos meer mogelijk
	93	Indiener heeft eerder bij gedeputeerde Staten van Flevoland een zienswijze ingediend omdat de Kamperhoekweg niet was opgenomen als plaatsingszone in het Regioplan Flevoland c.q. de Verordening leefomgeving Flevoland. Een kopie daarvan is bij de zienswijze gevoegd.	Besluitvorming over het Regioplan heeft in een eerder stadium plaatsgevonden. Er is, middels een planMER, een zorgvuldige afweging gemaakt over de positionering van plaatsingszones voor windmolens binnen de aangewezen projectgebieden. Windplan Blauw past binnen de plaatsingszones zoals vastgesteld in het Regioplan. De locatie Kamperhoekweg is als alternatieve plaatsingszone daarbij in het MER voor WP Blauw in beeld gebracht, maar deze locatie bleek niet geschikt als alternatieve plaatsingszone. Verwezen wordt naar de paragrafen 2.3 en 2.4 van deze antwoordnota.	geen
	94	In het Beeldkwaliteitsplan Dronten is gesteld dat voor nieuwe molens in het landschap moet worden gestreefd naar lijnopstellingen van minstens 7 molens. Indiener is van mening dat dit landschappelijk uitgangspunt geen rekening houdt met de beeldkwaliteit van de molenopstelling bezien vanuit de woningen in de dorpskern Swifterbant. Met andere woorden, in het beeldkwaliteitsplan is te beperkt alleen gekeken naar de landschapskwaliteit vanuit het landschap, en niet vanuit de aanwezige woonbebouwing. In het beeldkwaliteitsplan ontbreekt het criterium minimale afstand bebouwing tot molenopstellingen, ook rekening houdend met de hoogte van de molens.	Vanaf 1 mei 2017 heeft gedurende zes weken het ontwerp-beeldkwaliteitsplan (hierna BKP) voor windenergie ter inzage gelegen. In deze periode konden hierop zienswijzen worden ingediend. Hierna is het definitieve BKP door de gemeenteraad van Dronten vastgesteld. Het Beeldkwaliteitsplan is een nadere deulitwerking van het 'Regioplan Windenergie zuidelijk en oostelijk Flevoland'. Het Regioplan is in juli 2016 door de gemeenteraad van Dronten vastgesteld. Op meerdere momenten is inspraak mogelijk geweest op het Regioplan. Het Regioplan heeft onder andere vanaf 22 oktober 2015 tot en met 2 december 2015 ter inzage gelegen. De BKP-principes richten zich op de uitvoering van de lijnopstellingen en de vormgeving van de windturbines. Het Regioplan Zuidelijk en Oostelijk Flevoland', het inpassingsplan (en bijbehorende MER) bevatten de ruimtelijke afweging voor de locaties waar de windturbines gerealiseerd kunnen worden. De locaties zijn beoordeeld in het MER op geluid, slagschaduw, externe veiligheid etc. uit de MER is gebleken dat de afstand van de turbines tot de woningen in Swifterbant voldoet aan de geldende normen. Zowel het regioplan als het beeldkwaliteitsplan hebben lan-gere lijnopstellingen als uitgangspunt omdat het opschalen en saneren bedoeld is om de beeldkwaliteit te verbeteren.	geen

Registratienummer	nr.	zienswijze	beantwoording	gevolgen
c10-OB-0027	95	Indiener is verder van mening dat door een geringe aanpassing van de onderlinge afstand van de molens desgewenst ook met minder dan 7 molens een duidelijke bij het landschap passende lijnopstelling kan worden gerealiseerd. Een kopie van een brief over het Beeldkwaliteitsplan aan B&W van de gemeente Dronten is bij de zienswijze gevoegd.	De locaties zijn beoordeeld in het MER op geluid, slagschaduw, externe veiligheid etc. uit de MER is gebleken dat de afstand van de turbines tot de woningen in Swifterbant voldoende aan de geldende normen. Zowel het regioplan als het beeldkwaliteitsplan hebben langere lijnopstellingen als uitgangspunt omdat het opschalen en saneren bedoeld is om de beeldkwaliteit te verbeteren. Het beeldkwaliteitsplan bevat ontwerpprincipes waarbij regelmaat in onderlinge afstand tussen molens een rol speelt. De afstand van windturbines onderling wordt voornamelijk bepaald door de hoogte van de windturbine zelf (hoe hoger de windturbine hoe groter de onderlinge afstand). Het dichtere op elkaar plaatsen van turbines leidt tot opbrengstverliezen waardoor het economische uitvoerbaarheid van turbineposities onder druk komt te staan. De door de indiener veronderstelde optimalisatie is daarmee niet uitvoerbaar voor de genoemde lijnopstelling.	geen
	96	Opgemerkt wordt dat met betrekking tot de plaatsing van de 5 ongewenste molens, veelal als noodmaatregel, mitigerende maatregelen worden aangekondigd. Dit zal in de variant met twee korte lijnen aanzienlijk minder zijn, zodat deze variant positief zal bijdragen aan de energieopbrengst van Windplan Blauw. Wellicht kan daarmee op de kosten van één molen worden bespaard.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota.	geen
	97	Indiener betwijfelt of de rentabiliteit van het Windplan Blauw significant wordt aangetast wanneer de voor het dorp Swifterbant zeer bezwaarlijke 5 molens zonder meer worden geschrapt. In dat geval is er ook geen negatieve invloed op het nu geldende planning om de SDE-inschrijving van najaar 2018 te kunnen halen.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.8 van deze antwoordnota.	geen
c10-OB-0028	98	Het bezwaar van indiener is vooral gericht tegen het onderdeel van Windplan Blauw betreffende de uitbreiding Rivierduintocht. Met de voorgestelde uitbreiding met 5 molens is niet langer sprake van een rechte lijn, terwijl opdracht van het rijk was om met nieuwe opstellingen van de windmolens het landschap te herstellen met rechte lijnen die rust geven.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota.	geen
	99	Het landschap wordt extra beschadigd doordat er 2 molens in het Swifterbos worden geplaatst. Door de werkzaamheden om het mogelijk te maken deze 2 molens te plaatsen zal een groot deel van het bos moeten worden gekapt en de grondstructuur zal door de zware machines geheel worden vernietigd.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota.	inpassingsplan maakt geen turbines in Swifterbos meer mogelijk
	100	De molens zullen een verstorend element zijn in het rust gebied van het dorp. Constant geluid van draaiende wieken en het geluid van de elektrische motoren, verstoren het recreatiegenot. Aangezien ze in een vrij toegankelijk bos staan zeer dicht bij het dorp, zijn er diverse gevaren, zoals in de winter kans van ijsafzetting op de wieken en dus een ernstig gevaar voor wandelaars. Maar ook vallende rotorbladen, brandgevaar van de vloeistoffen welke aanwezig zijn in het motorhuis van de molen behoren tot de gevaren. Ook noemt de indiener vandalisme van jeugd met kans op elektrocutie door ondeskundig gebruik.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota en de beantwoording van zienswijze 0005.	geen
	101	Het leefmilieu van het dorp wordt ernstig aangetast door de plaatsing van deze 5 Mega hoge (214 meter) windturbines. Het MER rapport geeft duidelijk aan, dat de overlast voor de bewoners van het dorp Swifterbant aanzienlijk is en dat er 772 woningen(objecten) boven de norm last zullen hebben van slagschaduw. Er is in deze MER, geen rekening gehouden met de nieuwbouwwijk Swifterbant Zuid, een woonwijk van 350 woningen welke op nog geen 1 km afstand komen te staan van 2 molens. Deze 350 woningen moeten zeker worden toegevoegd aan de eerder genoemde 772 woningen. Bovendien wordt er nog een diverse etage woningen gebouwd op het terrein van de Kombuis.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota. De ontwikkeling van Swifterbant-Zuid is nog niet vastgelegd in een (ontwerp)besluit. Om die reden maakt het geen deel uit van de autonome ontwikkeling. De effecten op deze (mogelijke) ontwikkeling is daarom ook niet getoetst in het MER. In paragraaf 2.5 van de antwoord nota is inzicht gegeven in de mogelijke effecten op Swifterbant Zuid. Voor de uitbreidingslocatie 'Swifterbant Zuid' is in juni 2018 enkel een principebesluit genomen door de gemeenteraad, maar nog geen bestemmingsplan vastgesteld. Door de verschuiving van de turbines aan de Rivierduintocht naar het westen, wordt de locatie Swifterbant Zuid eveneens minder belast.	gewijzigde turbineopstelling inpasingsplan is verderafgelegen van de beoogde nieuwbouwalocatie

Registratienummer	nr.	zienswijze	beantwoording	gevolgen
c10-OB-0028	102	Het MER rapport vermeldt dat de geluidsoverlast voor het dorp boven de norm uitkomt. Door de extra geluidshinder van vliegtuigen (zie laatste metingen) van het vliegveld Lelystad zal de overschrijding van de norm nog hoger worden.	In deelrapport IV van het MER is de cumulatie van windpark met andere geluidsbronnen opgenomen waaronder Luchthaven Lelystad. Daarbij is gebruik gemaakt van de geluidsbelasting zoals vastgelegd in het bestaande Luchthavenbesluit. De metingen die gedaan zijn tijdens de belevingsvlucht zijn niet meteen bruikbaar door Windplan Blauw om te gebruiken voor een nieuwe modelstudie. Dat komt omdat de metingen het geluid van slechts één vliegtuig/vlucht betreft. De geluidswaarden die bruikbaar zijn voor een modelstudie zijn langtijdgemiddelden (LDEN-waardes) voor meerdere vliegtuigen. Hoeveel vliegtuigen in de toekomst zullen vertrekken van Luchthaven Lelystad is nog niet vastgelegd in een nieuw (ontwerp)besluit. Het aantal vluchten dat gebruikt kan worden voor de modelstudie is daardoor onduidelijk. Om die reden is gebruik gemaakt van de geluidsbelasting zoals vastgelegd in het bestaande Luchthavenbesluit.	geen
	103	In het MER rapport staat dat men maatregelen moet nemen om de overlast te beperken door het stilzetten van de molens. Het probleem van het laagfrequent geluid zal hiermee niet worden verholpen. Gemiddeld 1 op de 10 mensen hebben ernstig last van laagfrequent geluid. De wettelijke voorzorg plicht is hierbij zeker van toepassing, aangezien niet bekend is wat de effecten zijn, welke molens met een hoogte van 214 en 240 meter kunnen veroorzaken.	De ministers hebben het voorzorgsbeginsel in de besluitvorming toegepast. In dat kader wordt opgemerkt dat het inpassingsplan aan de normen van het Activiteitenbesluit voldoet. Deze normen bieden voldoende bescherming tegen laagfrequent geluid. In het kader van ruimtelijke ontwikkelingen wordt een afweging gemaakt op basis van best beschikbare kennis op dat moment. Uit de onderzoeken die gedaan zijn door o.a. het RIVM in 2015 en 2017 blijkt niet dat er reden is om aan te nemen dat laagfrequent geluid van windturbines gezondheidseffecten veroorzaakt.	geen
	104	Het constant zien draaien van deze molens op bijna elke plek in het dorp, aangezien ze boven alle boomtoppen uitsteken, geeft een totaal verstorend beeld, dit wordt 's avonds en 's nachts ook nog verergerd door het constant zien knipperen van de beveiligingslichten.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.6 van deze antwoordnota.	geen
	105	Er is sprake van te verwachten schade. De waarde van mijn woning zal dalen van 15 tot 51 % doordat er molens staan in de directe omgeving. Omdat deze molens de hoogste van Nederland worden, zal de waardevermindering van de woningen. Ook is bekend dat er uitval en storingen kunnen voorkomen van elektronische apparaten en installaties.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.9 van deze antwoordnota.	geen
	106	Indiener is verbaasd dat de molens zo dicht bij het dorp worden geplaatst. De polder is zo groot, er kunnen wel op 20 andere plaatsen molens worden geplaatst die geen overlast veroorzaken. In de plannen van SwifterwinT en de NUON staan ook duidelijk alternatieven. De meeste simpele is de verplaatsing van de 5 molens van de Rivierduintocht naar de Kamperhoekweg (zie: west alternatieve plaatsingszone) en indiener verzoek dringend daarvoor te kiezen.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.4 van deze antwoordnota.	geen

Registratie-nummer	nr.	zienswijze	beantwoording	gevolgen
c10-OB-0029	107	Indiener uit Swifterbant denkt dat alternatieve energie, waaronder windenergie, een must is voor onze gezamenlijke energietoekomst, en denkt dat ook nagenoeg alle medebewoners daarvan zijn overtuigd. Tot op heden is er geen bezwaar geweest tegen de bestaande molens in het gebied, enerzijds omdat een flink aandeel van de agrariërs er financieel voordeel bij heeft en anderzijds zijn er in de loop van de tijd mensen vrijwillig in het gebied gaan wonen.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.2 van deze antwoordnota.	geen
	108	Deze situatie verandert volgens indiener echter wezenlijk omdat na de horizonvervuiling van de molens bij Urk, nu ook de molens in windplan Blauw daarvoor zorgen: van verre zichtbaar en nergens meer rust voor het oog.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.2 van deze antwoordnota.	geen
	109	Indiener is verbaasd dat er nu molens komen in gebieden geen molens gebouwd mochten worden en dat deze nu ook nagenoeg in de aanvliegeroute van vliegveld Lelystad komen. Dit zal technisch wellicht geen probleem zijn, maar daarmee wordt het laatste stuk originele polder naar het verleden verbannen.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.6 van deze antwoordnota.	Geen
	110	Indiener en ruim 6.000 anderen in het dorp worden verplicht naar molens te kijken vanuit het eigen vrouwelijke straatbeeld. Wezenlijk van belang vindt indiener dat dit waarschijnlijk gebeurt omdat in het plan mensen gecompenseerd, waardoor de lijnopstelling verlengd wordt door het bos. Indiener meent dat het belang van de financieel gedupeerde windmoleneigenaren ook op een andere manier kan worden gecompenseerd, zonder dat er 6.000 andere bewoners zonder enig financieel voordeel hiervan de dupe moeten zijn.	Onderdeel van het windproject is dat de direct omwonenden de mogelijkheid krijgen om financieel te kunnen participeren. Ruim voor de start van de exploitatie van het nieuwe windpark zullen de initiatiefnemers samen met de gemeentes Dronten en Lelystad voor de besteding van de gebiedsgebonden bijdrage een beleidsplan en uitvoeringsprogramma met begroting opstellen. Bij het opstellen van het beleidsplan, uitvoeringsprogramma en begroting zullen lokale partijen betrokken worden. Een en ander is vastgelegd in de anterieure overeenkomst die de initiatiefnemers en de gemeentes Dronten en Lelystad met elkaar hebben gesloten. Tevens wordt verwezen naar paragraaf 2.8 van de algemene beantwoording.	Geen
	111	Indiener zegt niet het financieel voordeel te hebben zoals de bewoners aan de buitenwegen naar horen zeggen wel krijgen. Participeren is voor een groot deel van de bevolking geen optie.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.8 van deze antwoordnota.	geen
	112	Indiener noemt verder de mogelijke toekomstige verpaupering van het dorp, waardevermindering van de woningen, minder woongenot. Daarnaast is er een onevenredig aandeel van met name Flevoland t.o.v. ander provincies.	Er zijn geen aanwijzingen dat het windpark zal leiden tot verpaupering van het dorp. Verder is het effect dat een windpark zal hebben op de waarde van woningen en andere onroerende zaken in het gebied op dit moment nog moeilijk te bepalen. Op grond van artikel 6.1 van de Wro, gelezen in samenhang met artikel 6.6, tweede lid, kan een aanvraag om tegemoetkoming in de planschaar worden ingediend en kan eventuele waardedaling in die procedure aan de orde worden gesteld. In de Structuurvisie Wind op Land en het Energieakkoord is de afspraak over het realiseren van 6.000 MW windenergie op land vastgelegd. Flevoland heeft zich inderdaad gecommitteerd aan een flink deel daarvan, te weten 1.390,5 MW. Dit is echter slechts een tussenstap in de energiedoelstelling van de provincie. De belangrijkste doelstelling is maatgevend: Een energieneutraal Flevoland. De provincie leent zich goed voor windenergie, nu het een windrijk gebied betreft waar sanerings- en opschalingskansen liggen. Tevens wordt verwezen naar de algemene beantwoording in hoofdstuk 2.	geen
	113	Verder noemt indiener de 800 handtekeningen, die schijnbaar niet de waarde hebben om het plan op enigerlei wijze aan te passen op het ene punt, zijnde 5 molens die te dicht bij het dorp komen.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 25 van deze antwoordnota.	geen

registratienummer	nr.	zienswijze	beantwoording	gevolgen
	114	<p>Indiener, inwoner van de Swifterbant, vindt dat de belangen van de burgers uit de dorpskern Swifterbant onvoldoende zijn meegenomen in de uitwerking van de planvorming, waardoor er in deze fase weinig invloed meer kan worden uitgeoefend. In de kamerbrief van 1 februari 2016 van minister H.G.J. Kamp (kenmerk DGETM-EO/15174332) wordt een duidelijke betrokkenheid van burgers in o.a. 5 uitgangspunten bij de planvorming benadrukt. De burgers uit de dorpskern zijn niet bij de planvorming betrokken, waardoor waardevolle inbreng en adviezen ten aanzien van het dorp nauwelijks een rol hebben gespeeld. Het voorkeursalternatief en de 5 molens dicht bij het dorp kan volgens indiener dan ook rekenen op weinig draagvlak. Door burgers niet eerder te betrekken in dit soort grote energieprojecten waar een kleine groep grote economische belangen heeft en een grotere groep lijdzaam moet afwachten wat er gaat gebeuren, beperkt dit het draagvlak van het project.</p>	<p>Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota.</p>	geen
c10-OB-0030	115	<p>Indiener erkent dat tijdens de laatste inloopavonden van juli 2018 er veel is gedaan om inzicht te geven in het project, het ontstaan en de gevolgen. Dit is echter een fase waarin voor de inwoners van de dorpskern Swifterbant nagenoeg geen invloed meer is uit te oefenen op het ter inzage liggende plan. Ongetwijfeld is de procedure goed gevolgd. De ter inzage liggende stukken zijn van intimiderende omvang.</p>	<p>In de zienswijzefase wordt gelegenheid gegeven aan eenieder om te reageren op de ter visie gelegde stukken en ontwerpbesluiten. Er wordt bestreden dat er geen daadwerkelijke inspraak mogelijk is op het plan. Alle ingediende zienswijzen zijn beoordeeld en van een reactie voorzien en het plan is op onderdelen gewijzigd, mede naar aanleiding van de ingediende zienswijzen (zie hoofdstuk 2 van deze zienswijzennota). In onderhavige procedure is alle informatie die ten grondslag ligt aan de ontwerpbesluiten ter beschikking gesteld.</p>	geen
	116	<p>Indiener gaat er ook vanuit dat wettelijke normen zijn gerespecteerd, maar stelt wel dat het voorkeursalternatief, dat voorziet in 5 molens, waarvan 2 in het Swifterbos, het dorpse en landelijke karakter van het dorp zullen aantasten. Bovendien worden veel huishoudens blootgesteld aan mogelijke overlast. Ofschoon het buitengebied alternatieven biedt, wordt onvoldoende uitgelegd waarom dit voorkeursalternatief uitgevoerd moet worden.</p>	<p>Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota.</p>	inpassingsplan maakt geen turbines in Swifterbos meer mogelijk
	117	<p>Het feit dat er ook sprake kan zijn van participatie in de exploitatiefase en de oprichting van een gebiedsfonds lijkt een mooi initiatief maar is in deze fase nog steeds te vaag en niet duidelijk hoe dit ingericht gaat worden. Bovendien naar mening naar van indiener te laat.</p>	<p>In de anterieure overeenkomst zijn afspraken gemaakt die borgen dat participatie door bewoners uit de aanliggende woonkernen rond het projectgebied mogelijk zal zijn. De exacte uitwerking gebeurt, mede vanwege noodzakelijk overleg met de AFM, tijdens de financieringsfase van het project. Hiervoor is een participatieplan opgesteld.</p>	geen
	118	<p>Indiener vindt dat er meer duidelijkheid moet komen over het waarom van het voorkeursalternatief en dan met name de Rivierduintoer en vraagt om een voorstel hoe burgers uit de dorpskern kunnen worden betrokken bij het verdere verloop van de procedure en de inrichting van het gebiedsfonds, dus anders dan meepraten over de obligaties.</p>	<p>Ruim voor de start van de Exploitatie zullen de initiatiefnemers samen met de gemeentes Dronten en Lelystad voor de besteding van de gebiedsgebonden bijdrage een beleidsplan en uitvoeringsprogramma met begroting opstellen. Bij het opstellen van het beleidsplan, uitvoeringsprogramma en begroting zullen lokale partijen betrokken worden. Een en ander is vastgelegd in de anterieure overeenkomst die de initiatiefnemers en de gemeentes Dronten en Lelystad met elkaar sluiten.</p>	geen
c10-OB-0031	119-126	<p>Betreffende zienswijze is ingetrokken</p>		geen

registratienummer	nr.	zienswijze	beantwoording	gevolgen
c10-OB-0032	127	Indien vindt de inspraakperiode (22 juni t/m 8 augustus) qua timing bijzonder in het nadeel van omwonenden, nu dit de vakantieperiode betreft. Hierdoor zal eventuele respons veel lager zijn dan bijv. in het voor- of najaar.	Geen rechtsregel staat eraan in de weg dat in de zomer- of vakantieperiode de ontwerpbesluiten ter inzage worden gelegd. De periode van terinzagelegging is bovendien ruim voor de zomervakanties in regio Midden gestart. Bovendien is de periode van terinzagelegging met een week verlengd (zie hoofdstuk 1 van deze antwoordnota). Niet valt in te zien op welke wijze indiner, of andere belanghebbenden, hierdoor niet of niet-tijdig een zienswijze hebben kunnen indienen.	geen
	128	Van de 11 windmolens ten westen van Swifterbant, langs de Rivierduintocht staan 5 meest zuidelijke windmolens van die lijn veel te dicht bij het dorp. Indiener wordt ernstig in zijn (gezondheids)belangen geschaad. Zijn woning bevindt zich tot op 1300 meter van de windturbine van 213 meter hoog.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota.	Geen
c10-OB-0032	129	De gevolgen voor het woon- en leefmilieu voor o.a. het dorp Swifterbant worden in het rapport "Deelrapport Woon- en leefmilieu" (kenmerk UT615-46/18-006.848, hierna: "deelrapport") van het MER Windplan Blauw aangegeven. De milieueffecten van het nu voorgestelde voorkeursalternatief (hierna: "VKA") en waar nu inspraak op mogelijk is, zijn in het hoofdrapport (hoofdstuk 6) beschreven. Echter is dit deelrapport een bestudering van de gevolgen op het woon- en leefmilieu in fase 2 van de MER, waarbij de uiteindelijke VKA is gebaseerd op de IR variant. De IR, IA en IB varianten worden in dit deelrapport uitgebreid behandeld. In het hoofdrapport wordt aangegeven dat men de VKA volledig baseert op de zogenoemde regioplanzones (IR). Alternatieve locaties worden uitgesloten. En dit terwijl het deelrapport Woon- en leefmilieu op blz. 98 onder "Gebruiksfase na dubbeldraai" reeds aangeeft: "Het aantal geluidsgevoelige objecten waar (zonder mitigatie) een overschrijding van de norm (47 dB Lden) optreedt is beduidend hoger dan de referentiesituatie. Dit effect is te mitigeren. Het basialternatief IR en IA/IB worden daarom beoordeeld als aanzienlijk negatief (-)". In alle varianten, IR, IA en IB zijn de geluidsgevolgen voor de omwonenden in Swifterbant als negatief beoordeeld. Het is daarom onrechtmatig om te stellen dat deze geluidsgevolgen met mitigerende maatregelen zijn opgelost. De wettelijke geluidsnorm wordt door de plaatsing van het VKA in de regioplanzones (IR) bij voorbaat fors overschreden, dit wordt in het deelrapport erkend.	In bijlage XIV (bij het MER) zijn de resultaten van het geluidsonderzoek voor het VKA opgenomen. Om te kijken of een windpark voldoet aan de norm, wordt enkel gekeken naar de geluidsproductie van de windturbines. Daarvoor wordt in het MER eerst een berekening gedaan zonder toepassing van maatregelen. In het MER is daarnaast gewerkt met de akoestische worst-case voor de windturbines. Dit betekent dat in het ergste geval de geluidseffecten van een deel van de turbines gemitigeerd moeten worden om te kunnen voldoen aan de geluidsnormen.	Geen
	130	Door mitigerende maatregelen te moeten nemen voordat het windpark is gebouwd, is dat een erkenning van het feit dat wettelijke normen worden overschreden en dat de directe omgeving (Swifterbant-West) ernstig wordt benadeeld door te kiezen voor deze opzet en constructie van de windturbines.	Het treffen van mitigerende maatregelen zorgt ervoor dat de gekozen windturbineopstelling kan voldoen aan de wettelijke normen en vereisten. Niet valt in te zien waarom het op vooraf aangegeven dat mitigerende maatregelen getroffen gaan worden, tot het oordeel leidt dat de directe omgeving ernstig wordt benadeeld. Hiermee wordt alleen bedoeld dat door het treffen van de maatregelen overal aan de wettelijke normen voldaan kan worden.	Geen
	131	Indiener meent dat voor slagschaduw hetzelfde geldt: op blz. 97 van het deelrapport staat dat "voor de windturbines nabij Swifterbant een stilstand regeling absoluut noodzakelijk is om slagschaduw boven de norm te voorkomen".	In de wet is een maximale norm voor slagschaduw opgenomen. Door middel van de verplichte standstill-voorziening worden de turbines zo ingesteld dat niet meer dan 17 dagen per jaar niet meer dan 20 minuten slagschaduwhinder op kan treden. Hiermee is verzekerd dat de wettelijke norm niet wordt overschreden. Het aantal door slagschaduw gehinderden in het rapport betreft het aantal zonder toepassing van de standstill voorziening. Met de toepassing van de standstill voorziening wordt bij alle woningen voldaan aan de norm. Hiermee blijft sprake van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat.	Geen

Registratie-nummer	nr.	zienswijze	beantwoording	gevolgen
c10-OB-0032	132	In de resultatentabel bij het deelrapport, "Resultaten overschrijdingen geluid per adres", worden voor de woning van indiener Lden-waardes aangegeven van 44,9 dB voor het basialternatief IR, 45 dB voor variant IB en 46,7 dB voor variant IA. In al deze varianten staan de winturbines ten westen van Swifterbant op dezelfde locatie (langs de Rivierduintocht) en op dezelfde afstand van de woning van de indiener. Dit zijn waardes die bijzonder dicht bij de wettelijke norm liggen terwijl dit al inclusief mitigerende maatregelen is! In de notitie Keuzeruimte milieufweping alternatieve plaatsingszones d.d. 4 mei 2018 wordt op blz. 21 al opgemerkt dat "geen hinder meer ervaren wordt bij een geluidsniveau van 41 dB". Hiermee wordt de ernstige geluidshinder, zelfs met mitigerende maatregelen, al bij voorbaat erkend. Deze geluidsoverlast blijft niet beperkt tot 1 woning, het zijn tientallen woningen in dezelfde straat/buurt die deze hinder zullen ervaren. Daarbij vallen de sportvelden volgens de geluidskaarten al in de Lden 47 tot 53 dB geluidsbelaasting, dat is op 20 meter van de gevel van de woning van de indiener!	Door het treffen van mitigerende maatregelen kan worden voldaan aan de wettelijk geluidsnormen. Zoals is beschreven in het deelonderzoek 'Woon- en leefklimaat' (paragraaf 6.2.3 van deelrapport IV bij het MER) en in paragraaf 5.2 van de plantoelichting bij het MER is bij de beoordeling van de akoestische aanvaardbaarheid van de nieuwe windturbineopstelling een bredere afweging gemaakt dan enkel een toets aan de wettelijke normen. Ook de bestaande (huidige) geluidsbelaasting is daarbij betrokken, alsmede de verandering van het aantal woningen waar een toename van de geluidsbelaasting op kan treden. Hieruit blijkt dat, hoewel de geluidsbelaasting in de nieuwe situatie op enkele woningen toe zal nemen, deze toename desondanks aanvaardbaar wordt geacht. De toename van de geluidsbelaasting in het gebied hangt inherent samen met de beleidskeuze om het gebied rondom Swifterbant op grootschalige wijze windenergie te gaan produceren. Bij de keuze voor locaties voor het op grootschalige wijze opwekken van windenergie is dat ook expliciet overwogen (zie hoofdstuk 4). Het belang dat met het opwekken van duurzame energie is gemoeid, wordt in dit geval van groter gewicht geacht dan de toename van geluidsbelaasting op enkele locaties in het plangebied. Van doorslaggevend gewicht daar bij is dat altijd voldaan wordt aan de wettelijke geluidsnormen zodat vanuit akoestisch oogpunt sprake is van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat.	Geen
	133	In de notitie Keuzeruimte milieufweping alternatieve plaatsingszones (hierna: "notitie") wordt een volwaardig alternatief wordt gepresenteerd, waar indiener wel achter kan staan. Het gaat hierbij om het op blz. 20 gepresenteerde alternatief "Inrichtingsperspectief Geluid". In dit perspectief blijven er langs de Rivierduintocht 4 innovatieve windturbines staan van de 11 genoemd in de VKA. Deze 4 staan echter zo ver ten noorden van het dorp Swifterbant af dat er geen geluidshinder en geen slagschaduw door de inwoners zal worden ervaren, zelfs zonder mitigerende maatregelen! In paragraaf 4.3 van de notitie worden de effecten van de inrichtingsperspectief "Geluid" op natuur, landschap en geluid vergeleken met de IR variant, waar nu uiteindelijk de VKA op is gebaseerd.	Om te kunnen beoordelen hoe de milieueffecten van de alternatieven 3 (RA) en 4 (IA) (regioplanzones + alternatieve plaatsingszones) zich verhouden tot de alternatieven 1 en 2 (regioplanzones), is in bijlage XXI in beeld gebracht in hoeverre invulling van (delen van) alternatieve plaatsingszones en vrijwaring van de gevoelige delen van de regioplanzones leidt tot minder aanzienlijke milieueffecten. Voor de alternatieven 3 (RA) en 4 (IA) is zo onderzocht in hoeverre de alternatieve plaatsingszones keuzeruimte bieden om andere milieufweringen te maken. Bijvoorbeeld minder aanzienlijke gevolgen voor geluidhinder of natuur. De analyse is uitgevoerd aan de hand van drie inrichtingsperspectieven, waaronder inrichtingsperspectief "Geluid". Uit de effectbeschrijving van de inrichtingsperspectieven (zie bijlage XXI) blijkt dat zowel binnen de regioplanzones als binnen de alternatieve plaatsingszones aanzienlijke effecten kunnen optreden op natuur, landschap en/of geluid. Het benutten van de keuzeruimte die alternatieve plaatsingszones bieden en vrijwaren van gedeelten van regioplanzones leidt voornamelijk tot een verschuiving van effecten. Zo zorgt inrichtingsperspectief geluid voor een aanzienlijke toename van de effecten op bijvoorbeeld natuur en landschap. Inrichtingsperspectief 'geluid' leidt niet tot een afname van milieueffecten ten opzichte van alternatieven 1 (RR) en 2 (IR) waarin enkel regioplanzones zijn benut. Het VKA is tot stand gekomen in een integrale afweging van de aspecten, milieu, omgeving, techniek en economisch perspectief. In deze integrale afweging is niet gekozen voor het afwijken van de bestuurlijke kaders uit het Regioplan omwille van minder geluidshinder onder de norm.	Geen
	134	Voor het onderdeel natuur leidt het inrichtingsperspectief "Geluid" tot 90 meer aanvaringslactoffers, echter worden er bij het Swifterbos 40 vleermuizen gespaard. Indiener vindt dit echter een nogal theoretische benadering, niemand weet uiteindelijk hoeveel vogels en vleermuizen er in een bepaald jaar en seizoen vliegen. Procentueel gezien is de toename in het aantal aanvaringslactoffers slechts 9,6% t.o.v. de IR variant!	Indiener doelt op een van de mogelijke inrichtingsvarianten als alternatief voor de turbineopstelling in het Swifterbos. Gekozen is voor een ander alternatief. Hiervoor wordt verwezen naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota. Ten aanzien van het aantal mogelijke vleermuisslactoffers wordt nog opgemerkt dat dit inderdaad aan de hand van een theoretisch model plaatsvindt. Het bevoegd gezag voor de natuuronthefing op grond van de Wet natuurbescherming (provincie Flevoland) moet beoordelen of deze uitkomsten een voldoende betrouwbaar beeld geven van de toekomstige situatie. Indien nodig kan het bevoegd gezag aan de natuuronthefing nadere voorwaarden hiertoe verbinden.	inpassingsplan maakt geen turbines in Swifterbos meer mogelijk

Registratienummer	nr.	zienswijze	beantwoording	gevolgen
	135	Het onderdeel landschap geeft de meest bizarre conclusie: Omdat het inrichtingsperspectief "Geluid" niet voldoet aan het zogenaamde Beeldkwaliteitsplan opgesteld door o.a. provincie Flevoland en gemeente Dronten, waarbij turbines in 1 lijn en met minimaal 7 turbines op 1 lijn moeten staan, voldoet het hele inrichtingsperspectief "Geluid" niet! Indiener vindt het "te zot voor woorden" dat hij en alle andere inwoners van Swifterbant ernstige geluidsoverlast moeten ervaren, omdat dit een mooier landschappelijk beeld zou geven. Is dit daadwerkelijk belangrijker dan de gezondheid en het welzijn van de mens? Als dat werkelijk zo belangrijk is, plaatst men met alle respect geen enkele windmolen in het landschap.	Indiener verwijst naar de afweging met betrekking tot het aspect geluid die is gemaakt over de alternatieve plaatsingszones. Zoals is beschreven in paragraaf 2.4 van deze antwoordnota, zijn de alternatieve plaatsingszones om meerdere redenen dan uitsluitend geluid en landschap afgevalen als volwaardige alternatieven voor de plaatsingszones uit het Regioplan. In tegenstelling tot hetgeen indiener suggereert, voldoet de gekozen windturbineopstelling aan de wettelijke geluidsnormen.	geen
c10-OB-0032	136	Inspraak op het Beeldkwaliteitsplan is niet meer mogelijk, nu deze al in 2017 is vastgesteld. Het is de omgekeerde wereld, want toen het beeldkwaliteitsplan werd vastgesteld, waren de gevolgen voor de plaatsing van de windturbines t.o.v. Swifterbant voor de leek (c.q. de gemiddelde inwoner van Swifterbant) niet zelf in te schatten, laat staan te berekenen! Ten tijde van de vaststelling van het beeldkwaliteitsplan was helemaal niets bekend over de hoeveelheid, type en varianten in plaatsingszones! Men kon in die periode dus nog niet weten waarop men een zienswijze dan wel het bezwaar op moest baseren. Hiermee wordt indiener ernstig in zijn inspraak beperkt. De vraag is of de verantwoordelijke bestuursorganen hiermee niet onrechtmatig hebben gehandeld, aangezien zij een onredelijke kennisvoorsprong hebben op de inwoners van de gemeente en de provincie.	Vanaf 1 mei 2017 heeft gedurende zes weken het ontwerp-beeldkwaliteitsplan voor windenergie ter inzage gelegen. In deze periode konden hierop zienswijzen worden ingediend. Hierna is het definitieve plan door de gemeenteraad van Dronten vastgesteld. Het Beeldkwaliteitsplan is een nadere deeltwerking van het 'Regioplan Windenergie zuidelijk en oostelijk Flevoland'. Het Regioplan is in juli 2016 door de gemeenteraad van Dronten vastgesteld. Op meerdere momenten is inspraak mogelijk geweest op het Regioplan. Het plan heeft onder andere vanaf 22 oktober 2015 tot en met 2 december 2015 ter inzage gelegen.	geen
	137	Het onderdeel Geluid (paragraaf 4.3.6 in de notitie) erkent dat het inrichtingsperspectief "Geluid" tot "aanzienlijk minder gehinderden" leidt. Onze (gezondheids)belangen zijn derhalve onvoldoende afgewogen t.o.v. De esthetische belangen, gezien het mogelijke inrichtingsperspectief "Geluid".	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.7 van deze antwoordnota.	geen
	138	Indien het Windplan Blauw met de VKA in zijn huidige vorm wordt vastgesteld – dus inclusief de 11 windturbines aan de Rivierduintoelt i.p.v. de maximaal 4 ten noorden van de Rivierduintoelt – dan beraadt indiener zich op juridische stappen. Hij lijdt aanzienlijke immateriële en materiële schade indien de huidige voorgestelde plannen worden doorgezet. Tevens zal er een verzoek tot vergoeding van planschade worden ingediend.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.4 van deze antwoordnota.	geen
	139	Indiener reageert op de Kennisgeving Windplan Blauw gepubliceerd in nieuwsblad De Swifterbant. Hij is het niet eens dat inwoners van de gemeenten Dronten en Lelystad de mogelijkheid hebben tot financiële participatie in het windpark, zodat zij mee kunnen profiteren van hernieuwbare energie, want het is een Nederlands probleem (van ons allemaal), en niet van een aantal mensen die er belang bij hebben om er geld aan te verdienen. Indiener verwijst naar een artikel in Telegraaf van 19 december 2017 "Boeren multimiljonair dankzij subsidie", en doelt op het buitendijks windmolenpark Westermeerwind in het IJsselmeer. Indiener vindt dat het IJsselmeer van ons allemaal is en dat daar die boeren niets over te zeggen hebben.	Het mogelijk maken van participatie door bewoners is een beleidskeuze die is vastgelegd in het Regioplan Windenergie (2016) van de provincie Flevoland. Hetzelfde geldt voor de keuze om een deel van het IJsselmeer als plaatsingszone voor windenergie aan te wijzen.	geen
c10-OB-0033	140	Indiener betwijfelt of het Windplan wel noodzakelijk is omdat er volgens deskundigen legio methodes zijn om het anders te doen, zoals het ontzien van de regenwouden in het Amazone gebied.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.1 van deze antwoordnota.	geen
	141	Indiener vindt dat het inpassingsplan Windplan Blauw van tafel moet. Hij heeft vernomen dat SwifterwinT een samengaan is van verschillende mensen die onenigheid hadden over het verdeelen van de inkomsten van de molens en nu de kans zien om het geld beter te verdelen, en mensen opgeroepen hebben om mee te doen. Indiener geeft aan dat mensen die geen geld hebben, niet mee kunnen doen.	In het Regioplan Windenergie (2016) van de provincie Flevoland is als beleidskeuze vastgelegd: "Nu ontlenen veel agrarische bedrijven een substantieel neveninkomen aan windenergie. De aanpak is erop gericht dat dit in de toekomst mogelijk blijft en dat ook andere bewoners en ondernemers in de ontwikkeling of de exploitatie kunnen participeren. Een evenredige verdeling van de maatschappelijke baten is een voorwaarde om het brede maatschappelijke draagvlak voor windenergie, dat nu in de provincie aanwezig is, op lange termijn te behouden." In de anterieure overeenkomst zijn afspraken gemaakt die borgen dat participatie door bewoners uit de aanliggende woonkernen rond het projectgebied mogelijk zal zijn. De exacte uitwerking gebeurt, mede vanwege noodzakelijk overleg met de AFM, tijdens de financieringsfase van het project.	geen

Registratie-nummer	nr.	zienswijze	beantwoording	gevolgen
	142	<p>Indiener noemt de uitbreidingen om de scholen, de winkels en het sociale leven beter op gang te brengen en heeft daarover mail-contact gehad met de gemeente Dronten en benoemt in dit verband de onrust over de windmolens die staan gepland.</p>	<p>Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota.</p>	<p>geen</p>
	143	<p>In de kennisgeving staat vermeld dat het ontwerp-inpassingplan, de ontwerpbesluiten en het MER en andere stukken kunnen worden ingezien. Indiener heeft de gemeente Dronten gevraagd om de toezending kopieën. Als antwoord kwam een mail met een foto waarop 22 boeken zijn te zien. Indiener vraagt zich af, hoe je als een gewoon mens dat door kunt worstelen om een goed onderdeel te vormen.</p>	<p>In onderhavige procedure is alle informatie die ten grondslag ligt aan de ontwerpbesluiten ter beschikking gesteld. Het betreft inderdaad een grote hoeveelheid informatie, die op de meest zorgvuldige en overzichtelijke wijze digitaal en fysiek beschikbaar is gesteld. Ook hebben alle stukken conform de wettelijke termijn 6 weken ter inzage gelegen, zowel digitaal als fysiek in de regio. Ook waren alle stukken in te zien op de informatieavonden die in de regio zijn gehouden en waren medewerkers aanwezig voor vragen en toelichting.</p>	<p>geen</p>
	144	<p>Indiener heeft een alternatieve oplossing: zet de molens die gepland staan bij de Ketelbrug door tot aan de centrale bij Lelystad en op de dijk van Lelystad naar-Enkhuizen, daar is altijd meer wind en verder van Lelystad richting Almere, dat is rijksground (dus van ons allemaal) en ook langs de A6 van Lelystad naar Almere is heel veel rijksground. Daar kun je heel veel molens kwijt en wordt het welzijn van de mensen minder aangetast en de horizon wordt minder vervuild.</p>	<p>Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.4 van deze antwoordnota.</p>	<p>geen</p>
c10-OB-0033	145	<p>Indiener pleit voor een landelijke coöperatie, die verantwoordelijk wordt voor het hele windmolenpark en de gevolgen van de grote operatie landelijk kan overzien. Het moet dus niet worden overgelaten aan allerlei clubs, maar een goede structuur krijgen, waarover de Nederlandse Regering dan zeggenschap heeft. Er zijn genoeg deskundigen in Nederland die dat in goede banen kunnen leiden.</p>	<p>De Nederlandse regering heeft er bewust voor gekozen om initiatieven op het gebied van duurzame energie over te laten aan de markt. Bovendien is de insteek van het Regioplan om initiatieven voor het opschalen en saneren door de omgeving te laten ontwikkelen ("bottom-up"). Er zijn geen redeneren om die aanpak te wijzigen.</p>	<p>geen</p>
c10-OB-0034	146-154	<p>Betreffende zienswijze is ingetrokken</p>		

Registratienummer	nr.	zienswijze	beantwoording	gevolgen
c10-OB-0035	155-158	Betreffende zienswijze is ingetrokken		voorschrift 7 lid 4 van de watervergunning wordt aangepast
	159	Volgens voorschrift 7.4 van de ontwerp-watervergunning van Nuon Wind Development B.V. dienen de clusters van rifballen te worden gemarkeerd door middel van een voor de scheepvaart kenbare markering. Deze markering moet jaarlijks worden geplaatst en verwijderd. Indien er twijfel of daartoe aanleiding bestaat. De markering zou volgens indieneer jaar rond aanwezig moeten kunnen zijn. Het jaarlijks aanbrengen en verwijderen leidt tot aanzienlijke inspanningen voor initiatiefnemers.	Met het verzoek kan worden ingestemd. De eerste gedachte hierbij was dat het niet nodig is om de rifbal-locaties gemarkeerd te houden als er parallel een gebiedsverbod geldt volgens het Rijkpassingsplan. Gezien de afstand tussen beide markeringen en het stabiele beeld dat het jaarrond laten liggen van de markering rond de rifballen geeft, ontstaat er geen onduidelijk voor de scheepvaart. Tevens is het door de rifballen jaarrond te markeren altijd duidelijk voor schepen met ontheffing waar de rifballen zich bevinden. Dit kan de nautische veiligheid bevorderen. Deze overweging vangt de eerder overweging in de toelichting op de vergunningvoorschriften. Voorschrift 7 lid 4 komt als volgt te luiden: "De locaties van de clustergroepen van rifballen zoals beschreven in bijlage II en VI behorende bij deze vergunning, worden gemarkeerd door middel van een voor de scheepvaart kenbare markering die ondieptes aangeeft. De markering wordt eerst aangebracht gelijktijdig met- of voordat de rifballen op de waterbodem worden neergelegd en zal permanent aanwezig dienen te zijn."	
c10-OB-0035	160	Volgens indieneer is voorschrift 5.2 rechtsonzeker. Indieneer stelt dat dit voorschrift de waterbeheerder de onbegrensde mogelijkheid geeft om in iedere situatie een plan van aanpak te verlangen van initiatiefnemers en initiatiefnemers vervolgens te verplichten deze maatregelen uit te voeren. Volgens indieneer moet ten minste worden bepaald aan de hand van welke criteria/omstandigheden zal worden bepaald of er een 'noodzaak' bestaat, welk doel de te treffen maatregelen dienen te hebben, wat de reikwijdte en doelstellingen van het plan van aanpak zijn, en aan de hand van welke criteria dit plan van aanpak goedgekeurd zal worden door de waterbeheerder.	Dit voorschrift is van toepassing op de reguliere bedrijfsvoering, waarvoor de waterbeheerder ter bescherming van de doelen zoals gesteld in artikel 2.1 van de Waterwet het nodig kan achten om maatregelen te verlangen. Deze maatregelen legt de beheerder niet direct op, maar stelt de vergunninghouder in de mogelijkheid om zelf passende maatregelen te treffen. Het betreft hier dezelfde of vergelijkbare maatregelen, zoals in voorschrift 2 lid 1 zijn bedoeld teneinde een nadelige beïnvloeding van een waterstaatswerk zoveel mogelijk te voorkomen, te beperken en/of ongedaan te maken. De inhoudelijke beoordeling zal plaatsvinden op vergelijkbare wijze als de plannen die ingediend dienen te worden op grond van voorschrift 4 lid 3. Wellicht ten overvloede, de Waterwet en de daaraan verbonden algemene maatregelen van bestuur en ministeriële regelingen bevatten handvatten om, indien waterstaatswerken die in het licht van de doelstellingen van de Waterwet zoals verwoord in artikel 2.1 van deze wet, nadere bescherming behoeven, al dan niet volgend uit onvoorziene omstandigheden zoals ongewone voorvallen, aanwijzingen te geven die verder reiken dan- of een nadere invulling geven aan hetgeen deze vergunning reguleert. Dit voorschrift wordt dan ook niet gewijzigd.	geen
	161	Ten aanzien van voorschrift 8.2 wijst indieneer erop dat op grond van de (ontwerp)Wnb- vergunning een situatie zou kunnen ontstaan dat de twee buitendijkse lijnen van Windplan Blauw niet in gebruik mogen zijn indien de rust in het rustgebied, gemarkeerd met de in voorschrift 8.2 bedoelde ballenlijnen, niet kan worden gegarandeerd. Een dergelijke situatie zou zich kunnen voordoen op het moment dat de ballenlijn wordt verwijderd. Volgens indieneer moet aan dit voorschrift worden toegevoegd dat verwijdering niet langer zal hoeven plaats te vinden dan strikt noodzakelijk.	Ook in situaties dat er geen watervergunning nodig is, dient het werk op een dergelijke manier te worden uitgevoerd dat waterbeheerder en hulpdiensten toegang moeten hebben. Het is daarom zeker niet ongebruikelijk om dit in een voorschrift op te nemen. In de Waterregeling is een artikel van gelijke strekking opgenomen. In artikel 6.8 lid f van de Waterregeling staat dat tijdens de activiteit of werkzaamheden het oppervlaktewaterlichaam of bijbehorend kunstwerk bereikbaar blijft voor de beheerder en voor hulpdiensten. In voorschrift 8 lid 2 is opgenomen dat deze toegang verleend dient te worden met het oog op de uitvoering van de taken van de genoemde beheerder. Van een waterbeheerder mag verwacht worden dat deze zich tevens houdt aan de overige verplichtingen uit andere wet- en regelgeving en dat deze redelijkerwijs niet langer dan nodig gebruikt maakt van de deze aanwijzing. Het is niet mogelijk om in een vergunning voorschriften te stellen aan anderen dan aan wie de vergunning is verleend. Dit voorschrift wordt dan ook niet gewijzigd.	geen

registratienummer	nr.	zienswijze	beantwoording	gevolgen
c10-OB-0035	162	<p>Indiener verzoekt voorschrift 18 (resp. voorschrift 11) van de ontwerp-watervergunning van IJsselmeerwinT) zodanig aan te passen, dat de bankgarantie gedurende ten minste een periode van 15 jaar, te rekenen vanaf de start van de exploitatie van de windturbines waarop de watervergunning betrekking heeft, mag worden opgebouwd, en/of waarbij voorts wordt bepaald dat de bankgarantie maximaal 1% van de bouwsom van het Windpark dient te omvatten. De termijn van 15 jaar ligt hierbij voor de hand, aangezien dit de periode is dat aan het park SDE-subsidie zal worden uitgekeerd. Een percentage van 1% van de bouwsom komt, daarnaast, overeen met de kosten die redelijkerwijs gemaakt zullen moeten worden om het Windpark te verwijderen.</p>	<p>De voorgeschreven bankgarantie dient ertoe om financiële zekerheid te verkrijgen voor het verwijderen van het windpark. Artikel 6.20 van de Waterwet biedt de mogelijkheid tot het instellen van een financiële zekerheid. De vorm waarin dit in de vergunning wordt voorgeschreven en uiteindelijk geformaliseerd, is door de wetgever onbepaald. Omdat het Rijk wil voorkomen dat de betreffende onderdelen van het windpark niet op kosten van de vergunninghouder kunnen worden verwijderd, is gebruik gemaakt van de in genoemd artikel geboden wettelijke mogelijkheid.</p> <p>Indiener plaats bij de uitwerking hiervan in de voorschrift 11 kanttekeningen en doet voorstellen. Zo wordt verzoekt de zekerheidsstelling te beperken tot de periode vanaf de start van de exploitatie en de opbouw gedurende een periode van 15 jaar (gelijktijdig met de exploitatiesubsidie volgens de SDE regeling) te laten plaatsvinden. Ook wordt verzoekt om een maximaal te reserveren bedrag in de voorschriften op te nemen.</p> <p>Het te reserveren bedrag dient deugdelijk te zijn onderbouwd. In het voorschrift is reeds opgenomen dat dit bedrag proportioneel in de tijd mag worden opgebouwd tot de hoogte die past bij de verwijdering. Het is de aan initiatiefnemer om dit gedurende deze periode te onderbouwen en hierover tijdig afstemmen te zoeken met de waterbeheerder. De indiener laat in het voorstel de bouwsom open, de waterbeheerder kan daarom op basis van de verkregen informatie geen vergelijking maken met de bedragen die voor overige vergelijkbare windparken per geïnstalleerde MW worden gevraagd. Gezien het voorschrift reeds ruimte biedt om het te reserveren bedrag in goed overleg af te stemmen ontbreekt de noodzaak om dit aan te passen.</p> <p>De financiële zekerheidsstelling kan het beste worden vergeleken met zekerheidsstellingen die de waterbeheerder heeft gevraagd in vergunningen voor offshore windparken en vergelijkbare windparken in het IJsselmeergebied. Deze windparken zijn qua omvang en financiële risico's voor de waterbeheerder vergelijkbaar te noemen. Deze windparken maken -net als Windplan blauw-aanspraak op SDE subsidie en van een verschil in financiële kaders is wat dit onderdeel betreft geen sprake. In de vergunningen voor andere windparken zijn door de waterbeheerder bankgaranties gevraagd vanaf aanvang bouwfase tot met de verwijderingsfase. De waterbeheerder heeft het in zijn rol van bevoegd gezag voor de Waterwet redelijk geacht om gelijke voorwaarden te laten gelden voor Windplan Blauw. De door indiener aangevoerde argumenten om hierover anders te oordelen hebben de waterbeheerder onvoldoende overtuigd.</p> <p>Hierbij wordt opgemerkt dat voor de waterbeheerder niet alleen het financiële risico telt maar ook de achterliggende publieke taak. Het is van maatschappelijk- en waterstaatsbelang dat vooraf zeker wordt gesteld dat de betreffende delen van de waterstaatswerken IJsselmeer en de IJsselmeerdijk na afloop van de operationele periode weer volledig beschikbaar komt voor de bestaande of toekomstige functies hiervan. De verwijdering van het windpark mag in elk geval geen onzekerheid worden. De bankgarantie dient naast het wegnemen van de financiële risico's van de waterbeheerder ook de achterliggende maatschappelijke belangen en de doelstellingen van de Waterwet.</p>	geen

registratienummer	nr.	zienswijze	beantwoording	gevolgen
c10-OB-0035	162		<p>Het bevoegd gezag acht de kans op vroegtijdige verwijdering in het geval van Windplan blauw even groot als bij andere windparken. Risico's zoals het failliet kunnen gaan van de eigenaar, de (onder)aannemers, de toeleveranciers of het risico van dalende energieprijzen gelden in principe voor elk windpark. Dat een faillissement van een windpark niet ondenkbaar is blijkt onder andere uit een casus uit 2009 waarin een bedrijf dat mede-eigenaar was van Windpark Amalia in de Noordzee failliet werd verklaard. Hoewel de kans op vroegtijdige verwijdering algemeen verwoord relatief niet groot hoeft te worden geacht, is de potentiële financiële schade waarmee de beheerder kan worden geconfronteerd van die omvang dat een financiële zekerheidsstelling volgens artikel 6.20 van de Waterwet gerechtvaardigd is</p> <p>Geconcludeerd wordt dat de zienswijzen van indiener onvoldoende overtuigen, c.q. motiveren dat met de voorgestelde wijziging van het bepaalde inzake de bankgarantie, de belangen van de waterbeheerder en het achterliggend maatschappelijk belang in voldoende mate recht worden gedaan. Gezien de grote schaal van het initiatief en de potentiële financiële schade die voor de waterbeheerder kan ontstaan, mocht de verwijdering niet bekostigd worden door de initiatiefnemer of diens rechtsopvolger, is het bevoegd gezag van oordeel dat het financiële risico gedurende gehele periode van bouwfase tot en met verwijderingsfase beheerst dient te worden door gebruik te maken van de mogelijkheid als bedoeld in artikel 6.20 van de Waterwet.</p> <p>Dit voorschrift wordt dan ook niet gewijzigd.</p>	
	163	<p>Ten aanzien van voorschrift 18 (resp. 11) merkt indiener op dat de (eerste) vergunninghouders slechts in lid 1 de optie krijgen tot het stellen van een bankgarantie, doch dat een rechtsopvolger de keuze heeft tussen een bankgarantie of een andere vorm van door de Staat goedgekeurde zekerheidsstelling. Initiatiefnemers wensen zelf ook de mogelijkheid te krijgen om een andere vorm van zekerheidsstelling te verstrekken en verzoeken de voorschriften hierop aan te passen.</p>	<p>Onderzoek door de waterbeheerder wees uit dat - andere vormen van zekerheidsstelling dan een bankgarantie – zoals bedoeld in voorschrift 18 respectievelijk voorschrift 11 lid 3, voor RWS niet acceptabel zijn. Per abuis was dit alleen in het eerste lid 1 correct opgenomen. Het betreffende tekstdeel in lid 3 wordt dan ook in overeenstemming gebracht met lid 1. De waterbeheerder houdt hiermee de verwachtingen wat betreft het type zekerheidsstelling realistisch. Voorschrift 18 respectievelijk voorschrift 11 lid 3 komt als volgt te luiden: "Binnen 10 weken nadat een rechtsopvolger houder van deze vergunning is geworden, dient deze een bankgarantie van gelijke inhoud als bedoeld in lid 1 af te geven aan de Staat." .</p>	voorschrift 11 lid 3 van de watervergunning wordt aangepast
	164	<p>Indiener verzoekt om voorschrift 4, lid 2, sub c zodanig aan te passen dat hieruit blijkt dat dit voorschrift geen betrekking heeft op de te plaatsen windturbine.</p>	<p>In het Waterbesluit is een artikel van gelijke strekking opgenomen. In artikel 6.16d lid 1 sub c is bepaald dat een onafhankelijke deskundige aan de waterbeheerder een verklaring verstrekt dat het ontwerp van de windturbine alsmede een andere installatie die deel uitmaakt van het windpark voldoende sterk is om de als gevolg van windsterkte, golflaag, stroming en gebruik van de turbine te verwachte krachten te weerstaan. Het betreffende voorschrift uit de watervergunning wordt in overeenstemming gebracht met het betreffende artikel uit het Waterbesluit. Hiermee wordt tegemoet gekomen aan het verzoek van de indiener. Voorschrift 4 lid 2 sub c komt te luiden: "Een verklaring van een onafhankelijke deskundige waaruit blijkt dat de windturbine alsmede een andere installatie die deel uitmaakt van het windpark voldoende sterk is om de als gevolg van windsterkte, golflaag, stroming en gebruik van de turbine te verwachten krachten te weerstaan." .</p>	voorschrift 4 lid 2 sub c van de watervergunning wordt aangepast
	165-196	Betreffende zienswijze is ingetrokken		

registratienummer	nr.	zienswijze	beantwoording	gevolgen
c10-OB-0035	170	Indiener verzoekt om bij de ontwerpbesluiten de juiste rechtspersoon als vergunninghouder aan te merken, namelijk de rechtspersoon die de vergunning heeft aangevraagd.	De aanvragers zullen de tenaamstellingen in de machtigingen aanpassen. Het bevoegd gezag zal de tenaamstellingen in de definitieve beschikkingen aanpassen.	de tenaamstelling in de omgevingsvergunning wordt aangepast
	171	Indiener verzoekt de passage over de Dolphinfundatie uit de vergunning, de considerans en de tekst onder 'voorwaarden' inde ontwerpvergunningen te verwijderen. Volgens indiener is deze tekst onduidelijk. Indiener stelt dat met deze passage is beoogd de aangevraagde Dolphinfundatie te weigeren. Initiatiefnemers verzoeken deze weigering te heroverwegen.	Middels een collegevoorstel voor het afwijken van het welstandsadvies zal de dolphinfundatie toegestaan worden.	de dolphinfundatie wordt mogelijk gemaakt in de omgevingsvergunning
	172	Indiener verzoekt voorschrift 4.11 zo aan te passen zodat hier slechts een verplichting voor de vergunninghouders is opgenomen om uiterlijk drie maanden voor aanvang van de bouwfase een geluidsonderzoek aan te leveren.	Bij de vaststelling van het RIP wordt de cumulatie van geluid toegevoegd in de gebruiksbepalingen (art. 4.4.4). Daarmee is reeds nu planologisch geborgd dat de geluidsbelasting vanwege het gehele Windplan Blauw niet hoger zal zijn dan 41 dB L _{night} en 47 dB L _{DEN} . Het voorschrift wordt als volgt gewijzigd in: "Uiterlijk drie maanden voor aanvang van de bouwfase van het windturbinepark moet aan het bevoegd gezag meegedeeld worden welke type windturbine gerealiseerd wordt. Hierbij dient een rapport van een geluidsonderzoek aangeleverd te worden. Dit onderzoek dient mede inzicht te geven in de cumulatieve geluidsbelasting van de overige lijnopstellingen binnen Windplan Blauw." Als attendering naar aanvrager zal worden opgenomen dat op basis van de informatie die alsdan wordt verkregen, het bevoegd gezag kan besluiten om een maatwerkvoorschrift op grond van art. 3.14a, lid 2, Activiteitenbesluit op te leggen.	voorschrift 4.11 van de omgevingsvergunning wordt aangepast
	173	Indiener geeft aan dat in de aanvragen voor de omgevingsvergunningen voor de windturbines op het land niet de juiste coördinaten zijn opgenomen. De onderzoeken, het MER en het (ontwerp)rijksinpassingsplan hanteren wel de juiste coördinaten.	Initiatiefnemer heeft de aangepaste toelichtingen ingediend met de juiste coördinaten. Bevoegd gezag zal deze gewijzigde toelichtingen toevoegen aan de definitieve vergunningen.	de coördinaten worden overeenkomstig gewijzigd in de omgevingsvergunning
	174-179	Betreffende zienswijze is ingetrokken		
	180	De Wnb-vergunning is verleend aan Vereniging SwifterwinT B.V. Dit moet SwifterwinT B.V. zijn.	Dit wordt aangepast zoals verzocht.	de tenaamstelling wordt aangepast in de natuurvergunning
	181	Volgens indiener is voorschrift 7e in strijd met de rechtszekerheid. Er blijkt uit het voorschrift onvoldoende wanneer er een situatie zich voordoet dat de rust onvoldoende is gegarandeerd. Indiener verzoekt het voorschrift te laten vervallen en in plaats daarvan te bepalen dat in het monitoringsplan moet worden beschreven hoe de rust in het rustgebied zal worden gemonitord, welke criteria hierbij worden gehanteerd en op basis van welke signalen c.q. in welke situaties overleg met het bevoegd gezag zal plaatsvinden.	Dit voorschrift wordt als volgt aangepast: "Vergunninghouder monitort de rust in het rustgebied. In het monitoringsplan wordt beschreven hoe de monitoring plaatsvindt, welke criteria hierbij worden gehanteerd en op basis van welke signalen contact met het bevoegd gezag wordt opgenomen."	voorschrift 7e van de natuurvergunning wordt aangepast
	182	Volgens indiener is voorschrift 7f in strijd met de rechtszekerheid. Er blijkt uit het voorschrift onvoldoende welke criteria bepalen dat de rust in het rustgebied onvoldoende gegarandeerd kan worden. Ook is volgens indiener onduidelijk wat onder 'problemen' wordt verstaan. Indiener verzoekt dit voorschrift te laten vervallen.	Dit voorschrift wordt als volgt aangepast: "Mocht blijken dat de situatie in de praktijk niet overeen komt met de volgens de passende beoordeling voorgestelde situatie dan is het mogelijk de voorschriften van de vergunning aan te passen."	voorschrift 7f van de natuurvergunning wordt aangepast

registratienummer	nr.	zienswijze	beantwoording	gevolgen
c10-OB-0035	183	Volgens indiener is voorschrift 12 in strijd met de rechtszekerheid. Er blijkt uit het voorschrift onvoldoende wanneer de noodzaak of wenselijkheid bestaat om de windturbines stil te zetten. Ook is onduidelijk wanneer naar mening van het bevoegd gezag 'dit uit monitoring blijkt'. Indiener verzoekt dit voorschrift te laten vervallen.	Dit voorschrift wordt als volgt aangepast: "Er blijft staan dat windmolens voorzien moeten zijn van een mogelijkheid tot plaatselijke stilstandvoorziening."	voorschrift 12 van de natuurvergunning wordt aangepast
	184	Volgens indiener is voorschrift 13 in strijd met de rechtszekerheid. Er blijkt uit het voorschrift onvoldoende wanneer sprake is van 'onvoorziene negatieve effecten' die ertoe zouden nopen om maatregelen te treffen. Ook ontbreekt volgens indiener een nadere onderbouwing ten aanzien van de wenselijkheid en/of de noodzaak van dit voorschrift, waarbij alle relevante belangen zijn betrokken. Indiener verzoekt dit voorschrift te laten vervallen.	Dit voorschrift komt te vervallen.	voorschrift 13 van de natuurvergunning vervalt
	185	Volgens indiener is de noodzaak dan wel de wenselijkheid van voorschrift 16 niet nader toegeelicht. Volgens indiener leidt dit mogelijk tot de situatie waarin een te saneren turbine niet binnen de gestelde termijn is gesaneerd, zodat alle andere windturbines stil moeten komen te staan. Dit is onwenselijk. Indiener verzoekt dit voorschrift te laten vallen.	Het voorschrift wordt zo aangepast dat sprake is van proportionaliteit. Een gelijk aantal windmolens wordt buiten gebruik gehouden als het aantal nog niet gesaneerde windmolens.	voorschrift 16 van de natuurvergunning wordt aangepast
	186-194	Betreffende zienswijze is ingetrokken		
	194	Indiener verzoekt de planregels zodanig aan te passen dat: - In de bouwregels wordt vastgelegd dat de omgevingsvergunning voor bouwen alleen wordt verleend indien bij de aanvraag om een omgevingsvergunning is geborgd dat de te saneren windturbines uiterlijk een half jaar na het in exploitatie nemen buiten gebruik worden gesteld en uiterlijk een jaar na het buiten gebruik stellen van de bestaande windturbines zijn verwijderd; - In de gebruiksregels wordt vastgelegd dat de nieuwe windturbines niet in exploitatie mogen worden gehouden indien een jaar na start van de exploitatie de te verwijderen windturbines niet zijn verwijderd, waarbij de uitzondering zoals nu opgenomen in artikel 4.4.2 behouden blijft.	De redactie van de planregels bij het ontwerp van dit inpassingsplan was zo vormgegeven dat werd voorgeschreven dat binnen een half jaar na het in exploitatie nemen van de nieuwe windturbines, de bestaande windturbines gesaneerd moesten zijn. Naar de letter van de regeling zou dit inhouden dat de bestaande windturbines inderdaad binnen 26 weken zouden moeten verwijderd. Daarmee wordt niet voldaan aan de afspraak dat de bestaande windturbines nog zes maanden in productie mogen blijven (dubbeldraaien) en pas daarna verwijderd moeten worden. Naar aanleiding van deze zienswijze wordt de redactie van de planregels daarom zo aangepast dat de bestaande windturbines nog zes maanden in exploitatie mogen blijven en vervolgens binnen zes maanden daarna verwijderd moeten zijn. Dit voorstel is voorgelegd aan de ambtelijke vertegenwoordiging van de provincie Flevoland. Het betreft immers de invulling van het vereiste vanuit het Regioplan. Dit voorstel is door hen akkoord bevonden.	artikel 4.4.2 uit het ontwerp inpassingsplan wordt aangepast
195	Indiener verzoekt de planregels aan te passen zodat bepaald is dat de omgevingsvergunning voor bouwen voor de twee buitendijkse lijnen uitsluitend wordt verleend indien bij de aanvraag is geborgd dat de bestaande windturbines van windpark Irene Vorrink zijn verwijderd voordat de buitendijkse lijnen in gebruik worden genomen, en als specifieke gebruiksregels is bepaald dat de buitendijkse lijnen slechts in gebruik mogen worden genomen en gehouden nadat de windturbines van Irene Vorrink zijn verwijderd.	Uit de passende beoordeling (bijlage IX bij het MER, pagina 86) blijkt dat het instellen van het rustgebied enkel mogelijk is nadat de bestaande windturbines van het Windpark Irene Vorrink uit bedrijf zijn gesteld. Het stopzetten van de exploitatie van de turbines van het bestaande windpark zijn daarmee een noodzakelijke randvoorwaarde om het rustgebied in te kunnen stellen. De redactie van de planregels bij het ontwerp van het inpassingsplan laten de mogelijkheid open om de bestaande windturbines nog zes maanden in bedrijf te houden. Dat is niet in overeenstemming met dit onderdeel van de passende beoordeling en dat wordt overeenkomstig deze zienswijze bij vaststelling van het inpassingsplan hersteld.	artikel 4.4.1 uit het ontwerp inpassingsplan wordt aangepast	

registratienummer	nr.	zienswijze	beantwoording	gevolgen
c10-OB-0035	196	<p>Indiener verzoekt, door aanvulling van artikel 4.4, in het inpassingsplan te bepalen dat het in gebruik nemen en houden van de turbines slechts is toegestaan indien en voor zover nodig in of op de turbines een voorziening is aangebracht en in werking is ter voorkoming van overschrijding van de norm van ten hoogste 47 dB Lden en de norm van ten hoogste 41 dB Lnight op de gevel van gevoelige gebouwen en bij gevoelige terreinen op de grens van het terrein als gevolg van het in bedrijf zijn van de windturbine.</p>	<p>Zoals is verwoord in paragraaf 5.2 van de plantoelichting kan de nieuwe windturbineopstelling, al dan niet na het treffen van mitigerende maatregelen, overal voldoen aan de wettelijke geluidsnormen uit het Activiteitenbesluit. De initiatiefnemers hebben ervoor gekozen om de nieuwe windturbineopstelling op te delen in zes afzonderlijke 'inrichtingen' in de zin van de Wet milieubeheer. Hoewel elke inrichting afzonderlijk zonder meer kan voldoen aan de wettelijke geluidsnormen, zijn situaties denkbaar dat het gecumuleerde geluidsniveau van twee of meer inrichtingen tezamen op de gevel van enkele woningen in het plangebied groter is dan de wettelijke norm van 47 dB L_{den} (dan wel 41 dB L_{night}) toestaat. Dit is altijd op te lossen door middel van het treffen van maatregelen. De vraag is echter binnen welk van de betreffende inrichtingen de maatregelen getroffen moeten worden. Op voorhand is dat niet te bepalen, omdat dit afhangt van welk type windturbine de initiatiefnemers gaan bouwen. Het bevoegd gezag voor de omgevingsvergunning (de gemeenten Lelystad en Dronten) heeft hierover in de ontwerpen van de omgevingsvergunning om die reden evenmin een standpunt over ingenomen. Om zeker te stellen dat, ongeacht welk turbinetype gekozen wordt, altijd aan de wettelijke normen voldaan wordt, wordt het voorstel van indiener overgenomen.</p>	aan de planregels van het inpassingsplan wordt een gebruiksregel in art. 4.4 toegevoegd
	197	<p>Volgens indiener is in artikel 4.2, sub j, ten onrechte bepaald dat de windturbines ter plaatse van de aanduiding 'specifieke bouwaanduiding – 1' gebouwd dienen te worden op het middelpunt van het bouwvlak. Het betreft hier de windturbines op water. Hiervan afwijken is alleen mogelijk met toepassing van artikel 4.3. Volgens indiener is deze beperking onwenselijk nu nog geen sonderingen zijn verricht en de kans zou kunnen bestaan dat de turbines nog enigszins moeten opschuiven ten opzichte van de locatie die nu in het ontwerpbestemmingsplan is opgenomen. Indiener verzoekt het plan zodanig aan te passen dat de windturbines binnen het bestemmingsvlak over een op de verbeelding aan te geven lijn mogen schuiven van oost naar west.</p>	<p>Overeenkomstig het gemeentelijke Beeldkwaliteitsplan (BKP, hoofdstuk 4 op p. 29-31) is enige mate van flexibiliteit geboden voor het bouwen van de windturbines in het IJsselmeer. Het heeft daarbij de voorkeur om de onderlinge afstand tussen de turbines in de binnen- en de buitenbocht zoveel mogelijk gelijk te houden. Naast de ontwerpprincipes uit het BKP, is daarbij de afstand tot de ter plaatse aanwezige vaargeul maatgevend. Dat is de reden dat in het ontwerp van het inpassingsplan niet overal een cirkelvormig bouwvlak voor de turbines is toegekend om het verschuiven van een windturbine in de vaargeul te voorkomen. Verder is in de planregels bepaald dat een windturbine exact op het middelpunt van het bouwvlak gebouwd moet worden. Op deze wijze kan worden gewaarborgd dat het ritme van de onderlinge afstand tussen twee turbines overeenkomstig het BKP zoveel mogelijk gelijk blijft. Hiervan kan op voet van art. 4.3.1 worden afgeweken indien dat noodzakelijk is. Navraag leert dat indiener vanwege mogelijke technische belemmeringen als gevolg van de bodemgesteldheid of naar aanleiding van het aantreffen van archeologisch waardevolle restanten, meer flexibiliteit wenst. Indiener stelt voor om de bouwvlakken op de verbeelding zo aan te passen dat in oost-westelijke richting de in het ontwerp van het inpassingsplan geboden schuifruimte van 100 meter in stand blijft en bij recht gegeven wordt. In noord-zuidelijke richting zou de schuifruimte vanwege de eisen van het BKP beperkt kunnen worden tot 50 meter. Dit is besproken met de gemeenten en door hen akkoord bevonden. Daarom is een schuifruimte in de in noord-zuidrichting van 50 m opgenomen in de verbeelding en de planregels.</p>	art. 4.3.1 en de verbeelding bij het inpassingsplan worden overeenkomstig de zienswijze aangepast
	198	<p>Indiener verzoekt artikel 4.3 zodanig aan te passen dat hiermee de mogelijkheid wordt geboden om, bij binnenplanse afwijkingsbevoegdheid de te plaatsen windturbines, binnen het bouwvlak, te schuiven in de noord-zuid richting.</p>	<p>Verwezen wordt naar de beantwoording hiervoor.</p>	zie hiervoor

registratienummer	nr.	zienswijze	beantwoording	gevolgen
c10-OB-0035	199	Artikel 4.4 bepaalt dat de maximale toegestane hoogte van een transformatorstation 6 meter bedraagt. Dit dient volgens indiener 7 meter te zijn. Indiener verzoekt dit aan te passen.	Het bouwplan en de lay-out voor de onderstations zijn op dit moment nog niet bekend. De initiatiefnemers hebben ervoor gekozen om de bouwaanvragen voor de onderstations in een later stadium uit te werken en de aanvraag voor de omgevingsvergunningen in een latere fase binnen de RCR in te dienen. Om zoveel mogelijk flexibiliteit te bieden aan de initiatiefnemers om een bouwaanvraag voor te kunnen bereiden voor de onderstations is, in overleg met de gemeente Dronten, ervoor gekozen om de maximale bouwhoogte voor de onderstations te vergrotten naar 7 meter. De landschappelijke uitstraling van de onderstations wordt hoofdzakelijk bepaald door de bouwhoogte van de bliksemafleiders (gesteld op 20 meter in de bouwregels). Het vergroten van de bouwhoogte voor de transformatoren van 6 naar 7 meter wijzigt aan die landschappelijke uitstraling daardoor niet. Dat is ook in lijn met hoofdstuk 5 van het gemeentelijke Beeldkwaliteitsplan waarin is opgenomen dat de uitstraling van de gebouwen van een onderstation 'technisch' mag zijn (p. 37 van het BKP).	de bouwregels voor het transformatorstation worden gewijzigd
	200	Het college van B&W van de gemeente Urk geeft aan de vervanging van veel, verspreid door het landschap opgestelde relatief kleine windturbines door minder, maar grotere windturbines in lijnopstelling als positief te ervaren.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.6 van deze antwoordnota.	geen
c10-OB-0036	201	Het college stelt dat er echter geen sprake is van een aanvaardbare omgevings- en landschapskwaliteit door een enkele rij windturbines langs de A6 te verwijderen en te vervangen door grotere windturbines die in twee rijen langs de dijk in het IJsselmeer worden geplaatst. Gelet op de visuele impact van deze windturbines verzoekt het college de invulling van de plaatsingszones langs de A6 in het IJsselmeer tussen de Ketelbrug en Lelystad te heroverwegen. Het college meldt hierbij dat niet alleen de locatie, maar ook de hoogte en maatvoering hierbij bepalend zijn. In dit kader wijst het college op mogelijke onherstelbare schade aan het landschap.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.6 van deze antwoordnota.	geen
	202	Het college geeft de voorkeur aan een variant waarbij landschappelijke verbetering tot de mogelijkheden behoort. Volgens het college wil het feit dat alternatieve plaatsingszones niet in beeld zijn gekomen omdat deze geen voordelen op financieel of milieukundig gebied bieden, niet zeggen dat deze alternatieven niet zouden hebben geleid tot een meer evenwichtige spreiding van de landschapsvervuiling.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.6 van deze antwoordnota.	geen
c10-OB-0037	203	Het college wijst op lichte van de windturbines in het IJsselmeer, met name in relatie tot de weerspiegeling van de lichten in het water. Volgens het college wordt in de MER gesteld dat de toename van de lichte van de lichte geen normen overschrijft. De MER geeft echter geen toelichting wat deze normen zijn en hoe op voorhand kan worden gesteld dat de normen niet worden overschreden. Het college vraagt om verdere toelichting. Ook vraagt het college zich af of tabel 5.2 in deelrapport III correct is weergegeven.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.6 van deze antwoordnota.	geen
	204	Indiener stelt dat het na 2 augustus niet meer mogelijk was om digitaal een zienswijze in te dienen. Ook bleek bureau Energieprojecten volgens indiener vanaf dat moment niet bereikbaar voor het indienen van een mondelinge zienswijze.	Door een verkeerde instelling van de website is het digitale formulier voor het indienen van een zienswijze vanaf 3 augustus enkele dagen niet bereikbaar geweest. Op 6 augustus is deze fout echter hersteld en kon ook digitaal weer een zienswijze worden ingediend. Bovendien was het gedurende deze gehele periode mogelijk om de stukken langs digitale weg in te zien en om schriftelijk (per post) een zienswijze daarover in te dienen.	geen
c10-OB-0037	205	Indiener stelt dat zijn woongenot wordt aangetast. Ook verwacht indiener waardedaling van zijn woning.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.9 van deze antwoordnota.	geen
	206	Indiener wijst erop dat de maximale tiphoogte van de windturbines is gerekend vanaf NAP. Omdat Swifterbant 3 meter onder NAP ligt, komt bij deze maximale tiphoogte nog 3 meter voor de maximale hoogte van de windturbines vanaf de grond. Zulke hoge windturbines zijn volgens indiener overal in Swifterbant te zien en zullen het woongenot doen dalen. Die komt mede door het uitzicht en de verlichting op de windturbines. Ten aanzien hiervan verzoekt indiener om de maximale hoogte van de windturbines te verlagen tot een hoogte waarbij de veiligheidslichten niet vereist zijn.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.6 van deze antwoordnota.	geen

registratienummer	nr.	zienswijze	beantwoording	gevolgen
c10-OB-0037	207	Indiener wijst ook op overlast door slagschaduw, met name voor de nieuwe wijk Swifterbant Zuid. Ook wijst indiener op de geluidsoverlast, in cumulatie met de toekomstige geluidsoverlast van vliegveld Lelystad.	Voor meer informatie over geluidsoverlast en slagschaduw wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota. De ontwikkeling van Swifterbant-Zuid is nog niet vastgelegd in een (ontwerp)besluit. Om die reden maakt het geen deel uit van de autonome ontwikkeling. De effecten op deze (mogelijke) ontwikkeling is daarom ook niet getoetst in het MER. In paragraaf 2.5 van de antwoord nota is inzicht gegeven in de mogelijke effecten op Swifterbant Zuid. De windturbines staan op voldoende afstand, waardoor sprake is van een acceptabel woon- en leefklimaat. In deelrapport IV van het MER is de cumulatie van het windpark met andere geluidsbronnen opgenomen waaronder Luchthaven Lelystad. In het inpassingplan is geconcludeerd dat ook na realisatie van het windpark sprake is van een acceptabel woon- en leefklimaat. In deelrapport IV van het MER is de cumulatie van het windpark met andere geluidsbronnen opgenomen waaronder Luchthaven Lelystad.	De windturbines worden buiten het Swifterbos geplaatst
	208	Indiener vraagt zich af waarom de windturbines zo dicht bij het dorp worden gerealiseerd. Volgens indiener zijn er in Flevoland voldoende alternatieve locaties. Volgens indiener is het logischer om de nieuwe windturbines terug te plaatsen in het te saneren gebied. Indiener verzoekt om de windturbines RD01 t/m RD05 af te keuren en de windturbines alleen (gedeeltelijk) in het te saneren gebied toe te staan en het gebied tussen Swifterbant en Dronten windmolenvrij te laten.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.4 van deze antwoordnota.	geen
c10-OB-0038	209	Indiener heeft bezwaar tegen de lijnopstelling van de vier windturbines langs de Rivierduintoet. Deze liggen kort bij de kern Swifterbant op een afstand thans van 1.100 meter. De woning van indiener ligt hier op de kortste afstand van de genoemde windturbines, waardoor er een ongewenst en permanent effect optreedt.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota.	Geen
	210	Indiener wijst op de geplande nieuwbouw van woningen gepland voor het gedeelte gelegen tussen Bisonweg en Biddingweg, waardoor de situering van die vier windturbines nog dichter bij de woningbouw en woonkern Swifterbant wordt gerealiseerd. Plaatsing van de vier windturbines op deze locatie levert een voortdurend negatief effect op.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota.	geen
	211	De lijnopstelling van de vier windturbines aan de Rivierduintoet met de genoemde tiphoogte is zodanig geplaatst, dat deze plaatsing is gelegen West - Zuidwest van de kern Swifterbant. Met de heersende windrichting over het algemeen vanuit het Zuidwesten zal er een voortdurend merkbaar geluideffect optreden bij draaiing in productie van de windturbines en zal dit merkbaar zijn bij de woningbouw in de kern Swifterbant en met name de wijken Hertenkampaan e.o.- Kamperfoelielaan e.o. alsmede in de geplande nieuwbouw tussen Bisonweg en Biddingweg.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota.	geen

registratienummer	nr.	zienswijze	beantwoording	gevolgen
		<p>Indiener meent daarnaast dat het effect van slagschaduw van de windturbines langs de Rivierduintocht door de gehanteerde normen in het Slagschaduwonderzoek dd. 04-05-2018 bij het MER-rapport wordt onderschat. Voor woningen, die binnen de normafstand van 12 maal de rotordiameter zijn gelegen en dus op een afstand van maximaal 1.968 meter, zal de slagschaduw merkbaar blijven. Dit betreft een groot deel van de kern Swifterbant. Automatische stilstand zou plaatsvinden indien de norm wordt overschreden van "een maximum van 17 dagen per jaar met meer dan 20 minuten, mits de woning (bijzonder object) op een afstand van minder dan 12 maal de rotordiameter bedraagt". Indiener vindt dat een theoretische aanname want in de praktijk zijn er meer zonuren per jaar dan 17 dagen x 20 minuten en treedt er dus meer slagschaduw op. Diezelfde norm kan technisch ook worden uitgelegd, dat - zodra de overschrijding dreigt - er een beperkte stilstand wordt ingezet, dan wel dat de twintig minutengrens verdeeld wordt over meerdere dagen dan 17 per jaar en er dan geen stilstand hoeft te worden geactiveerd. Op basis van de berekende zonuren voor het weerstation Lelystad ontstaat een opgave over het gehele jaar 2017 van 1.065 zonuren (gemiddeld 2,92 uur per dag) en voor de periode 01-01-2018 t/m 30-06-2018 599 zonuren; dit laatste cumulatief op jaarbasis 2018: 1.098 uren (gemiddeld 3,00 uur per dag). Voor drie hoofdwindstreekposities: Oost > Zuid > West, betekent dit dat voor de kern Swifterbant dat gedurende 2/3 van de periode zonsopkomst tot zonsopgang er slagschaduw zal ontstaan of wel op basis van de gevonden zonuren per jaar effectief merkbaar voor 2017: 710 uren en voor 2018: 732 uren. Op basis van de maximale norm van 20 minuten slagschaduw per dag zou dit dan betekenen, dat gedurende alle dagen met zon in het jaar er merkbare slagschaduw optreedt voor de kern Swifterbant die gemiddeld genomen langer dan 20 minuten per keer duurt. Vertaald vanuit het aantal uren gemiddelde zon per dag en rekening houdend met de maximale slagschaduwnorm per dag betekent dit een slagschaduw-effect voor 2018 van 9,00 uur per dag. Voornoemd effect is daarmee een dagelijks continu-effect voor de woningen in de kern Swifterbant. In de bijlage 15 van het Slagschaduwonderzoek voornoemd wordt gesproken over 772 bijzondere objecten, waarop dit effect merkbaar is. In de periode 22 mei tot en met 22 juli staat de zon op zijn hoogste stand, waardoor er een grote elevatiehoek is van zon t.o.v. windturbine en dus slagschaduw daaruit voortvloeiend vanuit de windturbine relatief minder. Gedurende de overige 10 maanden van het jaar is de elevatiehoek kleiner, waardoor er meer slagschaduw ontstaat vanuit de zon t.o.v. windturbine en dus slagschaduw daaruit voortvloeiend vanuit de windturbine meer merkbaar is in de kern Swifterbant. In die zin verdient enige opstelling van windturbines langs de Rivierduintocht en in of nabij het Swifterbos geen voorkeur. De normstelling, dat bij overschrijding van de slagschaduwtijd van 20 minuten de windturbine wordt stilgezet, betekent in de praktijk, dat de windturbine - technisch gesproken - 19 minuten continu zal c.q. mag draaien in het geval van slagschaduw en dat de windturbine dan 1 minuut wordt stilgezet, waarna een nieuwe draaicycclus kan starten met de voornoemde technische draaitijd en het voornoemde effect Gemeten in een tijdseenheid van een uur betekent dit: 3 x 19 = 57 minuten draaitijd en 3 x 1 minuut feitelijke stilstand van de windturbine.</p>	<p>Voor meer informatie over geluidsoverlast en slagschaduw wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.7 van deze antwoordnota.</p> <p>Uit de Nota van Toelichting bij de Activiteitenregeling milieubeheer (Rarim) volgt dat windturbines een automatische stilstandvoorziening dienen te bezitten indien slagschaduw optreedt ter plaatse van gevoelige objecten (veelal woningen), voor zover de afstand tussen de woningen of andere gevoelige bestemmingen minder dan 12 maal de rotordiameter bedraagt en gemiddeld meer dan 17 dagen per jaar gedurende meer dan 20 minuten per dag slagschaduw kan optreden. Deze regelgeving kan in de modelberekening niet goed worden getoetst. Daarom wordt in het onderzoek gewerkt met een indicatieve contour. Hiervoor is de maximale duur van slagschaduw (20 minuten per dag gedurende gemiddeld 17 dagen per jaar) vertaald naar een slagschaduwduur op jaarbasis. Dit betekent een totale slagschaduwduur van 5 uur en 40 minuten per jaar (17 dagen x 20 minuten = 340 minuten of 5 uur en 40 minuten). Deze contour is dus niet de norm maar een gekozen uitgangspunt is ten behoeve van het onderzoek. Dit uitgangspunt garandeert een verantwoorde benadering van slagschaduwhinder. De windturbines zullen zodoende van een automatische stilstandvoorziening worden voorzien. Daardoor wordt voorkomen dat meer dan 17 dagen per jaar gedurende meer dan 20 minuten per dag slagschaduw op een gevoelig object optreedt.</p>	<p>geen</p>
c10-OB-0038	212			
	213	<p>Indiener meent verder dat ondanks de toezeggingen voor verplaatsing van de windturbines nabij het Swifterbos (zie publicatie 02-08-2018, geplaatst op www.windplanblauw.nl) het effect van de slagschaduw blijft bestaan ten aanzien van de genoemde 772 bijzondere objecten.</p>	<p>De verplaatsing van turbines uit het Swifterbos leidt tot een afname van 772 objecten naar 582 objecten binnen de getoetste contour van 05.40 uur. Deze nieuwe resultaten zijn opgenomen in de toelichting van het inpassingsplan. Door middel van het treffen van een zogenaamde stilstandvoorziening kan de nieuwe windturbineopstelling altijd voldoen aan de wettelijke normstelling ten aanzien van mogelijke slagschaduwhinder.</p>	<p>de plantoelichting van het inpassingsplan is aangevuld naar aanleiding van de verplaatsing van de turbines</p>

registratienummer	nr.	zienswijze	beantwoording	gevolgen
c10-OB-0038	214	<p>Per te plaatsen windturbine in het Swifterbos zou een oppervlakte van 5.000 m2 benodigd zijn, welke oppervlakte geheel ten koste gaat van dat Swifterbos. Het Swifterbos is het enige bosperceel wat de kern Swifterbant rijk is en vormt een dagelijkse en gewilde gebruikspek voor recreatie en sportief wandelverkeer en is daarmee van eminent belang voor de inwoners van Swifterbant. Hoewel het Swifterbos kennelijk - volgens de indieners van het plan - een lage ecologische waarde schijnt te hebben wordt fungeert het bos als groene zone tussen de Hanzelijn en de N-307; een nieuw aangelegde weg, die qua verkeersintensiteit toeneemt. Aantasting van het Swifterbos gaat dus ten koste van de recreatieve functie en van de bufferfunctie, hetgeen door de beoogde plaatsing van de windturbines definitief is. Bovendien zullen de eerder gestelde geluidseffecten en slagschaduw merkbaar zijn bij recreatief en sportief gebruik van dat bos.</p>	<p>Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota.</p>	<p>inpassingsplan maakt geen turbines in Swifterbos meer mogelijk</p>
	215	<p>Tijdens de informatieavond op dinsdag 10-07-2018 is de voorgestelde natuurcompensatie genoemd vanwege het plaatsen van twee windturbines in het Swifterbos in de lijnopstelling langs de Rivierduintocht. Deze natuurcompensatie bestond in de gedachten van de indieners van het plan uit een kwaliteitsverbetering van het Swifterbos en de aanleg van een vliedertuin. Natuurcompensatie is gestoeld op de Wet Natuurbescherming van 15-12-2015. Het Swifterbos is gelegen buiten de bebouwde kom van de kern Swifterbant en valt daarmee onder de werking van paragrafen 1.3, 2.2 en 4.1 en verder van de voornoemde wet. Indienervolgt met het citeren van de desbetreffende wettekst. Deze wordt hier niet vermeld. Hoewel de geboden compensatiemaatregelen in de vorm van opwaardering van (een deel van) het resterende bos sympathiek lijken, biedt dit nog geen compensatie van weggevallen bos ten gevolge van de plaatsing van de twee windturbines in het Swifterbos en aan de rand van de Rivierduintocht. De compenserende maatregel van de aanleg van een vliedertuin is louter cosmetisch, waarbij de vraag zich aandient in hoeverre vlinders daarvan gebruik gaan maken; vlinders kun je niet registreren, noch dressereren: de natuur bepaalt zijn eigen volgorde. Deze maatregel is dus een veronderstelling die feitelijk geen compensatie biedt. De beide geboden compensatiemaatregelen, zoals de planindieners deze noemen, bieden geen invulling aan het gestelde in artikel 4.3 van de genoemde wet. Weggehaald bos blijft weggehaald en komt zonder volledige compensatie in de omgeving van de kern Swifterbant neer op feitelijke vermindering van het thans aanwezige bosareaal. De planindieners zijn hier al meermaals op geattendeerd en zijn verder gewezen op het oproepen van bezwaren tegen dit windplan wanneer de voorgenomen locatie van de vier windturbines langs de Rivierduintocht in het plan gehandhaafd blijft.</p>	<p>Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota.</p>	<p>inpassingsplan maakt geen turbines in Swifterbos meer mogelijk</p>
	216	<p>Indiener heeft tevens bezwaar tegen de wijze waarop deelname aan het Windplan via een certificaat is geregeld. De regeling beperkt zich tot 2,5 % van de planwaarde oftewel ca. maximaal € 10 miljoen. Dit is een van overheidswege gestelde voorwaarde. Het niet voldoen aan die voorwaarde brengt de realisatie van het plan in gevaar. De belangstellende kan een certificaat aanvragen via de Stichting Administratie Kantoor. Een stichting kent - op grond van het Burgerlijk Wetboek - geen leden, doch alleen begunstigers. Deelnemers met een certificaat hebben dus geen zeggenschap, noch enige inbreng. De zeggenschap wordt geheel bepaald door de hoofdfinancier, die meer dan 80 % van de plankosten gaat financieren. Certificaathouders zijn dan gebonden aan de voorwaarden van de financier en aan enige inbreng of zeggenschap ontbreekt het de certificaathouder, doch betrokkene loopt wel het financiële risico.</p>	<p>De participatie door bewoners uit het plangebied voldoet aan de voorwaarden die daarvoor in het regioplan Windenergie van Flevoland (2016) zijn gesteld. In de anterieure overeenkomst zijn afspraken gemaakt die borgen dat participatie door bewoners uit de aanliggende woonkernen rond het projectgebied mogelijk zal zijn. De exacte uitwerking gebeurt, mede vanwege noodzakelijk overleg met de AFM, tijdens de financieringsfase van het project. Hiervoor is een participatieplan opgesteld.</p>	<p>geen</p>

registratienummer	nr.	zienswijze	beantwoording	gevolgen
	217	Het projectplan kent qua financiering geen goedkeurende verklaring c.q. toetsing door de Autoriteit Financiële Markten (AFM). Daarmee loopt een financierer en een certificaathouder een financieel risico bij deelname. Voor een financierer is er de mogelijkheid tot herverzekering, welke echter voor een certificaathouder ontbreekt. De certificaathouder valt bij deelname niet onder de werking van het Depositogarantiestelsel en loopt met diens deelname 100 % risico ten eigen nadele. Indien er wordt meer en betere waarborgen verplicht te stellen voor beoogde certificaathouders en de planindieners te gelasten, dat het plan een toetsing c.q. goedkeurende verklaring krijgt van de AFM en dat eerst daarna overgegaan wordt tot vergunningaanvraag en certificaatgifte.	Verwezen wordt naar het antwoord hiervoor.	geen
	218	<p>Indiener verzoekt het plan voor wat betreft de realisatie van de vier windturbines langs de Rivierduintocht af te wijzen c.q. geen vergunning te verlenen c.q. het plan op dit punt in te krimpen door deze locatie te laten vervallen en deze vier windturbines te verplaatsen naar de locatie langs de Kamperhoekweg c.q. langs de Noordertocht. De alternatieve locatie aan de Kamperhoekweg heeft ten opzichte van de geplande locatie Rivierduintocht (oostzijde) volgens indiener de volgende voordelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gelegen ten noordoosten van de kern Swifterbant; - Geen opoffering van enig natuurgebied noodzakelijk; - Niet in de nabijheid van bestaande of toekomstige woningbouw en/of andere bebouwing; - Aflandig qua windrichting van de bebouwde kom Swifterbant, dus nauwelijks tot geen nadelig geluideffect; - Aflandig qua zonnestand van de bebouwde kom Swifterbant, dus geen nadelig effect vanwege slagschaduw; - Plaatsing kan ook worden gerealiseerd langs Kamperhoekweg c.q. langs de Noordertocht tussen Rivierduinweg en Kamperhoekweg. - Uitsluitingsmogelijkheid langs de Kamperhoekweg in de richting van de A-6 Ketelbrug. 	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.4 van deze antwoordnota.	geen
c10-OB-0038	219	Als tweede voorkeur noemt indiener de verplaatsing van de vier windturbines langs de oostzijde van de Rivierduintocht ter hoogte van het Swifterbos naar de westzijde van de Rivierduintocht en deze op te nemen als een definitieve locatiewijziging	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota.	geen
	220	Indiener maakt melding van een voorgenomen aanpassing van het voorkeursalternatief door de initiatiefnemers van WindplanBlauw, zoals per 2 augustus 2018 gepubliceerd op www.windplanblauw.nl . Deze aanpassing houdt dat de vier turbines aan de Rivierduintocht ten zuiden van de Swifterringweg worden verplaatst naar de andere kant van de tocht, waardoor de molens juist buiten het Swifterbos komen te staan. Alle andere turbineposities blijven ongewijzigd. Daarmee geven de initiatiefnemers gehoor aan het verzoek van de gemeente Dronten om de molens buiten het Swifterbos te plaatsen, om daarmee tegemoet te komen aan de wensen en bezwaren van de inwoners van Swifterbant. De gemeente zou in haar verzoek gesteund worden door de andere betrokken overheden. De initiatiefnemers van Windplanblauw betrouwen het standpunt van gemeente Dronten en de gevolgen die dit heeft voor het voorkeursalternatief omdat de kwalitatieve en kwantitatieve verbetering van het bos niet meer gerealiseerd zou kunnen worden. Gevolg is dat de wijziging in het voorkeursalternatief zou worden aangepast in de vergunning. Omdat het een zogenaamde 'wijziging van ondergeschikt belang' is, zou de wijziging geen gevolgen hebben voor de huidige planning en procedure van Windplanblauw.	Zoals is beschreven in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota hebben de initiatiefnemers inderdaad gekozen om de windturbineopstelling zo aan te passen dat geen windturbines meer in het Swifterbos worden geplaatst. De aanvraag voor de omgevingsvergunning is hiervoor door de initiatiefnemers aangepast. Zoals indiener aangeeft, wordt deze aanpassing als een ondergeschikte wijziging beschouwd die bovendien tegemoet komt aan de hierover naar voren gebrachte zienswijzen.	geen
c10-OB-0039	221	Indiener wijst erop dat in de plaatselijke krant 7 augustus als uiterste reactiedatum stond genoemd, op de site is dit 2 augustus.	De uiterste datum voor het indienen van een zienswijze is verschoven van 2 naar 8 augustus. Dit is gemeld in diverse media en op de website van RVO.	geen

registratienummer	nr.	zienswijze	beantwoording	gevolgen
c10-OB-0039	222	Indiener wil weten waarom er geen windturbines worden geplaatst op de Enkhuizerdijk en waarom er geen windturbines worden geplaatst naast het Ketelmeer aan de kant van Swifterbant.	<p>Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.4 van deze antwoordnota.</p> <p>In het rijksinpassingsplan voor windplan Blauw wordt specifiek invulling gegeven aan het projectgebied "Noord" uit het Regioplan. De Enkhuizerdijk maakt geen onderdeel uit van dit projectgebied. Langs het Ketelmeer is in het Regioplan binnen het projectgebied "Noord" geen beleidsruimte voor nieuwe windmolens(een plaatsingszone) opgenomen. De keuzes voor de begrenzing van de projectgebieden en ligging van plaatsingszones zijn bij de vaststelling van het Regioplan gemaakt en beargumenteerd. Projectgebieden zijn zo afgebakend, dat er evenwicht mogelijk is tussen de nieuwbouwcapaciteit, de saneringsopgave en de financiële participatie. De projectgebieden bieden perspectief op opstellingen met een goede landschappelijke kwaliteit, en er is rekening gehouden met gemeentegrenzen en de werkgebieden van windverenigingen. Ook de keuze voor de plaatsingszones in het Regioplan (de gebieden die in aanmerking komen voor de ontwikkeling van nieuwe windmolens) komt voort uit een afweging van, en een balans tussen omgevingskwaliteit, het maatschappelijk draagvlak en het economisch perspectief. Zo is in het MER voor het Regioplan overwogen dat een alternatief met een plaatsingszone langs het Ketelmeer tot andere alternatieven slecht scoort op de aspecten natuur, hinder op de leefomgeving én recreatie/toerisme samen.</p> <p>In het MER voor het Regioplan is vervolgens ook overwogen dat de gemeenten en de provincie gezamenlijk concluderen dat het niet wenselijk is om in het Regioplan een windpark langs of bij de Houtribdijk mogelijk te maken. De overweging hierbij was dat de haalbaarheid van windenergie bij de Houtribdijk samen met turbines langs de IJsselmeerdijk (tussen Lelystad en de Ketelbrug) en bij de Noordoostpolder (tussen de Ketelbrug en Urk) vanuit natuur en landschap nog te onzeker is. Daarnaast is voor de gemeenten en de provincie de ambitie van saneren en opschalen van windturbines op land van groot belang. Over de mogelijkheden op langere termijn is een breed bestuurlijk overleg gewenst tussen Rijk, provincie en gemeenten, waarbij ook de samenhang met het opschalen en saneren aan de orde is.</p> <p>Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.6 van deze antwoordnota.</p>	geen
	223	Indiener stelt dat er sprake zal zijn van horizonvervuiling voor het dorp, met name aan de kant van het Swifterbos. Ook wordt volgens indiener het groene karakter van het dorp en de omgeving aangetast.		geen
	224	Indiener wil weten of het klopt dat de windmolens op de Enkhuizerdijk zijn tegengehouden door recreanten. Indiener wil weten waarom de mening van recreanten zwaarder weegt dan die van de inwoners van Swifterbant.	Dat is niet het geval, zie de beantwoording hiervoor bij nummer 222.	

c10-OB-0040	225	<p>Indiener heeft meermalen de wens geuit tot het realiseren van een windpark op en nabij het eiland van de Maxima-centrale en heeft hierover ook een zienswijze ingediend over de concept-Notitie Reikwijdte en Detailniveau die ten behoeve van de milieueffectrapportage voor het on-derhavige windpark Blauw is opgesteld.</p>	<p>Indiener wordt verwezen naar het antwoord op de zienswijze die reeds bij de Nota van Antwoord bij de Notitie Reikwijdte en Detailniveau is ontvangen:</p> <p>'Uit de zienswijze van Engie zijn geen plannen op te maken waarover reeds besluitvorming heeft plaatsgevonden. Wel blijkt uit de zienswijze dat Engie graag haar plannen voor een windpark nabij de Maxima-centrale wil uitvoeren, en dat er overleg plaatsvindt met in elk geval de gemeente Lelystad. Een intentieovereenkomst (die inmiddels ondertekend is) en een principebrief zijn bij de zienswijze gevoegd. Onduidelijk is echter waaraan B&W haar intentie tot medewerken heeft verleend omdat de plannen voor het windpark nog niet concreet zijn. Vanwege de status van zowel de plannen als de besluitvorming daarover is er dan ook geen sprake van een autonome ontwikkeling. Wel kan uit de zienswijze van Engie worden opgemaakt dat Engie overweegt een windpark te ontwikkelen dat kennelijk beperkt is tot onder 100 MW. Daarom zullen we deze mogelijke ontwikkeling onverplicht meenemen in het MER onder "Overige ontwikkelingen".'</p>	geen
<p>registratienummer</p> <p>nr.</p> <p>226</p> <p>227</p>	<p>zienswijze</p> <p>Tot op heden worden de voornemens van de indiener inzake windturbines nabij de Maxima-centrale buiten elke planvorming gehouden. Met de nu ter inzage gelegde stukken wordt de realisatie van een windpark op het eiland bemoeilijkt, omdat de windturbines op een te korte afstand worden gerealiseerd.</p> <p>Op basis van de Vijfde wijziging verordening voor de fysieke leefomgeving Flevoland 2012 is het niet mogelijk om bij de Maxima-centrale windturbines te realiseren. In de Verordening heeft de locatie wel de aanduiding windgebied, maar niet de aanduiding projectgebied. Op basis van artikel 10b.5 is het niet mogelijk om binnen een windgebied, maar buiten het projectgebied geen windturbines te realiseren. In tegenstelling tot het antwoord in de Nota van beantwoording zienswijzen, overlegreacties en wensen & bedenken Ontwerp Partijle herziening Omgevingsplan Flevoland voor wind, waar staat dat de ontwikkeling van windenergie in het gebied rond de Maxima-centrale en Flevokust niet langer wordt uitgesloten.</p>	<p>beantwoording</p> <p>De turbines van Windplan Blauw staan op minimaal 500 meter van de Maxima-centrale van Engie. Op dit moment is niet concreet wat de plannen van Engie zijn voor een windpark nabij de Maxima-centrale.</p> <p>Het beleid voor opschalen en saneren van windmolens geldt al vanaf het Omgevingsplan Flevoland 2006. Sindsdien zijn nieuwe windmolens niet meer toegestaan zonder sanering. Dat is ook richting alle partijen die iets met wind wilden gecommuniceerd. Ten tijde van de vaststelling van het Regioplan wind en de partiële herziening van het Omgevingsplan voor wind is dit beleid bestemd en is het nader geconcretiseerd. Er is onderscheid in windgebieden en niet-windgebieden. In niet-windgebieden waren windmolens bij voorbaat uitgesloten. Binnen windgebieden zijn windmolens toegestaan, waarbij nieuwe windmolens alleen op basis van een project voor opschalen en saneren zijn toegestaan. Destijds is de maxacentrale binnen het windgebied gebracht, zodat nieuwe windmolens op basis van een project voor opschalen en saneren mogelijk zijn. Alleen nieuwe windmolens zonder saneren was dus niet mogelijk. Toentertijd is ook de systematiek vastgesteld van projectgebieden en daarbinnen plaatsingszones. In het Regioplan was een eerste indeling van projectgebieden en bijbehorende plaatsingszones gegeven. De maxacentrale lag buiten de projectgebieden. Een projectgebied geeft het gebied aan waar een project voor opschalen en saneren speelt. Binnen dat projectgebied moeten bestaande molens worden gesaneerd en binnen de projectgebieden zijn ook plaatsingszones aangewezen waar dan de aan het project gekoppelde nieuwe molens mogen worden geplaatst. De facto kunnen dus in de gebieden buiten de plaatsingszones geen nieuwe windmolens worden gerealiseerd en geldt binnen de rest van de projectgebieden een saneringsplicht. Dit beleid is vervolgens met de vijfde wijziging vertaald in de Verordening voor de fysieke leefomgeving Flevoland. Er is dus geen sprake van nieuw beleid, maar van vertaling van beleid in regels. Sinds 13 juli 2017 ligt de Maxima-centrale binnen een windgebied. Zij heeft daarmee gezins de mogelijkheid gekregen om een windproject te realiseren zonder te voldoen aan het beleid van saneren en opschalen.</p>	geen	

	<p>Daar waar indiener buitengesloten wordt, krijgen Windvereniging SwifterwinT en Nuon Wind Development in Windplan Blauw nu de mogelijkheid om de bestaande lijnopstelling langs de IJsselmeerdijk te vervangen door een tweelijnsopstelling tot bij de Maxima-Centrale. Dit is in strijd met het gelijkheidsbeginsel en het transparantiebeginsel om aan initiatiefnemers de mogelijkheid te bieden een windpark te realiseren, waarbij andere partijen niet kunnen meedingen naar exploitatie van dat park. Aan de eis van een passende mate van openbaarheid (ABRVS 25 mei 2016 ECLI:NL:RVS:2016:1421 en 2 november 2016 ECLI:NL:RVS:2016:2927) is het geheel niet voldaan.</p>	<p>Het gelijkheidsbeginsel en het transparantiebeginsel spelen een rol bij de verdeling van schaarse rechten. Evenals Advocaat-Generaal Widdershoven in zijn conclusie in zaak no. 201708525/2/R6 inzake Windpark Zeewolde heeft geconcludeerd, zijn de ministers van mening dat ruimtelijke plannen en algemene regels, alsmede omgevingsvergunningen in beginsel geen schaarse rechten toebedelen. Gelet daarop kan het beroep van ENGIE op het gelijkheidsbeginsel en het transparantiebeginsel niet slagen. Los daarvan is de besluitvorming over Windplan Blauw in overeenstemming met de Wro en de Awb op transparante wijze voorbereid. In januari 2010 heeft Nuon een eerste melding gedaan in het kader van de Rijkscoördinatie-regeling (hierna: RCR) voor windturbines langs de IJsselmeerdijk. Vervolgens is het RCR traject gestart, waarbij het proces van het Regioplan is afgewacht en vervolgens is aangesloten bij de plaatsingszones uit het Regioplan. Voor zover Engie windturbines wenst te realiseren op en rond het terrein van de Maximacentrale, is dat op dit moment planologisch niet mogelijk, zoals zij zelf al aangeeft.</p>	<p>geen</p>
<p>228</p>			

registratienummer	nr.	zienswijze	beantwoording	gevolgen
c10-OB-0040	229	In ECLI:NL:RVS:2018:1847 is geconcludeerd dat een rijksinpassingsplan geen besluit is dat schaarre rechten toebedeelt; ook omgevingsvergunningen zijn dit niet, omdat deze slechts kunnen worden aangevraagd door degene die over de grond kan beschikken. In het geval van de dubbele lijnopstelling in het IJsselmeer op gronden van de Staat is het de bedoeling dat de Staat een vergunning verlenen aan een ander dan de grondeigenaar. In dit geval had dus een passende mate van openbaarheid moeten worden betracht en hadden derden in de gelegenheid moeten worden gesteld om mee te dingen naar de uit te geven vergunningen. Inzake de drie turbineposities die op rijkgronden liggen bij het windpark A16 wordt door het Rijksvastgoedbedrijf een openbare inschrijving gestart om een ontwikkelaar voor deze turbines te selecteren. Omdat inzake Windplan Blauw geen passende mate van openbaarheid is betracht dient te worden afgezien van het nemen van de besluiten die nu als ontwerp ter inzage liggen.	Niet wordt ingezien dat thans sprake is van een andere situatie dan aan de orde was in Windpark Zeewolde nu ook daar windturbines worden gerealiseerd op gronden van het Rijksvastgoedbedrijf, door middel van het verlenen van opstalrechten aan de initiatiefnemer. Uit het beleid van de provincie Flevoland van opschalen en saneren vloeit voort dat zonder sanering van bestaande windturbines geen sprake kan zijn van opschaling. De insteek van het Regioplan is bovendien om initiatieven voor het opschalen en saneren door de omgeving te laten ontwikkelen ("bottom-up"). Een tender of openbare inschrijving doen geen recht aan dit proces. Daarom is daarvoor niet gekozen in het kader van Windplan Blauw. Daartoe bestond ook geen juridische verplichting.	geen
	230	De vijfde wijziging verordening voor de fysieke leefomgeving Flevoland is evenzeer zonder passende mate van openbaarheid vastgesteld. Bovendien is artikel 10b.8 van de Verordening, waarin het beginsel van één initiatiefnemer per projectgebied is neergelegd, strijdig met het recht van vereniging. Indien er heeft daarop reeds gewezen in de zienswijze over het ontwerp van de Partiele herziening Omgevingsplan Flevoland voor wind. Tegen de vaststelling van de Verordening stond geleet op artikel 8:3, onder a, van de Algemene wet bestuursrecht geen beroep open. Dat laat onverlet dat de Verordening in een eventuele gerechtelijke procedure acceptief kan worden getoetst en onverbindend kan worden geoordeeld.	De (vijfde wijziging van de) verordening voor de Fysieke leefomgeving Flevoland 2012 creëert geen schaarre rechten, nu daarin geen plafond wordt gesteld aan het aantal MW of windturbines dat in de provincie mag worden gerealiseerd. De passende mate van openbaarheid die dient te worden betracht bij de verdeling van schaarre rechten is daarom niet van toepassing in dit geval. Aan artikel 10b.8 van die verordening en het uitgangspunt van één initiatiefnemer per projectgebied liggen louter ruimtelijke motieven ten grondslag. Vanuit ruimtelijke, landschappelijke en maatschappelijke motieven is sanering van de bestaande windturbines noodzakelijk voordat kan worden opgeschaald met nieuwe windturbines. Met de voorwaarde dat sprake is van 1 initiatief wordt geborgd dat de opschalings- en saneringsopgave uitgevoerd kan worden, waardoor de uitvoerbaarheid van de herstructureringsopgave en de met het rijk overeengekomen taakstelling daadwerkelijk geborgd is. De kosten voor sanering dienen immers gefinancierd te worden uit de business case van het nieuwe windproject. Dit betekent niet dat er maar sprake kan zijn van 1 uitvoerende partij. De initiatiefnemer kan bestaan uit een alliantie van verschillende partijen, mits de hierboven genoemde ruimtelijke motieven voldoende zijn geborgd. De huidige initiatiefnemer is een samenwerkingsverband van grondeigenaren, windturbine-eigenaren en omwonenden in het projectgebied en Nuon. Van strijd met het recht van vereniging is derhalve geen sprake.	geen
	231	Bovendien rijst de vraag of de opwekking van windenergie niet een dienst is in de zin van de Dienstenrichtlijn zodat het uitsluiten van gebieden voor de opwekking van windenergie enkel is toegestaan als wordt voldaan aan de voorwaarden van artikel 15, lid 3, van die richtlijn.	Advocaat-Generaal Widdershoven heeft in zijn meergenoemde conclusie in zaak no. 201708525/2/R6 inzake Windpark Zeewolde bevestigd dat de productie van elektriciteit geen dienst is in de zin van de Dienstenrichtlijn (r.o. 5.2). De ministers delen dit standpunt.	geen

registratienummer	nr.	zienswijze	beantwoording	gevolgen
c10-OB-0040	232	<p>Indiener verzet zich tegen de hoogte van de windturbine van 213 m. Bij dergelijke windturbines dient een afstand van minimaal 750 meter aangehouden te worden om invloeden op omliggende windturbines te voorkomen. De kortste afstand tot de Maximacentrale bedraagt 500 meter. De afstand tot de aanduiding vestigingsplaats grootschalige elektriciteitsopwekking Flevo bedraagt maar 150 meter. Als indiener voor haar te realiseren windturbines rekening moet houden met de windturbines in Windplan Blauw heeft zij vrijwel geen mogelijkheden tot het realiseren van windturbines op en nabij het eiland van de Maximacentrale. Hierdoor wordt de indiener onevenredig in haar belangen geschaad.</p>	<p>Bij het toekennen van de bestemmingen voor de nieuwe windturbines van Windplan Blauw, zijn de relevante ruimtelijke ontwikkelingen in het plangebied betrokken. Voor de door indiener aangegeven plannen voor het realiseren van nieuwe windturbines nabij de Maximacentrale zijn tot op heden geen bouwvoorwaarden ingediend. Evenmin is een ruimtelijk plan hiervoor vastgesteld, of in ontwerp gepubliceerd. Het gebied waar indiener op doelt maakt evenmin deel uit van het provinciale Regioplan voor windenergie. Om deze redenen bestaat voor de betrokken ministers geen reden om bij het toekennen van de bestemmingen voor de nieuwe windturbines in het inpassingsplan voor Windplan Blauw rekening te houden met door indiener aangegeven ontwikkeling van nieuwe windturbines nabij de Maximacentrale. Zoals indiener aangeeft is de locatie van de Maximacentrale op grond van artikel 2.8.2 van het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) aangewezen als locatie voor grootschalige elektriciteitsopwekking. Deze locatie is aangeduid als 'locatie Flevo' in bijlage 5 bij het Barro. Hoewel het Barro niet van toepassing is op het inpassingsplan, zijn de betrokken ministers wel gehouden om met het behaalde in het Barro rekening te houden bij het vaststellen van het inpassingsplan. Artikel 2.8.1 van het Barro definieert grootschalige elektriciteitsopwekking als elektriciteitsproductie met een of meer elektriciteitsproductie-installaties met een gezamenlijk vermogen van ten minste 500 MW en de daarmee verbonden werken en infrastructuur, uitgezonderd installaties die elektriciteit opwekken door middel van windenergie. In tegenstelling tot hetgeen indiener suggereert in de zienswijze, staat het Barro om deze reden niet eraan in de weg dat nabij de locatie 'Flevo' uit het Barro nieuwe bouwvoorwaarden voor windturbines toe te kennen, omdat deze regeling niet toeziet op het beschermen van het belang van elektriciteitsproductie door middel van windenergie. Om deze reden is het vaststellen van het inpassingsplan ten behoeve van Windplan Blauw niet strijdig met Barro.</p>	geen
	233	<p>Volgens het MER is de ontwikkeling van de windturbines op en rond de Maximacentrale niet aan te merken als autonome ontwikkeling. Dit wordt bestreden, er is wel een concreet plan in voorbereiding, welke door de indiener al met verschillende overheden is gedeeld. Bovendien blijkt uit het MER niet, anders dan in de NVA NRD is toegezegd dat de ontwikkeling van windturbines bij de Maximacentrale meegenomen zouden worden. Deze worden enkel genoemd. Er wordt niet ingegaan op de vraag welke consequenties deze hebben voor Windplan Blauw of visa versa.</p>	<p>Uit de zienswijze van Engie zijn geen plannen op te maken waarover reeds besluitvorming heeft plaatsgevonden. De status van de plannen leidt er derhalve niet toe dat daar bij de planontwikkeling van Windplan Blauw rekening mee kan worden gehouden op de wijze die Engie in deze zienswijze voorstaat, namelijk het aanmerken van deze plannen als autonome ontwikkeling. In de antwoordnota bij de NRD is toegezegd dat de ontwikkeling van windturbines bij de Maximacentrale wel meegenomen zouden worden onder "overige ontwikkelingen". Dat is ook als zodanig gedaan.</p>	geen
	234	<p>De termijn onder het kopje voorwaarden in de ontwerpvergunning is onduidelijk, kan ongewenste gevolgen hebben en is strijdig met artikel 10b.3 lid 2 onder a van de verordening voor de fysieke leefomgeving Flevoland 2012. Men zou in de ontwerpvergunning kunnen lezen – en de passage op p. 8 lijkt dat te bevestigen – dat het gehele windturbinepark in gebruik moet zijn genomen voordat de periode van 25 jaar gaat lopen. Door één turbine niet in gebruik te nemen kan de vergunninghouder bewerkstelligen dat de verwijderingsplicht nooit gaat gelden; er is dan in wezen sprake van vergunningverlening voor onbepaalde tijd. Dit is in strijd met de Verordening en niet de bedoeling. Er dient duidelijker geregeld te worden wanneer de gebruikstermijn van de windturbines eindigt en dat zal maximaal 25 jaar na de verlening van de vergunning moeten zijn. Voor zover daarmee wordt afgeweken van de vergunningaanvraag, zal een gewijzigde aanvraag moeten worden ingediend omdat anders de grondslag van de aanvraag bij vergunningverlening zou worden verlaten.</p>	<p>De 5e wijziging van de Verordening voor de Fysieke Leefomgeving Flevoland 2012 geeft aan dat in de omgevingsvergunning de aanvang van de gebruikstermijn van 25 jaar nader bepaald zal worden. Om te voorkomen dat situaties optreden waarbij de laatste turbine niet in gebruik wordt genomen, is de vergunning zo opgesteld dat deze geldt voor de exploitatieperiode van maximaal 25 jaar.</p>	geen
	235	<p>In de bewoordingen in het planvoorschrift 4.4 wordt de sanering van het bestaande windpark Irene Vorrink geregeld. Hierin is opgenomen dat 'zeker gesteld moet worden'. Dit is echter in strijd met de rechtszekerheid, omdat niet duidelijk is hoe de sloop zeker moet zijn gesteld. Er dient een concrete sloopstermijn te worden geregeld.</p>	<p>Naar aanleiding van zienswijze 0035 wordt deze regeling aangepast. Uit de redactie van de nieuwe planregels blijkt dat het bestaande Windpark Irene Vorrink uit bedrijf moet zijn gesteld, indien de bouwvoorwaarden plaatsvinden in de periode tussen 1 augustus en 31 maart. Op grond van de aangepaste planregeling moeten vervolgens de bestaande windturbines worden verwijderd voordat de nieuwe turbines op het IJsselmeer in gebruik worden genomen.</p>	geen

registratienummer	nr.	zienswijze	beantwoording	gevolgen
	236	Uit artikel 4.4.2 geldt dat de nieuwe turbines in gebruik genomen mogen worden, zelfs als bestaande turbines nog niet gesloopt zijn. Als een van de turbines ter plaatse van de aanduiding "specifieke bouwaanduiding – te saneren windturbines 1" niet uit bedrijf wordt gesteld, mogen de nieuwe turbines gewoon in gebruik genomen, zij het dat turbine RT-05 moet worden stil gezet. Echter liggen de in artikel 4.4.2. genoemde turbines op zo'n 7 tot 11 km van het huidige buitendijkse windpark. Er is geen geografische binding tussen de stil te zetten turbines en het nieuwe buitendijkse windpark. Een voorwaardelijke verplichting als die van planvoorschrift 4.4.1 is alleen mogelijk vanwege een goede ruimtelijke ordening. Sanering van bestaande windturbines kan nodig zijn vanwege een goede ruimtelijke ordening, maar dan dient geregeld te worden dat dicht bij windpark Irene Vorrink gelegen turbines niet in gebruik genomen mogen worden, zolang de turbines van Irene Vorrink nog niet buiten bedrijf zijn gesteld. Windturbines op 7 tot 11 km afstand zijn niet van invloed op de ruimtelijke uitstraling van het buitendijkse gedeelte van het plangebied.	Zoals hiervoor bij 235 is aangegeven, wordt de redactie van deze planregel aangepast.	geen
	237	In planvoorschrift 4.4.2 onder a, onder 2 staat het woord windturbine ten onrechte in enkelvoud.	De redactie van de planregel wordt aangepast.	artikel 4.4.2 onder a sub 2 van de plannegels bij het inpassingsplan is aangepast
c10-OB-0040	238	Meer algemeen is onduidelijk waarom de uitzonderingsregeling van planvoorschrift 4.4.2 zou moeten gelden. Windpark Irene Vorrink dient volledig gesloopt te worden als het nieuwe buitendijkse windpark wordt aangelegd. De positie van NUON wordt onevenredig bevoordeeld als zij niet alleen een nieuw buitendijks windpark mag aanleggen, maar tevens het bestaande windpark Irene Vorrink geheel of zelfs maar gedeeltelijk zou mogen blijven exploiteren. Terecht wordt in voorschrift 1, lid 1, van de ontwerpwatervergunning wél voorgeschreven dat de windturbines niet eerder in gebruik mogen worden genomen dan nadat het bestaande windpark Irene Vorrink is verwijderd. De ontwerp omgevingsvergunning en het ontwerp-RIP dienen met dat voorschrift in overeenstemming gebracht te worden.	Artikel 4.4.2 bevat geen uitzondering op de saneringsplicht, maar een uitzondering op de sanctie die op het niet-tijdig saneren staat op voet van artikel 4.4.1. Op grond van artikel 4.4.1 is het immers in zijn geheel niet toegestaan om nieuwe windturbines te exploiteren wanneer een bestaande, te saneren, windturbine in bedrijf blijft. Dat zou ertoe leiden dat wanneer zelfs maar een bestaande windturbine in exploitatie blijft, alle nieuwe windturbines moeten worden stilgezet. Dit is een sanctie die niet evenredig is met de overtreding. Temeer niet, omdat de initiatiefnemers nog niet met alle eigenaren van de bestaande en te saneren windturbines een overeenkomst hebben kunnen sluiten. Dat is de reden voor het opnemen van de uitzondering in artikel 4.4.2. De bepaling in artikel 4.4.1 is daarmee leidend en ook in overstemming met de voorschriften uit de watervergunning.	geen
	239	In de ontwerpvergunning OV2017-1156, p. 8, is ten onrechte slechts voorgeschreven dat "voordat de definitieve vergunning wordt verleend aangetoond dient te worden dat alle bestaande windturbines conform artikel 4.2a van het Rijksinpassingsplan aangeduid met 'specifieke bouwaanduiding - te saneren windturbine 1' (sba-tsw1), binnen een halfjaar na exploitatie van de nieuwe windturbines te zijn verwijderd." Los van het feit dat de zin niet helemaal loopt, geeft dit voorschrift onvoldoende waarborgen. Hoe kan een vergunninghouder nu aantonen dat hij binnen een halfjaar zal hebben verwijderd? Hij kan dat met stelligheid zeggen, maar vervolgens nalaten. Strikt genomen overtreedt hij daarmee niet de vergunning, althans niet in haar huidige ontwerpvorm. Hetzelfde manco kleeft aan planvoorschrift 4.2, onder a, van het ontwerp-RIP. Bovendien zouden de regels van artikel 4.2 en die van artikel 4.4 op dit punt precies hetzelfde geformuleerd moeten zijn; ten onrechte is dat nu niet het geval.	Verwezen wordt naar hoofdstuk 4 van deze antwoordnota waarin is aangegeven op welke wijze de afstemming in saneringstermijnen heeft plaatsgevonden.	geen

registratienummer	nr.	zienswijze	beantwoording	gevolgen
	240	Het rustgebied voor de Fuut is in strijd met het Barro, omdat deze is gelegen binnen de vestigingsplaats voor grootschalig elektriciteitsopwekking Flevo. Voor zover onder "bestemmingsplan" niet tevens een rijksinpassingsplan valt, getuigt het niet van een goede ruimtelijke ordening om binnen een vestigingsplaats grootschalige elektriciteitsopwekking te voorzien in een milieuzone/rustgebied.	Zoals indiener aangeeft is de locatie van de Maximacentrale op grond van artikel 2.8.2 van het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) aangewezen als locatie voor grootschalige elektriciteitsopwekking. Deze locatie is aangeduid als 'locatie Flevo' in bijlage 5 bij het Barro. Hoewel het Barro niet van toepassing is op het inpassingsplan, zijn de betrokken ministers wel gehouden om met het bepaalde in het Barro rekening te houden bij het vaststellen van het inpassingsplan. Artikel 2.8.1 van het Barro definieert grootschalige elektriciteitsopwekking als elektriciteitsproductie met een of meer elektriciteitsproductie-installaties met een gezamenlijk vermogen van ten minste 500 MW. Door het toekennen van de gebiedsaanduiding 'milieuzone - rustgebied' wordt inderdaad een nieuwe planologische belemmering opgenomen die, mogelijkwerwijs, beperkingen met zich meebrengt voor het uitbreiden of nieuw vestigen van een elektriciteitsproductie-installatie met een vermogen van 500 MW. Om deze reden wordt de aanduiding van het rustgebied zo aangepast op de verbeelding van het inpassingsplan dat deze buiten het in bijlage 5 van het Barro aangegeven reserveringsgebied blijft. In de plantoelichting wordt voorts een onderbouwing opgenomen waaruit blijkt dat ook met deze aanpassing, voldoende gebied overblijft om de beoogde ecologische functie van het rustgebied te garanderen.	de omvang van het gebied dat is aangeduid als 'milieuzone-rustgebied' wordt aangepast op de verbeelding van het inpassingsplan
c10-OB-0040	241	Het rustgebied is gelegen binnen de geluidscontour van 63 dB(A) uit de vigerende milieuevergunning van de Maxima-centrale. Daarnaast ligt het rustgebied binnen de geluidzone van het bestemmingsplan 'Flevokust – Havenontwikkeling te Lelystad'. Binnen het rustgebied moet het geluidniveau niet boven de 50 dB(A) komen. Het rustgebied kan daarmee een belemmering vormen voor een goede werking van de Maxima-centrale, maar ook voor de ontwikkeling van windturbines e.d. op het eiland van de Maxima-Centrale.	Geconstateerd is dat het rustgebied in het ontwerp-inpassingsplan deels over de bestemming van de Maxima-centrale is geprojecteerd. In het definitieve plan wordt dit aangepast. In de Notitie wijziging begrenzing rustgebied wordt deze aanpassing verder beschreven. Hieruit volgt dat het rustgebied geen belemmering zal vormen voor een goede werking van de Maximacentrale en de verdere ontwikkeling van de Flevokusthaven, voor zover mogelijk op grond van het vigerende inpassingsplan. Het geluidsniveau van de activiteiten van de Maximacentrale/Flevokust vormt ook geen belemmering voor het functioneren van het rustgebied. Ten behoeve van het definitieve inpassingsplan is specifiek op de relatie tussen geluid en de fuut ingegaan. In de bijlage bij het inpassingsplan is hiervoor een notitie van Bureau Waardenburg opgenomen. Daaruit blijkt dat geluidbelasting vanuit de Maxima-centrale de effectiviteit van het rustgebied niet beperkt.	in de plantoelichting bij het inpassingsplan wordt nader ingegaan op de relatie tussen het rustgebied en de geldende geluidzones
	242	Indiener heeft begrepen dat het rustgebied met circa 13 hectare verkleind zou kunnen worden, echter dient ook een verkleind rustgebied buiten de geluidscontouren van de milieuevergunning of de geluidzone van het eerder genoemde bestemmingsplan te vallen.	In het ontwerp-inpassingsplan was een rustgebied gedimensioneerd wat deels over het bestemmingsvlak was geprojecteerd van de Maxima-centrale. Dit is op uw verzoek aangepast. Uit de bijgevoegde notitie van Bureau Waardenburg blijkt dat de geluidbelasting vanuit de Maxima-centrale de effectiviteit van het rustgebied niet hindert.	de omvang van het gebied dat is aangeduid als 'milieuzone-rustgebied' wordt aangepast op de verbeelding van het inpassingsplan
	243	De energietransitie om in 2050 geheel duurzaam op te wekken betekent onder andere dat kolencentrales moeten sluiten. Om toch aan de elektriciteitsvraag te kunnen blijven voldoen zal het aandeel duurzame energie in hoog tempo moeten groeien. De gasteekte centrales van de indiener kunnen van essentieel belang zijn tijdens de energietransitie zolang er nog onvoldoende duurzame energie wordt opgewekt. Een uitbreiding van de Maxima-centrale is daarom een reële mogelijkheid om tijdens de energietransitie aan de elektriciteitsvraag te kunnen blijven voldoen. De kans bestaat dat Windpark Windplan Blauw in dat geval een belemmering vormt.	Verwezen wordt naar de beantwoording bij nummer 240.	geen

registratienummer	nr.	zienswijze	beantwoording	gevolgen
	244	Het ontwerpbesluit wijkt voor wat betreft de plaatsing van windmolens (met name aan de Riviervierduintocht) in belangrijke mate af van de Nationale structuurvisie Windenergie op land. Hierin is voorzien in plaatsing van molens op dijken of in het IJsselmeer. Onduidelijk is waarom voor de NOP wel de structuurvisie wordt gevolgd waardoor een aanvaardbaar landschappelijk resultaat is verkregen, terwijl in Windplan Blauw de bestaande open landschapsstructuur teniet wordt gedaan.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota.	geen
	245	In de samenvatting van de MER wordt gesproken over een windpark rondom Swifterbant "menteel staan daar 74 windturbines die...". Er staan op dit moment alleen in WZW richten 6 windmolens op meer dan twee kilometer afstand. De resterende 68 molens staan in zuidwestelijke richting op kilometers afstand van Swifterbant.	In de samenvatting van het MER wordt gesproken over het gehele gebied rondom Swifterbant.	geen
	246	Het besluit betreft grotere windmolens dan indertijd is voorzien die nu dichterbij de bebouwde kom en de uitbreidingslocatie van Swifterbant komen te staan.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota.	geen
	247	Er is geen rekening gehouden met de aanwezigheid van (permanente en tijdelijke) woningen op het terrein van het landelijke congrescentrum van Jehova's getuigen.	In het MER is het Congrescentrum meegenomen als toetspunt in het geluidsonderzoek (randweg 3, Swifterbant). In het MER is daarnaast gewerkt met de akoestische worst-case voor de windturbines. Er moet in iedere situatie worden voldaan aan de geldende geluidsnormen van het Activiteitenbesluit. Als dit betekent dat op een bepaald moment de geluidsnormen ter plaatse van het congrescentrum overschreden dreigen te worden, moeten de geluidseffecten van een deel van de turbines gemitigeerd worden. Daarmee is verzekerd dat wordt voldaan aan de geldende geluidsnormen ter plaatse van het congrescentrum.	geen
c10-OB-0041	248	De gehanteerde cumulatieve geluidsbelasting is niet gebaseerd op de recente hogere waarde van geluidsoverlast zoals gemeten bij de proefvlucht van vliegveld Lelystad.	In deelrapport IV van het MER is de cumulatie van het windpark met andere geluidsbronnen opgenomen waaronder Luchthaven Lelystad. Daarbij is gebruik gemaakt van de geluidsbelasting zoals vastgelegd in het bestaande Luchthavenbesluit. De metingen die gedaan zijn tijdens de beleavingsvlucht zijn niet meteen bruikbaar door Windplan Blauw om te gebruiken voor een nieuwe modelstudie. Dat komt omdat de metingen het geluid van slechts één vliegtuig/vlucht betreft. De geluidswaarden die bruikbaar zijn voor een modelstudie zijn langtijdgemiddelden (L _{DEN} -waardes) voor meerdere vliegtuigen. Hoeveel vliegtuigen in de toekomst zullen vertrekken van Luchthaven Lelystad is nog niet vastgelegd in een nieuw (ontwerp)besluit. Het aantal vluchten dat gebruikt kan worden voor de modelstudie is daardoor onduidelijk. Met het meenemen van de actuele status van besluitvorming in het onderzoek is juist invulling gegeven aan de onderzoeksplicht die ten grondslag ligt aan het besluit voor Windplan Blauw.	geen
	249	Er is geen rekening gehouden met de waardevermindering van woningen door de nabijheid van monstermolens (213 en 248m hoog) die men voornemens is zowel in de voor- als in de achtertuin van Swifterbant te plaatsen.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.9 van deze antwoordnota.	geen
	250	De overheden zijn zich volledig bewust van de invloed die het plaatsen van windmolens heeft blijkens wat er gesteld wordt in de nationale structuurvisie: 'Het plaatsen van windmolens heeft invloed op de omgeving. Windmolens moeten veilig zijn en zo weinig mogelijk overlast veroorzaken voor omwonenden'. Met dit laatste is zeker geen rekening gehouden. Ook zegt de overheid zelf, in de structuurvisie dat er sprake zal zijn van geluidshinder en slaapverstoring. Het is de vraag of de overheid hiermee niet tekort schiet in haar zorgplicht taak.	De ministers hebben het voorzorgsbeginsel in de besluitvorming toegepast. In dat kader wordt opgemerkt dat het inpassingsplan aan de normen van het Activiteitenbesluit voldoet. Deze normen bieden voldoende bescherming tegen (laagfrequent) geluid. In het kader van ruimtelijke ontwikkelingen wordt een afweging gemaakt op basis van best beschikbare kennis op dat moment. Uit de onderzoeken die gedaan zijn door o.a. het RIVM in 2015 en 2017 blijkt niet dat er reden is om aan te nemen dat (laagfrequent) geluid van windturbines gezondheidseffecten veroorzaakt.	geen
	251	Van enige participatie van burgers (zie aanwijzingen in de structuurvisie) is geen sprake geweest. Ik kan, met enige moeite, terugvinden met hoeveel decibel het geluid op mijn gevel toeneemt maar een persoonlijke uitnodiging om over deze van overheidswege en lokale ondernemers geplande overlast en gezondheidsondermijnende activiteiten te overleggen kon er niet af.	Gedurende het ontwikkelen van de plannen voor Windplan Blauw is op diverse momenten gecommuniceerd met burgers en belangenorganisaties. Er is een Klankbordgroep ingesteld (bijeenkomsten op 14/11/16, 9/1/17, 18/7/17, 22/1/18 en 23/5/18), er zijn diverse informatieavonden georganiseerd waar met burgers is gesproken over de plannen (sept 2016, dec 2016, dec 2017 en juli 2018) en er zijn bilaterale gesprekken gevoerd met burgers en belangenorganisaties over de plannen.	geen

registratienummer	nr.	zienswijze	beantwoording	gevolgen
c10-OB-0041	252	De klankbord groep Swifterbant tekent hierbij bezwaar aan tegen een deel van het herstructureringswindplan van de provincie Flevoland (windplan blauw). Er vindt geen herstel van het landschap plaats zoals beoogd en wél gelukt in de NOP.	Landschappelijke kwaliteit is een van de doelstellingen uit het Regioplan. Binnen het projectgebied van Windplan Blauw neemt het aantal turbines af, worden de nieuwe turbines geclusterd in lijnopstellingen en worden de bestaande turbines (die her en der versnipperd door het landschap staan) gesaneerd. Hiermee wordt een landschappelijke verbetering gerealiseerd. Een 1-op-1 vergelijking met de NOP gaat mank, vanwege de verschillen in landschapsstructuren.	geen
	253	Het MER geeft duidelijk aan dat de overlast voor de bewoners van het dorp Swifterbant ernstig tot zeer ernstig is. Het betreft circa 1000 woningen (inclusief de voorgenomen uitbreiding van het dorp), het gaat natuurlijk niet over gevels maar over ruim 2000 mensen.	Voor informatie over geluidsoverlast en slagschaduw wordt verwezen naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.7 van deze antwoordnota.	geen
	254	Het leefmilieu wordt aangetast, de molens zijn een verstorend element in een nu nog rustig dorp. De belangen van 6000 dorpsbewoners worden opgeofferd (de lasten) en een beperkt aantal bewoners in het buitengebied gaan met de niet onaanzienlijk winsten op de loop (de lasten).	Voor de totstandkoming van het Voorkeursalternatief en informatie over geluidsoverlast en slagschaduw wordt verwezen naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.7 van deze antwoordnota. Op basis van de onderzoeken blijkt dat, hoewel in het ergste geval (worst case) de geluidsbelasting in de kern Swifterbant als gevolg van de nieuwe windturbines toeneemt, dat nog steeds sprake is van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat. In het Regioplan Windenergie (2016) van de provincie Flevoland is als beleidskeuze vastgelegd: "Nu ontlenen veel agrarische bedrijven een substantieel neveninkomen aan windenergie. De aanpak is erop gericht dat dit in de toekomst mogelijk blijft en dat ook andere bewoners en ondernemers in de ontwikkeling of de exploitatie kunnen participeren. Een evenredige verdeling van de maatschappelijke baten is een voorwaarde om het brede maatschappelijke draagvlak voor windenergie, dat nu in de provincie aanwezig is, op lange termijn te behouden." In de anterieure overeenkomst zijn afspraken gemaakt die borgen dat participatie door bewoners uit de aanliggende woonkernen rond het projectgebied mogelijk zal zijn. De exacte uitwerking gebeurt, mede vanwege noodzakelijk overleg met de AFM, tijdens de financieringsfase van het project.	geen
c10-OB-0042	255	Indiener ondersteunt de energietransitie en ziet de noodzaak van windenergie in de transitie. Maar is van mening dat bij de opgave voor windenergie het IJsselmeergebied verhoudingsgewijs te zwaar belast wordt en dat dit ten koste gaat van natuur en landschap.	Zoals is beschreven in paragraaf 2.3 van deze antwoordnota, volgt de keuze voor het plaatsen van de windturbines in het IJsselmeer uit het provinciale Regioplan. Bij de keuze hebben de aspecten landschap en natuur ook uitdrukkelijk een rol gespeeld. Verwezen wordt naar hoofdstuk 14 van de planMER bij het Regioplan. De ministers hebben die keuze als vertrekpunt gehanteerd bij de verdere besluitvorming voor Windplan Blauw. Uit het MER dat voor dit windproject is uitgevoerd, is voorts gebleken dat ook wederom vanuit de aspecten landschap en natuur door het plaatsen van de windturbines in het IJsselmeer geen onaanvaardbare effecten optreden.	geen
	256	De vervanging van een enkele rij molens langs de dijk tussen Lelystad en de Ketelbrug door een nieuwe dubbele rij is vanuit landschappelijk oogpunt ongewenst. De dubbele rij geeft een verwarrend beeld vanuit de polder en vanaf het water, in tegenstelling tot een enkele rij molens. Zoals prof. Palmboom verwoordde: een enkele rij versterkt de structuur en benadrukt de strakke lijn, maar een dubbele of driedubbele rij maakt het chaotisch. De indiener stelt dan ook voor om slechts de binnenste rij aan te leggen. Voor de structuur is het beter om de binnenste rij dichterbij de bestaande dijk te leggen.	Voor de totstandkoming van het Voorkeursalternatief en informatie over geluidsoverlast en slagschaduw wordt verwezen naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.7 van deze antwoordnota. De onderbouwing voor twee rijen buitendijkse turbines is als volgt: 1. In bijlage XXI het MER zijn verschillende opstellingen vergeleken, zo ook een opstelling met één rij buitendijs. 2. Om voldoende economisch perspectief te garanderen voor WP Blauw leidt één rij buitendijk tot het opvullen van alle alternatieve plaatsingszones in de polder. Het alternatief heeft dus ook een groot landschappelijk effect. Daarbij ligt het alternatief buiten bestuurlijke kaders van het Regioplan. Daarom is niet gekozen voor het plaatsen van één rij turbines op het IJsselmeer. 3. Het Regioplan voorziet reeds in een dubbele lijnopstelling in het IJsselmeer 4. Windplan Blauw is daarmee een afgewogen uitwerking van het Regioplan	geen

registratienummer	nr.	zienswijze	beantwoording	gevolgen
	257	De indiener is bezorgd over de aantallen slachtoffers onder vogels door de verschillende windparken. Ondanks tegengesteld onderzoek en ontbreken van validatie is door de ABRVS het Flux Collision Model geaccepteerd voor de inschatting van de vogelslachtoffers. Vanwege de beperkte betrouwbaarheid is het nodig om goede voorschriften in de vergunningen op te nemen. De gehanteerde drie jaar is te kort om conclusies aan te kunnen verbinden. Ook dient duidelijker te worden voorgeschreven hoe intensief en voor welke vogelsoorten monitoring noodzakelijk is.	Op basis van het uitgevoerde onderzoek is zekerheid verkregen over de maximum aantallen slachtoffers onder vogelsoorten die zijn te verwachten, onder meer op basis van worst case uitgangspunten waar nodig. Van deze effecten is de aanvaardbaarheid beoordeeld. Er is daarbij geen aanleiding om aan de betrouwbaarheid van het Flux Collision Model te twijfelen; in de zienswijze ontbreken nadere argumenten. Er is op dit moment geen reden om te twijfelen aan de bandbreedte van de effecten zoals voorspeld door het Flux Collision Model. De effecten op vogels met een instandhoudingsdoel zijn volgens de Passende beoordeling beperkt omdat in het plan is opgenomen een rustgebied in te stellen voor onder meer de fuut. Het Windplan zal aanvaringslachtoffers onder vogels veroorzaken. Bij de ontheffingsverlening zal beoordeeld worden of nadere voorschriften om effecten op vogelslachtoffers te mitigeren aan de orde zijn. Ten einde de effectiviteit van het rustgebied te beoordelen wordt tot 3 jaar na ingebruikname van de nieuwe windturbines de effectiviteit van het rustgebied gemonitord.	Geen
c10-OB-0042	258	Voor soorten in slechte staat van instandhouding of negatieve trend is de 1% mortaliteitsnorm een te grove norm. Ten behoeve van een betere beoordeling van de effecten van dergelijke soorten dient een betrouwbaardere norm te worden ontwikkeld.	Uit jurisprudentie blijkt dat de 1%-mortaliteitsnorm in beoordelingen gebruikt kan worden om een ordegraote van effecten aan te geven waarbij zeker geen significante effecten op zullen treden, omdat de sterfte procentueel zeer laag is ten opzichte van de natuurlijke sterfte. Ter beoordeling van de omvang van het effect van het aantal aanvaringslachtoffers, is 1% van de jaarlijkse natuurlijke sterfte (1%-mortaliteitsnorm) van die soort in het Natura 2000-gebied bij de beoordeling aangehouden als eerste zeef om te zien of significante effecten al dan niet zouden kunnen optreden (Steunpunt Natura 2000, 2010). Indien de voorspelde sterfte niet hoger is dan 1% van de jaarlijkse natuurlijke sterfte van de betrokken populatie, kunnen significant negatieve effecten op voorhand met zekerheid worden uitgesloten. Uit de passende beoordeling volgt daarnaast dat zeer lage aantallen aanvaringslachtoffers onder vogels met een instandhoudingsdoel te verwachten zijn. Voor een aantal soorten met een negatieve staat van instandhouding zoals de visdief en de kuifeend heeft een nadere beoordeling plaatsgevonden. De zienswijze geeft geen aanleiding voor aanpassing van de verrichte ecologische beoordeling.	Geen
	259	Het ontbreken van een nadere slachtoffer bepaling van de zwarte stern verbaasd. De aanvarings- of sterftetekans voor de visdief aan de hand van de resultaten van de Slufterdam is onvoldoende betrouwbaar. Enerzijds omdat de windmolens op een hoge dijk staan, dat niet kan worden vertaald naar openwater, anderzijds blijkt uit Belgisch onderzoek een hogere sterftkans.	In Passende Beoordeling zijn de effecten van het windpark op de zwarte stern nader onderzocht. Uit het onderzoek blijkt het plangebied niet van speciale betekenis voor de zwarte stern. De slaapplaats langs de Houtribdijk is recent verdwenen, die functie is overgenomen door de Marker Wadden. Het betreft vogels die vooral op het Markermeer foerageren. Gezien het niet of nauwelijks gebruiken van het plangebied als foerageergebied door de zwarte stern conform de best beschikbare wetenschappelijke gegevens en berekeningen, is er geen reden nader in te gaan op (cumulatie van) effecten. Ook bestaat er geen reden om een nader onderzoek te doen naar het aantal mogelijke slachtoffers van de zwarte stern als gevolg van het initiatief, omdat dergelijk slachtoffers kunnen worden uitgesloten. Ten aanzien van de visdief wordt opgemerkt dat ook het onderzoek in België, waarnaar in de zienswijze wordt verwezen, is uitgevoerd in een kolonie direct naast een dijk met windturbines. In zoverre is dit onderzoek dus niet representatief voor de situatie bij Windplan Blauw. Anders dan in België, is de kolonie in de Slufter op enige afstand van de turbines gelegen en betreft het bovendien grotere windturbines dan in het Belgische onderzoek het geval was. Derhalve is terecht van het onderzoek in de Slufter uitgegaan. Bij het meten van aanvaringsrisico's is o.a. de ruimte onder de rotoren van belang, niet gezien kan worden waarom windturbines op een dijk daarbij niet representatief zouden zijn. Er wordt tenslotte op gewezen dat uitgebreid veldonderzoek naar vlieggedrag van visdief boven het open water van het IJsselmeer in het rekenmodel betrokken is, zoals toegelicht in de passende beoordeling.	geen

registratienummer	nr.	zienswijze	beantwoording	gevolgen
	260	Ondanks het rustgebied en mitigerende maatregelen zijn significante effecten op de fuut en kuifeend onvoldoende uitgesloten.	De passende beoordeling is op dit punt niet onvolledig of onjuist omdat bij de effectbepaling- en beoordeling gebruik is gemaakt van de best ter beschikking staande informatie, waarbij een worst case benadering is gehanteerd. Het instellen van het rustgebied blijkt uit de passende beoordeling een voldoende en robuuste mitigerende maatregel voor de fuut. Daardoor zijn significante effecten uit te sluiten. Het rustgebied zal eveneens kunnen dienen als rust- en foerageergebied voor de kuifeend. Naar aanleiding van een uitspraak van het Hof van Justitie is aan de Passende Beoordeling nog een Notitie toegevoegd over de effectiviteit van het rustgebied voor de futen.	geen
	261	Salderen van de effecten van het bestaande windpark Irene Vorrink is niet terecht. Dit park is nimmer beoordeeld op grond van (de voorlopers van) de huidige Wet natuurbescherming.	Voor de windturbines van Irene Vorrink is voor respectievelijk 21 turbines een vergunning verleend op grond van de Wet milieubeheer op 25 oktober 1994 en voor de overige turbines op 27 februari 1996. De Friese IJsselmeerkust – als onderdeel van het Natura 2000-gebied – is op 6 mei 1998 voor het eerst aangewezen als Vogelrichtlijngebied. De overige delen van dit Natura 2000-gebied zijn op 24 maart 2000 aangewezen als Natura 2000-gebied. Daarna (op 7 december 2004) heeft dit Natura 2000-gebied de status van Habitatrichtlijngebied verkregen. Het gebiedsbeschermingsregime van de Habitatrichtlijn is hiermee van kracht geworden op 6 mei 1998 en daarmee dus nadat de milieuvergunningen voor WP Irene Vorrink zijn verleend. Daarmee staat vast dat de positieve bijdrage van de verwijdering van het windpark Irene Vorrink in de passende beoordeling meegenomen kan worden. Niettemin is voor het bepalen van de grootte van het rustgebied ter mitigatie van het effect op futen (onverplicht) uitgegaan van het aantal futen dat door het windplan Blauw verstoord zal worden (dus zonder salderen).	geen
c10-OB-0042	262	De veronderstelling dat er geen barrièrewerking is voor verschillende soorten eenden is onwaarschijnlijk. Dit dient nader onderzoek en gemotiveerd te worden.	Het MER en de passende beoordeling zijn gebaseerd op de best beschikbare informatie, waarbij een worst case benadering is gehanteerd. Ten aanzien van barrièrewerking is gebruik gemaakt van literatuur, eigen waarnemingen uit veldonderzoek en informatie over de afmetingen van de geplande windturbineopstellingen. Op basis hiervan is bepaald of vogels de windturbine opstellingen zullen kruisen of omvliegen, en de mate waarin dat per alternatief valt te verwachten. In spreker motiveert niet nader in hoeverre het onderzoek naar barrièrewerking niet volledig zou zijn.	geen
	263	In de cumulatie is ten onrechte de staand wantvisserij niet meegenomen. In de gevallen waarin de cumulatieve sterfte meer is dan de 1%-norm dienen ofwel nadere mitigerende maatregelen te worden genomen of een ADC-toets te worden doorlopen. Dat de effecten van windpark Blauw gering zijn in verhouding tot andere projecten is geen reden om aan te nemen dat windpark Blauw, in samenhang met andere projecten niet tot significante effecten leidt.	De vergunning voor de staand wantvisserij is op 26 juli 2018 verleend nadat de ontwerpvergunning voor Windplan Blauw ter inzage is gelegd op 22 juni 2018. Deze staand wantvergunning is geldig tot 16 maart 2019. Op dat moment is de exploitatie van windpark Blauw nog niet voorzien. Voor de periode waarin de windturbines van windpark Blauw worden geëxploiteerd (en effecten kunnen optreden) is geen vergunning verleend voor de visserij. Alleen met activiteiten die nog niet gerealiseerd maar wel vergund zijn hoeft gecumuleerd te worden in het kader van de Wet natuurbescherming. In de passende beoordeling is overigens wel rekening gehouden met cumulatie. Staand want visserij kan zorgen voor sterfte van kuifeend, tafeleend en aalscholver. Voor de kuifeend is de sterfte van het maximum effect scenario van Windplan Blauw zo gering (maximaal 6 exemplaren in het maximum effect scenario) dat deze sterfte geen wezenlijke bijdrage levert aan de cumulatieve sterfte en geen invloed heeft op de trend en huidige aantallen. Het geringe effect van Windplan Blauw heeft daarom geen gevolgen voor het behalen van de instandhoudingsdoelstelling van de kuifeend in het Natura 2000-gebied IJsselmeer. Het windpark leidt niet tot verstoring aangezien de kuifeend met name gebruik maakt van de kustzone. Dit ligt buiten de verstoringsafstand van de windturbines. De verwijdering van de 28 windturbines van Windpark Irene Vorrink is positief omdat daarmee de verstoring van de kustzone door de aanwezigheid van deze windturbines wordt opgeheven. De kuifeend kan ook profiteren van het rustgebied dat ingesteld wordt voor de fuut. Van aalscholver en tafeleend waren geen sterftcijfers bekend, maar de aantallen aanvangerslachtoffers door het windpark zijn minimaal. Significante negatieve effecten van Windplan Blauw op het behalen van de instandhoudingsdoelstelling van de kuifeend, aalscholver en tafeleend in het Natura 2000-gebied IJsselmeer zijn dan ook, met inbegrip van cumulatieve effecten, uit te sluiten.	

registratienummer	nr.	zienswijze	beantwoording	gevolgen
c10-OB-0042	264	Aerius calculator geeft geen betrouwbaar beeld van de stikstofdepositie op verder weg gelegen Natura 2000-gebieden, omdat deze de effecten van wegen afkapt op ca. 3 km gerekend vanaf die gebieden. Bovendien ontbeekt een beoordeling van de cumulatieve stikstofeffecten met andere plannen en projecten. De drempelwaarde zoals gehanteerd in de PAS is onderwerp van vragen van de ABRvS aan het Europese Hof. Het toestaan van deze drempelwaarde is dan ook niet zeker en daarom dient die niet gehanteerd te worden.	De bewering dat de effecten van wegen afgekap worden op ca. 3 kilometer afstand klopt niet. De 3 kilometer afstandsgrenswaarde geldt slechts voor projecten zoals vermeld in artikel 2.12, eerste lid, onderdeel a, 20 van het Besluit natuurbescherming, waarbij het project betrekking heeft op een hoofdweg als bedoeld in artikel 1 van de Tracéwet. Bij de realisatie van het windpark heeft het project geen betrekking op de aanpassing van een hoofdweg. Het Programma Aanpak Stikstof bevat de beoordeling van de cumulatieve stikstofeffecten met andere plannen en projecten. Dat is ook de meerwaarde van het PAS ten opzichte van de oudere vergunningverlening waarbij geen zicht was op de cumulatieve werking. AERIUS Calculator is een van het PAS onafhankelijk opgesteld rekenmodel, waarmee op basis van de beste wetenschappelijke kennis terzake de maximale hoeveelheid stikstofdepositie vanwege het voorgenomen initiatief wordt berekend. Uit de AERIUS-berekeningen (bijlage 5 bij de passende beoordeling) volgt dat de stikstofdepositie in de relevante Natura 2000-gebieden nihil is. Signifcant negatieve effecten zijn daardoor uitgesloten. Effecten op het behalen van instandhoudingsdoelstellingen van stikstofgevoelige habitattypen zijn sowieso uitgesloten vanwege de afstand tussen de betrokken habitattypen in de nabijgelegen Natura 2000-gebieden Rijntakken, Zwarte Meer, De Wieden en Uiterwaarden Zwarte Water & Vecht en de tijdelijkheid van de werkzaamheden. In de PB is verder gemotiveerd dat dichterbij gelegen Natura 2000-gebieden voor wat betreft mogelijke effecten van stikstofdepositie niet relevant zijn.	geen
	265	Voor de soortenbescherming ligt nog geen ontwerp voor ontheffing ter inzage. Helaas ontbreekt ook de aanvraag voor een ontheffing. Vooruitlopend op een aanvraag en ontwerp voor de ontheffing wordt opgemerkt dat in het algemeen de effecten op soorten worden vergeleken met landelijke populaties. In dat geval dienen ook de effecten van alle landelijke plannen en projecten daarbij betrokken te worden.	In het kader van bescherming van soorten, is een ontheffingsaanvraag ingediend. Deze zal pas in het najaar 2018 nader worden aangevuld. Waar nodig en waar mogelijk worden de effecten op soorten vergeleken met landelijke populaties en zullen mitigerende maatregelen opgenomen worden in het Activiteitenplan behorende bij de ontheffingsaanvraag en opgenomen worden in de ontheffing.	geen
	266	Er vindt aantasting plaats van het Natuurnetwerk Nederland, zoals vermindering van het oppervlak. Het is onduidelijk hoe deze aantasting, conform het Barro, gecompenseerd wordt.	Zoals beschreven in Deelrapport II (bijlage II bij het MER) heeft Windplan Blauw geen effect op NNN-gebieden. Een verplichting tot compensatie is dan ook niet aan de orde.	geen
	267-270	Betreffende zienswijze is ingetrokken		geen

c10-OB-0043

registratienummer	nr.	zienswijze	beantwoording	gevolgen
	271	Veel recreatievaartuigen op binnenwater hebben geen AIS transponder. Dit wordt ook niet aangemoedigd omdat er dan te veel boten op het scherm komen. AIS is op binnenwater geen betrouwbaar middel om de recreatievaart te meten. De inschatting op basis van AIS zal veel te laag zijn	In het MER is rekening gehouden met het feit (en beschreven) dat niet alle recreatievaartuigen een AIS transponder hebben. Daarom is tevens gebruik gemaakt van tellingen en andere informatiebronnen. Ook uit andere informatiebronnen blijkt het aantal recreatievaartuigen binnen het plangebied beperkt.	geen
	272	In het plangebied worden regelmatig evenementen georganiseerd, wedstrijden en prestatietochten. In die situatie komen er 10-tallen boten tegelijk het gebied binnen varen. Dat moet besproken worden als inperking van bestaand gebruik en er moet een alternatief worden geboden.	In het IJsselmeer worden regelmatig evenementen georganiseerd. Uit een inventarisatie van websites van watersportverenigingen blijkt niet dat het plangebied regelmatig gebruikt wordt voor evenementen noch dat het plangebied een unieke functie vervult binnen het IJsselmeer voor recreatieve evenementen. Het IJsselmeer is bovendien voldoende groot. Ook na de ontwikkeling van het windpark blijft er voldoende ruimte voor het organiseren van evenementen op het IJsselmeer.	geen
c10-OB-0044	273	Er wordt een periode van afsluiting van circa 6 maanden genoemd, de realisatiefase zal langer zijn. De afsluiting is behoorlijk ingrijpend een gebied van de Maximacentrale tot Ketelbrug met een breedte van 2000 m zal worden afgesloten. Bij vergunningverlening moeten afdwingbare realisatietijden worden opgenomen ten einde de overlast zo beperkt mogelijk te houden.	<p>Tijdens de aanleg en in de verwijderingsfase van het windpark worden in het projectgebied werkzaamheden verricht vanaf diverse schepen en vinden relatief veel scheepvaartbewegingen plaats die qua richting afwijken van het doorgaande scheepverkeer. Daarnaast wordt er gewerkt met kranen en grote turbineonderdelen. Het is vanuit het oogpunt van veiligheid nodig om tijdelijke werklocaties te sluiten voor de overige scheepvaart. Hiertoe zal de initiatiefnemer een Verkeersbesluit op grond van de Scheepvaartverkeerswet dienen aan te vragen bij de waterbeheerder. Omdat er lokaal voldoende uitwijkmogelijkheden bestaan voor zowel de beroepsvaart als voor de recreatievaart zal er voldoende ruimte blijven bestaan om het projectgebied veilig te passeren. Afsluiting van delen van het projectgebied vindt niet plaats op grond van de watervergunning.</p> <p>Bij de aanvraag voor het Verkeersbesluit zal de initiatiefnemer dienen aan te geven hoe de overlast voor het overige scheepvaartverkeer zo beperkt mogelijk wordt gehouden. Daarnaast zal door de initiatiefnemer een fasering dienen te worden voorgesteld waarmee het afgesloten werkgebied zo klein mogelijk wordt gehouden. Dit Verkeersbesluit zal voor vaststelling met belanghebbenden (waaronder indiner) worden afgestemd. Dit verkeersbesluit staat open voor bezwaar en beroep.</p> <p>De initiatiefnemer zal tevens moeten voldoen aan de Werkwijzer Minder Hinder Vaarwegen. Hierdoor wordt de hinder voor het scheepvaartverkeer zo veel mogelijk beperkt.</p>	geen

registratienummer	nr.	zienswijze	beantwoording	gevolgen
	274	De zeilschepen die op het IJsselmeer wachten voor de Ketelbrug liggen meestal voor het vaste stuk van de brug tussen het beweegbare bruggedeelte en de aangewezen doorvaartstukken in het vaste gedeelte. De reden is dat zij goed zicht willen hebben op de bruglichten om te zien hoe de brugopening zal verlopen. De tweede reden is dat als de passage van Ketelmeer naar IJsselmeer eerst gaat er voor de boten voldoende ruimte moet worden gegeven om weg te varen en de zeilen te zetten.	Verwezen wordt naar de reactie met nummer 275.	geen
	275	Als de IJsselmeerzijde bij Ketelbrug lager wal is, is het een lastige plek, geen aanlegmogelijkheden, geen ankermogelijkheden en er komt een behoorlijke golfslag te staan. De boten gaan afstand houden als zij proberen stil te liggen. Uitgaande van 10 scheeps lengten afstand tussen de boten en tussen de 10-15 wachtende boten is de benodigde ruimte ca. 500 m. Het molenrak zal door de beroepsvaart in twee richtingen worden bevaren. Dat betekent dat de boten stuurboord wal gaan houden en de vrachtboten van Lelystad naar Ketelmeer door het Molenrak afgeleverd worden tussen de wachtende zeilboten. Dat leidt tot onveilige situaties. Door een betere verkeersplanning dient het risico verkleind te worden.	Periodiek vindt overleg plaats over de verkeersplanning en over de openingstijden van de Ketelbrug met alle gebruikers. Hierbij wordt ook rekening gehouden met nieuwe situatie, zoals de aansluiting van het Molenrak op de bestaande vaargeul. Hiermee wordt de verkeersplanning aangepast op de actuele en verwachte situatie. Tevens zit er meer dan 500 meter ruimte tussen de aansluiting van het Molenrak en de Ketelbrug, waardoor voor de wachtende boten voldoende ruimte is. Hiermee worden onveilige situaties voorkomen.	geen
c10-OB-0044	276	Er wordt in de rapportage niets gezegd over de veiligheid in de aanlegfase. Tot 2000 m uit de kust zal een verboden gebied worden ingesteld. Dit heeft grote invloed op de verkeersstroom, zeker ter hoogte van de Ketelbrug. De uitwerking van de consequentie dient vooraf bekend te zijn.	Tijdens de aanleg en in de verwijderingsfase van het windpark worden in het projectgebied werkzaamheden verricht vanaf diverse schepen en vinden relatief veel scheepvaartbewegingen plaats die qua richting afwijken van het doorgaande scheepverkeer. Daarnaast wordt er gewerkt met kranen en grote turbineonderdelen. Het is vanuit het oogpunt van veiligheid nodig om tijdelijke werklocaties te sluiten voor de overige scheepvaart. Hiertoe zal de initiatiefnemer een Verkeersbesluit op grond van de Scheepvaartverkeerswet dienen aan te vragen bij de wabterbeheerder. Omdat er lokaal voldoende uitwijkmogelijkheden bestaan voor zowel de beroepsvaart als voor de recreatievaart zal er voldoende ruimte blijven bestaan om het projectgebied veilig te passeren. Afsluiting van delen van het projectgebied vindt niet plaats op grond van de watervergunning. Bij de aanvraag voor het Verkeersbesluit zal de initiatiefnemer dienen aan te geven hoe de overlast voor het overige scheepvaartverkeer zo beperkt mogelijk wordt gehouden. Daarnaast zal door de initiatiefnemer een fasering dienen te worden voorgesteld waarmee het afgesloten werkgebied zo klein mogelijk wordt gehouden. Dit Verkeersbesluit zal voor vaststelling met belanghebbenden (waaronder indienen) worden afgestemd. Dit verkeersbesluit staat open voor bezwaar en beroep. De initiatiefnemer zal tevens moeten voldoen aan de Werkwijzer Minder Hinder Vaarwegen. Hierdoor wordt de hinder voor het scheepvaartverkeer zo veel mogelijk beperkt.	geen
c10-OB-0045	277 - 289	Zienswijze is ingetrokken		
c10-OB-0046	290	De lijnen waarlangs de verschillende windmolens zijn ingetekend vormen voor vliegend verkeer zichtlijnen welke leiden naar het vliegen boven de bebouwde kom van Swifterbant. Indien er vindt dat er in de geluidsbelastingberekeningen moet worden verdisconteerd dat zoals eerder is besloten al het vliegverkeer van allerlei soort en op allerlei hoogten met grote regelmaat boven Swifterbant vliegt. Dat er veranderd inzicht is in de overlast die dat met zich brengt, idem effecten op de individuele gezondheid.	In deelrapport IV van het MER is de cumulatie van het windpark met andere geluidsbronnen opgenomen waaronder Luchthaven Lelystad. In het MER is tevens getoetst aan de hoogtebepalingen in verband met vliegverkeer. Voor de turbines van Windplan Blauw is door de luchtvaartautoriteiten een verklaring van geen bezwaar (VVGB) afgegeven. In het luchthavenbesluit zijn daarnaast vaste vliegroutes bepaald. Op basis van voorgaande is het afwijken van vliegroutes als gevolg van Windplan Blauw uitgesloten.	geen

		De burger moet voor zijn gezondheid zorgen, het lijkt de indiener dat de gevolgen van meer geluid (van windmolens bij voornamelijk zuidwesten wind, en vaak bij hogere luchtvochtigheid) meegenomen moet worden in het MER en niet kan worden afgedaan met een zinsnede over de risico's voor de volksgezondheid. Juist de laatste jaren is er het een en ander onderzocht over de gevolgen van geluidsbelasting op de gezondheid op leervermogen voor mens en dier.		Op basis van de huidige wetenschappelijke inzichten is voor directe effecten van windturbines op de gezondheid geen bewijs. De ministers hebben het voorzorgsbeginsel in de besluitvorming toegepast. In dat kader wordt opgemerkt dat het inpassingsplan aan de normen van het Activiteitenbesluit voldoet. Deze normen bieden voldoende bescherming tegen laagfrequent geluid. In het kader van ruimtelijke ontwikkelingen wordt een afweging gemaakt op basis van best beschikbare kennis op dat moment. Uit de onderzoeken die gedaan zijn door o.a. het RIVM in 2015 en 2017 blijkt niet dat er reden is om aan te nemen dat laagfrequent geluid van windturbines gezondheidseffecten veroorzaakt.	geen
	nr.	zienswijze	beantwoording	gevolgen	
	291	Ten aanzien van laagfrequent geluid wordt gesteld dat dit mogelijk wordt veroorzaakt. Indiener vindt dat er onderzoek gedaan moet worden naar welke windmolens dit produceren en wordt er geëist dat deze worden geplaatst.	Windturbines produceren ook laagfrequent geluid. Dit is geluid wat op het grensgebied van normaal hoorbaar en onhoorbaar geluid ligt in de laagste frequenties. Het aandeel laagfrequent geluid is over het algemeen zo laag dat dit niet of nauwelijks bijdraagt aan de beleving van geluidhinder door windturbines. In Nederland zijn strenge normen opgesteld voor de geluidbelasting door windturbines, hierin is laagfrequent geluid verdisconteerd. In de huidige geluidsnorm het gehele geluidkarakter van windturbinegeluid meegenomen, dus ook laagfrequent geluid. De norm biedt daarmee voldoende bescherming voor gevoelige objecten. Indien door de alternatieven aan de geluidnorm wordt voldaan, kan worden geconcludeerd dat ook laagfrequent geluid geen onaanvaardbaar effect heeft op gevoelige objecten. In een Brief van toenmalig staatssecretaris Mansveld (I&M) aan de Tweede Kamer wordt ingegaan op de kennisontwikkeling over laagfrequent geluid van windturbines. De conclusie van de staatssecretaris is dat de huidige norm voor geluidhinder van windturbines (47 dB-L _{DEN} en 41 dB-L _{NIGHT}) en het bijbehorende reken- en meetvoorschrift voldoen en geen wijzigingen behoeven.	geen	
	292	Bij het meten van de geluidsbelasting is het belangrijk te realiseren dat slaapkamers zich niet op de begane grond bevinden, dat de wind met name uit zuidwestelijke richting komt en meer mensen dan vroeger een uitstekend gehoor hebben.	Bij het geluidsonderzoek is rekening gehouden met de gevoelige functies binnen een woning. Toetspunten voor rijtjeshuizen en gezinswoningen liggen op 5 m hoogte op de gevel van het gebouw (uitgaande van slaapkamers op 1e en 2e verdieping). Voor hoogbouw is dit 5 m voor de onderste verdieping, en elke woonlaag daarboven 3 m hoger. Voor een bungalowwoning is een beoordelingshoogte van 1,5 m genomen.	geen	
	293	Betreft laag frequent geluid is het tevens belangrijk na te gaan wat er in diezelfde frequentie op afstand mee gaat trillen.	In deelrapport IV van het MER is onderzoek gedaan naar trillingen. De effectafstand van trillingen zijn kleiner dan die van normaal geluid. In de huidige geluidsnorm het gehele geluidkarakter van windturbinegeluid meegenomen, dus ook laagfrequent geluid (en daarbij behorende resonantie/trillingen). De norm biedt daarmee voldoende bescherming voor gevoelige objecten, doordat turbines op voldoende afstand worden geplaatst. Het merendeel van de gevoelige objecten ligt op minimaal 1000 meter van de windturbine.	geen	
	294	Bij de cumulatie van geluid dient ook rekening gehouden te worden met het huidige vliegverkeer van allerlei soort en allerlei hoogte en in een schakering aan frequenties afhankelijk van de weersomstandigheden.	In deelrapport IV van het MER is de cumulatie van het windpark met andere geluidsbronnen opgenomen waaronder Luchthaven Lelystad. In het inpassingsplan is geconcludeerd dat ook na realisatie van het windpark sprake is van een acceptabel woon- en leefklimaat.	geen	
	295	Indiener mist duidelijk aangegeven kaartjes welke Natura 2000 gebieden er zijn ten opzichte van de geplande lijnopstellingen. Idem voor foerageergebieden voor diverse soorten vogel. Idem de routes en oefengebieden voor de vele soorten trekvogels. Idem de vlieghoogtes, ten opzichte van windmolens en ook van de verstorende effecten op luchtdruk.	Graag verwijzen wij naar bijlage II deelrapport Natuur, bijlage IX Passende Beoordeling en bijlage XI projectplan vogels waarin informatie over Natura 2000-gebieden, voorkomende vogels, gebiedsgebruik, e.d. is beschreven.	geen	
	296	Welke zijn de te verwachten effecten op de diverse vogelsoorten? Wordt daarbij rekening gehouden met een te voorziene vlieghoogte bij wind uit het Noorden voor opstijgend vliegverkeer welke op papier 600 meter is, maar de afstand tot maaiveld respectievelijk 213 meter daarboven veel minder kan zijn, en afhankelijk is van de variabele luchtdruk.	In deelrapport II bij het MER zijn de effecten op vogels beschreven. Voor soorten binnen het Natura2000-gebied IJsselmeer zijn de effecten nader uitgewerkt in de Passende Beoordeling (bijlage IX bij het MER). Er is geen rekening gehouden met uit het noorden opstijgend vliegverkeer	geen	
	297				

		Welk bureau heeft een verhaal geschreven over op vogels? Bijzonder dat alleen vleermuizen te verwachten zijn tussen half juli en 1 oktober en juist dan in een zeer gering aantal uren. En was er om weinig vogels te hoeven meetellen juist in 217 een kaalslag gehouden in het bos.	De ecologische beoordeling ten aanzien van vogels is opgesteld door Bureau Waardenburg. Daarbij is het daarvoor geldende onderzoeksprotocol gehanteerd. De vermeende kaalslag heeft hierbij geen rol gespeeld. In deelrapport II bij het MER zijn de effecten op vleermuizen beschreven. Voor de beschermde soorten zijn de effecten nader uitgewerkt in het projectplan vleermuizen (bijlage X bij het MER).	geen
	298	Het is indiener niet duidelijk waar transformatorgebouwen zijn ingepland. Dit kan effecten hebben op de leefkwaliteit.	De transformatorgebouwen zijn aangeduid op de plankkaart bij het inpassingsplan.	geen
	299	Niet is aangegeven wie als gevolg van een plan winst maakt, daaruit bijdraagt aan een vergoeding voor de planschade.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.8 en 2.9 van deze antwoordnota.	geen
	300	zienswijze	beantwoording	gevolgen
	301	Indiener mist in paragraaf 5.6.2 de invloed op het leefmilieu voor bewoners van het dorp Swifterbant. Het is alleen maar zinvol om te spreken over "een ten goede komen aan de business case" Wanneer er mensen zijn die die business staan toe te juichen.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in hoofdstuk 2 van deze antwoordnota.	geen
	302	Veel melkvee staat continue op stal, want in de eerste 2 jaar staan zij voldoende buiten om aan de Campina eisen te voldoen. Idem varkens die komen helemaal niet buiten en eenden en kuisdieren. Zij produceren niet alleen mest wat energie oplevert, maar ook warmte. Indiener leest nergens dat deze energie wordt benut.	De in deze zienswijze verwoorde oplossingen voor het nuttig toepassen van reststromen uit de landbouwsector liggen in deze besluitvormingsprocedure niet voor.	geen
	303	Er wordt niet beredeneerd hoe het economisch belang van de scheepvaartroute opweegt tegen het economisch belang van mens en dier, bij plaatsing van twee extra windturbines ter compensatie.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.8 van deze antwoordnota.	geen
	304	In het Swifterbos is bij de aanleg juist rekening gehouden met vogels en klein wild door een variëteit aan boomsoorten. Indiener stelt voor na te gaan waarom dit geen Natura 2000-gebied is geworden.	De aanwijzing van het Swifterbos als Natura 2000-gebied staat in deze procedure niet ter discussie. Feit is dat het Swifterbos geen deel uitmaakt van het Natura 2000-netwerk is en WP Blauw kon en moest daarom enkel worden getoetst aan het geldende beschermingsregime van de Wet natuurbescherming (Wnb).	geen
	305	Er zijn altijd broedende zwanen juist in het gebied tussen de N305 en de tocht. Dat is nergens vermeld of onderzocht.	Het onderzoek naar de effecten op beschermde soorten op grond van de Wet natuurbescherming (Wnb) heeft niet aangetoond dat meer dan incidentele aanvaringslachtoffers te verwachten zijn onder vogelsoorten zoals de zwaan.	geen
	306	Staatsbosbeheer is bezig alles te verkopen waardoor de werkgelegenheid behouden blijft en is niet serieus meer te nemen door haar uitspraak een kans te zien in het plaatsen van windturbines in het bos.	Deze reactie wordt ter kennisgeving aangenomen	geen
	307	Ook de recreatie mogelijkheden namelijk zwembad en tennis en voetbalvelden worden verstoord door de plaatsing van de windmolens.	Uit het MER en de daarbij behorende onderzoeken is niet gebleken dat de nieuwe windturbineopstelling tot onaanvaardbare hinder op het zwembad, de tennis- en voetbalvelden aan de noord en noordwestelijke zijde van Swifterbant tot gevolg zullen hebben.	geen
	308	Indiener wordt geraakt in het belang door verstoring van stilte en uitzicht.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.6 van deze antwoordnota.	geen
	309	Wandelen in het bos, een van de aardige aspecten van het dorp en een belangrijk item in de afweging om te komen wonen verliest de aantrekkelijkheid.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota.	Geen
	310	Indiener geniet van overtrekkende vogels, het geluid van ganzen, in grote vluchten boven zijn woning. Alles bij elkaar een verarmde leefomgeving en daardoor economische terugval voor het dorp. Nergens staat hoe dit wordt gecompenseerd.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.5 van deze antwoordnota.	geen
	311	De slagschaduw van de windturbine kan op het huis en tuin van de indiener vallen. Dat punt wil de indiener graag nader uitgewerkt zien, met name naar tijd van de dag en seizoen. Een berekening van de economische schade die het gevolg is wordt hierbij gemist.	Verwezen wordt naar de algemene beantwoording in paragraaf 2.7 van deze antwoordnota.	geen

	312	<p>Wanneer het verbruik van energie verminderd zou moeten worden, gaat hierbij de gedachte uit naar een afname van de wereldbevolking en de bevolking van Nederland. Dit gaat gepaard met de beoogde aanzienlijke reductie van CO2-productie en is dus heel duurzaam. Niet het bevorderen van het gebruik van meer energie door het op de markt brengen van energie-slurpende apparatuur, van een verpesten van de leefomgeving. En ook niet het bevorderen dat mensen zich verplaatsen naar verre oorden.</p>	De in deze zienswijze verwoorde oplossingen voor energiebesparing en de reductie van de uitstoot van CO2, liggen in deze besluitvormingsprocedure niet voor.	geen
	313	<p>Een krachtige samenleving in 2030 als geschetst is een utopie door alle maatregelen die door de regering worden genoemd op weg naar een economisch model met scheve inkomsten en vermogensdeling, lusten en lasten door Flevolanders laten delen? Welke socioloog heeft deze zin voor de communicatie van een overheidsorgaan bedacht?</p>	De in deze zienswijze verwoorde opvatting wordt voor kennisgeving aangenomen.	geen

4

OVERZICHT AMBTSHALVE WIJZIGINGEN

4.1 Ambtshalve wijzigingen in het inpassingsplan

Na de terinzagelegging van de ontwerpbesluiten, is voor een aantal onderdelen gebleken dat aanpassingen noodzakelijk zijn. Deze wijzigingen zijn noodzakelijk, los van de ingediende zienswijzen en vinden daarom ambtshalve plaats. In dit hoofdstuk wordt een overzicht gegeven van alle ambtshalve wijzigingen in het inpassingsplan (paragraaf 4.1), de omgevingsvergunningen (paragraaf 4.2), de watervergunning (paragraaf 4.3) en de natuurvergunning (paragraaf 4.4).

4.1.1 Verlichting

Toelichting

Naar aanleiding van vragen uit de omgeving en vanuit de provincie Flevoland is door de initiatiefnemer beoordeeld of het gebruik van rood knipperende verlichting in de avonduren op de windturbines als obstakelverlichting in zijn geheel voorkomen kan worden. Gebleken is dat, binnen de mogelijkheden die de Inspectie Leefomgeving & Transport (ILT) biedt, die mogelijk bestaan. De initiatiefnemer ziet daarmee definitief af van het toepassen van rood knipperende obstakelverlichting. Dit wordt in de planregels van het inpassingsplan verankerd.

Wijziging

Artikel 4.4.3 van het ontwerp inpassingsplan wordt aangevuld en komt als volgt te luiden.

“4.4.3 Obstakelverlichting

Alvorens het windpark voor energieproductie in gebruik te nemen en te houden, dient de obstakelverlichting op de turbines gerealiseerd te zijn en gebruikt te worden conform een door Inspectie Leefomgeving en Transport goedgekeurd verlichtingsplan, met dien verstande dat roodflitsende verlichting in de avond- en nachtperiode niet is toegestaan.”

4.1.2 Parkinfrastructuur (onderhoudswegen, kabels en leidingen)

Toelichting

Naar aanleiding van gesprekken met grondeigenaren en de wegbeheerders, alsmede naar aanleiding van een technische optimalisatie, heeft de initiatiefnemer een aantal aanpassingen doorgevoerd in de lay-out van de parkbekabeling, de onderstations en de aansluitingen van toekomstige onderhoudswegen op de openbare wegen. Ten aanzien van de onderhoudswegen zijn daarbij op verzoek van de provincie en de gemeenten geen aansluitingen meer voorzien op openbare wegen met een maximumsnelheid van 100 km/h.

Wijziging

De aanduidingen ‘Gebiedsaanduiding overige zone - windpark infrastructuur-1’, ‘Gebiedsaanduiding overige zone - windpark infrastructuur-2’ en de dubbelbestemming ‘Leiding - Hoogspanning 150 kv’ op de verbeelding van het ontwerp inpassingsplan worden bij vaststelling gewijzigd overeenkomstig de definitieve inrichtingstekeningen die de initiatiefnemer heeft opgesteld. Ook de bestemmingen ‘Bedrijf – Nutsvoorziening’ met de functieaanduiding ‘specifieke vorm van bedrijf – elektriciteitsvoorziening’ en de daarbij behorende gebiedsaanduidingen ‘geluidzone – industrie’ op de gronden waarop de onderstations zijn beoogd, worden op basis van de informatie van de initiatiefnemers aangepast.

4.1.3 Archeologisch Masterplan

Toelichting

Op basis van de uitkomsten van het MER en het daarin opgenomen archeologisch onderzoek, is gebleken dat in het gehele plangebied archeologisch waardevolle restanten zijn te verwachten. Het doen van archeologisch veldonderzoek is daarom om meerdere locaties in het plangebied noodzakelijk gebleken. De initiatiefnemer kan echter pas starten met het doen van gericht archeologisch veldonderzoek wanneer de exacte locaties bekend zijn van de turbine locaties, de kraanopstelplaatsen, onderhoudswegen en de kabels en leidingen. Daarom is ervoor gekozen om in het ontwerp van het inpassingsplan ter bescherming van voorkomende archeologische waarden in het plangebied, de regelingen over te nemen uit de onderliggende bestemmingsplannen en beheersverordeningen. Dit heeft geleid tot vier dubbelbestemmingen in het ontwerp in het inpassingsplan.

Gebleken is dat deze dubbelbestemmingen niet op elkaar aansluiten en dat verschillen in interpretatie bestaan over de uitwerking van de onderzoekverplichtingen per deelgebied. Dat is omdat het hier om een integraal windproject gaat niet wenselijk. Daarom heeft de initiatiefnemer, in overleg met de betrokken archeologen, een archeologisch masterplan opgesteld. De betrokken gemeenten, de provincie Flevoland en de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed (RCE) hebben ingestemd met het masterplan. In het masterplan is beschreven op welke locaties archeologisch vervolgonderzoek moet plaatsvinden en op welke wijze dat onderzoek dan moet geschieden. Het masterplan is akkoord bevonden door de betrokken archeologen. Daarbij is ook overeenstemming bereikt over het uitstellen van de verplichting om het archeologisch onderzoek uit te voeren voor de bouwwerkzaamheden van de windturbines uiterlijk drie weken voor aanvang van de bouwwerkzaamheden, in plaats van ten tijde van het verlenen van de omgevingsvergunning. Voor de onderzoeksverplichting voor de parkinfrastructuur wijzigen de onderliggende bestemmingsplannen niet. Hiervoor moeten de initiatiefnemers te zijner tijd bij het aanvragen van de hiervoor benodigde omgevingsvergunningen het archeologisch onderzoek overeenkomstig het masterplan hebben uitgevoerd.

Wijziging

Het archeologisch masterplan wordt als bijlage opgenomen in de plantoelichting van het inpassingsplan. Tevens wordt hiervan melding gemaakt in hoofdstuk 5 van de plantoelichting.

In de planregels worden in de artikelen 6.2.1, 6.2.2, 6.2.3, 7.2.1, 7.2.2, 7.2.3, 8.2.1, 8.2.2, 9.2.1 en 9.2.2 zo aangepast dat aan de verplichtingen voor het uitvoeren van archeologisch onderzoek zijn voldaan uiterlijk drie weken voor start van de bouwwerkzaamheden in plaats van gelijktijdig met het verlenen van de omgevingsvergunning.

4.1.4 Vrijwaringszone dijk

Toelichting

In het ontwerp van het inpassingsplan is een artikel 12.8 (vrijwaringszone – dijk) opgenomen die niet op de verbeelding van het ontwerp is opgenomen. Gebleken is dat deze bepaling abusievelijk niet is verwijderd na een interne aanpassingsronde en wordt om die reden bij vaststelling van het inpassingsplan geschrapt.

Wijziging

Artikel 12.8 uit het ontwerp van het inpassingsplan wordt geschrapt bij definitieve vaststelling van het inpassingsplan.

4.1.5 Plantoelichting

Toelichting

De toelichting wordt op onderdelen ambtshalve gewijzigd en aangevuld.

Wijziging

Het gaat om de volgende delen van de plantoelichting die ambtshalve worden gewijzigd en aangevuld.

- De door de initiatiefnemer doorgevoerde aanpassingen in de parkbekabeling, onderhoudswegen, kraanopstelplaatsen en de onderstations wordt in de plantoelichting verwerkt.
- Het door de initiatiefnemer aangepaste verlichtingsplan wordt in de plantoelichting verwerkt.
- Het opnemen van het masterplan archeologie wordt verwerkt in de plantoelichting.
- De uitkomsten van de toetsing van de mogelijke hinder op de Defensieradar en het verkrijgen van de verklaring van geen bedenkingen voor de hoogtebeperkingen rondom Luchthaven Lelystad worden verwerkt in paragraaf 5.10 van de plantoelichting.
- Enkele beschrijvingen en redactionele verbeteringen in de tekst van de plantoelichting worden doorgevoerd om de leesbaarheid ervan te verbeteren.

4.2 Ambtshalve wijzigingen in de omgevingsvergunningen

4.2.1 Sanering

Toelichting

Omdat de saneringsvoorschriften in het Rijkimpassingsplan zijn gekoppeld aan de bouwregels kunnen de definitieve vergunningen pas worden verleend wanneer is gewaarborgd dat de te saneren turbines zullen worden verwijderd.

Ten tijde van het opstellen van de ontwerpbeschikkingen heeft aanvrager aangegeven dat nog niet alle turbine eigenaren het contract met de Windvereniging hebben ondertekend. (het gaat om 4 turbines)

Daarom zijn er in de zes ontwerpbeschikkingen omgevingsvergunning voorschriften opgenomen:

Voorschriften

"Voordat de definitieve vergunning wordt verleend dient aangetoond te worden, dat alle bestaande windturbines conform artikel 4.2 a, van het Rijkimpassingsplan aangeduid met 'specifieke bouwaanduiding-te saneren windturbine 1' (sba-tsw1), binnen een half jaar na exploitatie van de nieuwe windturbines te zijn verwijderd."

"Voordat de definitieve vergunning wordt verleend, dient aangetoond te worden dat alle bestaande windturbines conform artikel 4.2 b en c, van het Rijkimpassingsplan aangeduid met 'specifieke bouwaanduiding-te saneren windturbine 2 en 3' (sba-tsw2 en 3), binnen een half jaar na exploitatie van de nieuwe windturbines te zijn verwijderd."

Op 18 juli 2018 heeft provinciale Staten van Flevoland in haar vergadering besloten om het onteigeningsinstrument in te zetten wanneer dit als uiterste middel noodzakelijk is om het dan resterende deel van de volledige saneringsopgave voor Windplan Blauw te realiseren. Met het besluit van Provinciale Staten is de sanering opgave gewaarborgd.

Op 3 augustus 2018 heeft initiatiefnemer middels inzien van de saneringscontracten aangetoond dat de overige turbines binnen een half jaar na exploitatie van de nieuwe windturbines worden verwijderd.

Wijziging

In de considerans wordt een verwijzing naar het besluit van Provinciale Staten toegevoegd.

Omdat sanering nu is gewaarborgd kunnen in de definitieve vergunningen de voorschriften voor het waarborgen van het saneren worden geschrapt.

4.2.2 Instandhouding omgevingsvergunningen

Toelichting

Omdat in de ontwerpbesluiten de verschillende vergunningen niet een eenduidige bepaling hadden met betrekking tot het inwerking treden van de instandhoudingstermijn wordt de looptijd van de vergunningen gelijk getrokken.

Huidige voorwaarde is:

De vergunning wordt verleend voor een periode van 25 jaar na ingebruikname van het windturbine park. Na deze termijn dienen de turbines te worden verwijderd.

Wijziging

De voorwaarde instandhouding wordt als volgt gewijzigd:

Vergunning wordt verleend voor een exploitatieperiode van 25 jaar die in elk geval start op 1-1-2025 en in elk geval eindigt op 1-1-2050

4.2.3 Tekstuele wijziging

Toelichting

In het ontwerpbesluit voor het windpark KlokbekewinT wordt op pagina 9 voor de toetsing aan het bestemmingsplan verwezen naar de activiteit 'handelen in strijd met regels ruimtelijke ordening'. Deze tekst is niet juist omdat deze activiteit niet van toepassing is. Er wordt voldaan aan het vastgestelde Rijksinpassingsplan.

Wijziging

Deze regels zullen worden verwijderd uit de definitieve besluit van de omgevingsvergunning voor windpark KlokbekewinT.

4.3 Ambtshalve wijzigingen in de watervergunning

4.3.1 Watervergunning Nuon

In voorschrift 1 zijn enkele wijzigingen binnen dit voorschrift hersteld. Tevens heeft in voorschrift 2, 3, 7 en 16 een redactionele wijziging plaatsgevonden, het begrip 'ongewoon voorval' is in ieder voorschrift consequent toegepast. Incident is in voorschrift 2 lid 10 en voorschrift 3 lid 3, vervangen door 'ongewoon voorval' tevens is de term in de overwegingen en bijlagen vervangen. Calamiteit is in voorschrift 2 lid 9, 10 en 11, 7 lid 3 en voorschrift 16 lid 3 vervangen door 'ongewoon voorval' tevens is de term in de overwegingen en bijlagen vervangen. Crisis is in voorschrift 2 lid 9 en 11, vervangen door 'ongewoon voorval'. Tevens is het begrip noodsituatie komen te vervallen in voorschrift 16 lid 3.

4.3.2 Watervergunning IJsselmeerwinT

In voorschrift 1 zijn enkele wijzigingen binnen dit voorschrift hersteld. Tevens heeft in voorschrift 2 en 3 een redactionele wijziging plaatsgevonden, het begrip 'ongewoon voorval' is in ieder voorschrift consequent toegepast. Incident is in voorschrift 2 lid 10 en voorschrift 3 lid 3, vervangen door 'ongewoon voorval' tevens is de term in de overwegingen en bijlagen vervangen. Calamiteit is in voorschrift 2 lid 9, 10 en 11 vervangen door 'ongewoon voorval' tevens is de term in de overwegingen en bijlagen vervangen. Crisis is in voorschrift 2 lid 9 en 11, vervangen door 'ongewoon voorval'.

4.4 Ambtshalve wijzigingen in de natuurvergunning

4.4.1 Voorschrift 5

Toelichting

Voorschrift 5 verwijst naar bijlage 1 voor de aanduiding van rode (bestaande) windturbines. Deze bijlage is niet in kleur opgenomen.

Wijziging

In de pdf is een kleurenversie bijgevoegd.

4.4.2 Voorschrift 6

Toelichting

Voorschrift 6 bepaalt dat een rustgebied moet worden ingesteld, maar niet dat het rustgebied ook in stand dient te worden gehouden

Wijziging

Voorschrift 6 is aangepast, zodanig dat het rustgebied ook in stand dient te worden gehouden.

4.4.3 Voorschrift 11

Toelichting

Voorschrift 11 bepaalt dat in het rustgebied 200 rifballen moeten worden gelegd, maar niet dat deze rifballen in het rustgebied moeten blijven liggen.

Wijziging

Voorschrift 11 is aangepast, zodanig dat de rifballen in het rustgebied moeten blijven liggen.

4.4.4 Voorschrift 18

Toelichting

Voorschrift 18 bepaalt dat de vergunning geldt gedurende 25 jaar na het onherroepelijk worden van de vergunning. In de ontwerpomgevingsvergunningen is bepaald dat deze gelden voor een periode van 25 jaar na ingebruikname van de laatste windturbine. Deze looptijden lopen niet synchroon, wat volgens indiener onwenselijk is.

Wijziging

Dit voorschrift wordt aangepast:

Vergunning wordt verleend voor een exploitatieperiode van 25 jaar die in elk geval start op 1-1-2025 en in elk geval eindigt op 1-1-2050

Verder wordt dan nog genoemd dat de exploitatieperiode start op moment dat alle windturbines in exploitatie zijn genomen.

